

TÝNECKÉ LISTY

Měsíčník obce Velký Týnec • XXXV. ročník • Číslo 2/2025 • Cena 10,- Kč

VELKÝ
TÝNEC

- 6-7 Fotogalerie z XIX. Obecního plesu
- 9 Role školy v řešení rizikového chování žáků
- 11-12 Týnečtí hasiči hodnotili svou práci v roce 2024
- 14-15 Ze života mateřské školy
- 19 Fotbalisté podstupují zimní přípravu

EDITORIAL

Milé čtenářky a čtenáři, v únorovém čísle Týneckých listů, které držíte v rukou, se můžete dozvědět více o tom, co se u nás děje, i najít inspiraci pro volný čas. Ať už vás zajímají místní tradice, kultura nebo aktuální dění v obci, věříme, že si v našem měsíčníku přijdete na své.

V letošním roce se opět konal tradiční obecní ples, který se setkal s velkým ohlasem. Téměř 400 návštěvníků si užilo skvělou atmosférou a bohatým programem. Velký dík patří organizátorům, kteří se o vše skvěle postarali.

Změnou prochází hasičská zbrojnice, která po rekonstrukci nabídne nové možnosti pronájmu prostor pro konání oslav a různých akcí. Je pozitivní, že v obci budeme mít kromě prostor Společenského domu další takovou možnost. A jste zvědaví na to, co všechno naši hasiči stihli v minulém roce? V tomto čísle najdete podrobnou zprávu o jejich činnosti a také fotogalerii z jejich letošního plesu. Určitě se podívejte!

Naše děti opět neklamaly a ve školním časopise „Letem školním světem“ nám představují své nejnovější projekty a úspěchy.

Z dalších příspěvků bych vám například doporučila zajímavé čtení s fascinujícími fakty z pera manželů Pečinkových o jednom z nejinteligentnějších ptáků krkavci velkém.

V „Přesazích“ nabízíme rozhovor Ireny Jirků s mladým galeristou Jakubem Kodlem o mladých českých umělcích, dědictví rodinného jména a tradice, nových přístupech i nástrahách dnešního projevu umění. Irena Jirků přispěla do tohoto čísla i poutavým sloupek o tom méně známém Kunderovi, malíři Rudolfovi, který velkou část života také strávil v emigraci ve Francii.

Co dalšího vám v únorovém čísle přinášíme? Na úvodních stránkách vás čekají zajímavosti ze starostova deníku, které reflektují události v obci v minulém měsíci, a dozvíte se, kdo z našich spoluobčanů oslaví v únoru významné životní jubileum. Zajímají vás možnosti prevence rakoviny? Článek paní primářky Študentové vám jistě poskytne mnoho užitečných informací. V rubrice „Za plotem“ zase najdete přehled kulturních akcí v sousední Velké Bystřici a můžete se také těšit na upoutávky na zajímavé akce, které se budou konat přímo u nás v Týnci. Neváhejte a pojďte si zalistovat Týneckými listy. Příjemné únorové čtení na celou redakci přeje

Vendula Vránová

Foto na titulní straně:
Kamenný kříž u Čechovic.
Foto: Petr Hanuška

GDPR - „Tímto upozorňujeme čtenáře, že na akcích pořádaných obcí mohou být pořizovány fotografie. Mělo by se tak dít vždy zřetelně označenou osobou. Fotografie slouží jedinému účelu - jako materiál ke zveřejnění, zda daná konkrétní fotografie bude či nebude použita k prezentaci v obecním periodiku, zejména s přihlédnutím k její vypovídací schopnosti ve vztahu k akci, jež byla obcí pořádaná. Fotografie takto nepoužité jsou následně skartovány. Pakliže si jako účastník takto dokumentované akce kdokoli z vás nepřeje být objektem fotografování a následného zveřejnění v obecním periodiku, sdělte toto prosím nejlépe osobě fotografa nebo případně zavčas na podatelnu obecního úřadu.“

ÚNOROVÝ ÚVODNÍK

Velevážené čtenářky, vážení čtenáři, zima se nám zase na chvíli schovala. Nedalo mi to, a tak jsem se jí vypravil hledat. Běhal jsem po polích, nakukoval pod hrudy a do všelijakých děr. Dokonce i do lesa Chlumu jsem se vypravil. Nikde jsem ji nepotkal. Notně uondán jsem se vracel domů. Seběhl jsem klouzavým lesem, tak pojmenovali naši kluci, když byli malí zarostlou stráž nad naší zahrádkou, a tam jsem se s ní srazil. No to by asi nebyl přesný termín. Padl jsem zimě do náručí. Ani to moc nebolelo, protože ta část těla, na kterou jsem upadl, je k tomu v podstatě stvořená. V hlavě se mi rázem rozsvítilo. Kde jinde by se zima schovávala než v mrazových kotlích a severních údolích. Ta malá zamrzlá kaluž ji prozradila. Zvedl jsem se tedy ze země a abych ji předvedl, že ještě nepatřím do starého železa, tak jsem se na té kaluži prostě sklouznul. Na poprvé nic moc. Podruhé, potřetí, počtvrté a už tu byla stará dobrá známá mých dětských let. Klouzačka. Dlouho jsme se neviděli. Asi to bude tím, že ubývá kalu-

ží. Je to škoda. Byla s nimi vždycky celkem dobrá zábava. V zimě, když prudce zamrzlo a voda se proměnila v křehkou ledovou křustu, jsme je s velkou radostí propupávali. Řinčelo to, jako když se třítí sklo. Nevím, co nás na tom tak bavilo. Snad v tom dětském skotačení byl ukryt nějaký zvířecí pud. Potřeba zajistit si přístup k vodě. Získal se tím také ledový střípek. Když se trochu v teplých dlaních vyleštil, bylo přes něj vidět do zimního království Hanse Christiana Andersena. Kaluže však poskytovaly zábavu v každém ročním období. Nevím, jestli můžou děti prožít šťastné dětství bez kaluží. Možná by se měl založit spolek na jejich ochranu, aby úplně nevymizely.

Než jsem však stačil sepsat stanovky spolku, přehnaly se dvě přeháňky. Zafoukal vítr a bylo po klouzačce i po kalužích. Nic po nich nezůstalo. Jenže ono takové nic už také není, jak bývalo. Dříve takové nic mělo alespoň nějakou váhu, a ne jako dnes, kdy je takové nic jako bublina u nosu. Dnes například,

když nikam nic nepřinesete, tak si toho nikdo ani nevšimne. Když však něco přinesete nebo uděláte, tak se na vás hned všichni vrhnou a začnou to cupovat. Dnes totiž každý ví, že ví, protože má Google. Stačí dvakrát kliknout a je z vás lékař, právník nebo architekt. Vzdělanec jedním prstem. A ne jako za časů Sokratových, který klidně prohlásil: Víím, že nic nevím. Moudrý člověk to byl! S takovým se dnes už nepotkáte. On také nic nenapsal, takže my, kteří něco napíšeme, jsme záhy rozcupováni. Sokrates se nad námi klidně vznáší jako blahosklonný oblak, na nějž už nikdo nemůže.

Velevážené čtenářky, vážení čtenáři, prosím za odpuštění. Já jsem ze sebe nějak potřeboval setřást to zklamání nad tou ztracenou klouzačkou, abych v sobě dokázal objevit naději. Tu bych vám teď chtěl dát s přáním bílého posilujícího února kol její hlavy.

Stanislav Denk

Velký Týnec má nové internetové stránky Už jste je navštívili? Co na ně říkáte?

Vendula Vránová,
šéfredaktorka

Petr Hanuška,
redaktor

Stanislav Denk,
redaktor

Vladimíra Hacsíková,
redaktorka

Kamila Grolenská,
redaktorka

Pavel Peňaška,
grafik

TÝNECKÉ LISTY - Periodický tisk územního samosprávného celku - měsíčník Obce Velký Týnec.
Vydává Obec Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, IČO 00299669. Ev. číslo MK ČR: E 12522. Ročník XXXV, číslo 2. Vyšlo 6. února 2025.
Cena výtisku 10,- Kč. Adresa redakce: Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, e-mail: velkytynec@velkytynec.cz. Šéfredaktorka Mgr. Vendula Vránová Ph.D.
Redakční rada: PhDr. Petr Hanuška Ph.D., e-mail: starosta@velkytynec.cz, Mgr. Stanislav Denk, e-mail: mistostarosta@velkytynec.cz.
Grafická úprava: Pavel Peňaška, e-mail: penaska.pavel@centrum.cz. Tisk: PROFITISK, Chválkovická 5, 779 00, Olomouc.
Poznámka redakce: Uveřejněné příspěvky nemusejí být totožné se stanoviskem redakce.

KRONIKA

Kalendárium

1. ledna
Novoroční přípitek s ohňostrojem
- Obec VT - zámecká zahrada - 17:00 hodin

3. - 4. ledna
Tříkrálová sbírka
- Církev římskokatolická VT

18. ledna
XIX. Obecní ples
- Obec VT - společenský dům - 20:00 hodin

19. ledna
Mrož Ambrož
- divadlo pro děti - Kino VT - 15:00 hodin

25. ledna
Hasičský ples
- SDH VT - společenský dům - 20:00 hodin

XXX. reprezentační Hanácký bál
- mikroregion Království - RCO - 19:00 hodin

30. ledna
20. zasedání mikroregionu Království
- Dub nad Moravou - 9:00 hodin

31. ledna
Za pěkné vysvědčení do kina
- Komise pro volnočasové aktivity ZOVT - Kino VT - 17:30 hodin

Další události

Počátek ledna jsme ve vedení připravovali rozpočet obce na rok 2025. Jeho návrh byl vyvěšen ve čtvrtek 23. ledna na Úřední desku Obce Velký Týnec. Čeká nás opět realizace řady investičních akcí, takže budeme velmi bedlivě sledovat nejen jejich realizaci, ale také jejich finanční zabezpečení.

Obec přistoupila k renovaci vnitřních prostor hasičské zbrojnice v prvním patře. Proběhlo vymalování sálu i chodeb, nátěry obkladů či podlah na sociálním zařízení, výměna skel ve dveřích i nábytku v kuchyňce. Smyslem těchto kroků není jen zásadně vylepšit prostředí pro působení našich hasičů všech věkových skupin, ale také nabídnou prostor k pronájmu při pořádání rodinných oslav. Společenský dům je totiž termínově plně vytížen, takže zázemí hasičské zbrojnice nabídne důstojnou alternativu.

Obec podepsala roční smlouvu s Rádiem Haná o propagaci pěti jejich velkých kulturních akcí na rozhlasových vlnách. Do Týnce totiž směřují i návštěvníci z blízkého i vzdáleného okolí třeba na vinný košť, tvarůžkové či gulášové slavnosti.

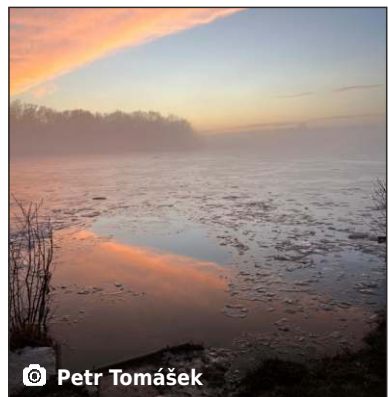
Zájemci o využití bezbariérového přístupu do zdravotního střediska převzali 15. ledna od tohoto zařízení klíč. Zároveň byli proškoleni, jak výtah používat, aby nedošlo k jeho poškození.

Dne 20. ledna proběhlo v Majetíně jednání rady mikroregionu Království. Hlavním tématem byla příprava programu 20. zasedání a XXX. Reprezentačního Hanáckého bálu, jehož je Království hlavním pořadatelem.

Počasí

Tak ano, byl leden, tedy podle kalendáře, nikoliv podle počasí! Sníh jsme totiž viděli pouze na stránkách obecního kalendáře nebo v televizi nebo na výpra-

Petr Tomášek

Lednová zima na Olomouckých Poděbradech

vách na hory. Paradoxně stačilo vyjet směrem na Hrubou Vodu a sníh tam skutečně byl! U nás prostě nic! Snad jednou? Na chvíli. Snímám tento meteorologický lapsus dvěma kamerami. První dekáda. Noc: -3, -5, -2, -2, -5, 0, -1, 0, 1, 2. Den: -2, -1, 3, 2, 0, 3, 2, 3, 9, 2. Druhá dekáda. Noc: -1, 0, -1, -4, -2, -1, 0, 0, -3, -2. Den: 1, 1, 0, 0, 2, 2, 1, -2, -2, -1. Třetí dekáda. Noc: -3, -2, -1, -1, 1, 2, 0, 3, 3, -1, -2. Den: -1, 0, 1, 5, 5, 7, 11, 13, 10, 12, 6.

Připravil Petr Hanuška

Ze Starostova deníku

Pozdravení na prahu nového roku 2025

8/1 Vážení a milí spoluobčané! Dovoluji si vás pozdravit v prvních dnech nového roku 2025 a popřát vám pevné zdraví, štěstí a sílu pro splnění všech vašich předsevzetí a přání v osobním i profesním životě. Pevně věřím, že pětkový rok přinese rozhodné kroky k uklidnění nejenom na našem kontinentě, ale v celém

světě. Myslím na všechny ty, kteří se nemohou těšit ze života v klidu a míru, kteří se nemohou těšit z úplně obyčejných věcí. Život každého člověka je Boží dar, který dostáváme jenom jednou. A každá ztráta blízkého i zcela neznámého člověka je nenahraditelná. Ještě jednou vám přeji jen to dobré!

Pozvání na XIX. Obecní ples 2025

8/1 Vážení a milí čtenáři webových stránek! Přijměte pozvání na XIX. obecní ples, který se uskuteční v sobotu 18. ledna od 20:00 hodin. S jeho organizací se za vámi vracíme po pěti letech, neboť XVIII. obecní ples se uskutečnil 11. ledna 2020. Následně nás potrápila covidová prodleva, resp. názor, že dáme v pořádání této tradiční společenské akce prostor zájmovým spolkům či sportovním oddílům. Dámská část zastupitelstva obce se však velmi činně zasloužila o oživení myšlenky navázat na dlou-

hou plesovou tradici a připravila tedy jeho čerstvé pokračování, a to ve stylu Black and White. A nač se můžete - kromě předpůlnoční tomboly - ještě těšit? Na autorskou módní přehlídku paní Blanky Kaksové, vystoupení týneckého Elvise Libora Konečného či produkci kouzelnice Kelly nebo jejího kolegy Tomasiana. Hrát k tanci a poslechu bude skupina Jamers. Lístky s místenkou si můžete zabezpečit již dnes v předprodejním systému Ticketportal! Moc se na vás těšíme!

Narušení veřejného pořádku skupinou nezletilé mládeže

8/1 Na jednom internetovém komunikačním kanále proběhla mezi uživateli diskuse o existenci skupiny dětí, která devastuje obecní i soukromý majetek, zvoní pro zábavu na zvony domů, resp. zneklidňuje svým neurvalým chováním dospělé spoluobčany. Zprávu jsem přijal od jedné ze svých kolegů v zastupitelstvu obce a předal k řešení, resp. k monitorování obecnímu policistovi panu Petru Kubenzovi. Vyzval jsem ho, aby shromáždil od účastníků diskuse co nejvíce konkrétních poznatků, protože bez nich se není čeho chytit. Výrostci podle zpráv chodí s kapucí na hlavě, tudíž je-

jich identifikace je problematická. Kolega Kubenz o situaci informoval i vedení ZŠ Milady Petřkové, resp. preventistku paní Mgr. Zdařilovou. Obecní policie bude při monitorování situace spolupracovat i s Policií ČR. V případě, že budete svědky narušení pořádku ze strany těchto nezletilých osob, prosím, volejte číslo obecního policisty. V případě, že nebude ve službě, neváhejte vytočit číslo Policie ČR. Pouze s vaší spoluprací při identifikaci provinilců lze situaci vyřešit tak, aby tyto děti pochopily, co je slušné chování a kde překračují příslušnou legislativní hranici.

Chcete dostávat čerstvé novinky ze života naší obce?

16/1 Se zavedením nových obecních webových stránek do života se poněkud změnil způsob automatického informování o uveřejnění novinek, který zájemcům přistával do emailu či přes sms. Nyní se musíte zaevidovat do systému Muniopolis. Lze to udělat dvěma způsoby. První spočívá ve vyplnění dotazníku,

který je uveřejněn na naší webové stránce a v jeho doručení k evidenci na sekretariátu obce. Den druhý je jednodušší a rychlejší, neboť se lze zaregistrovat dálkově na linku <https://velkytynec.munipolis.cz/registrace>. Neváhejte, neunikne vám žádná informační myš!

Obec Velký Týnec přináší službu

📶 Mobilní Rozhlas

Vážení spoluobčané,
i obec Velký Týnec se přidává k modernizaci komunikace s občany a zavádíme pro vás oceňovanou komunikační platformu **Mobilní Rozhlas**.

ZDARMA budete vždy informováni o důležitých událostech přímo do vašeho telefonu (pomocí SMS zpráv, e-mailů, hlasových zpráv, anket nebo aplikace pro chytré telefony).

Vedení obce Velký Týnec

👍 Zaregistrujte se ZDARMA na: www.velkytynec.mobilnirozhlas.cz

XIX. obecní ples je historií...

20/1 V sobotu 18. ledna proběhl po pěti letech další obecní ples s pořadovým číslem XIX. Tematicky se nesl v duchu dvou barev - černé a bílé. Elegantně připravené sály společenského domu, skvěle zabezpečené občerstvení díky SRPŠ Velký Týnec, TJ Sokol Velký Týnec a Pohostinství Ján, pestrý kulturní program s módní přehlídkou paní Blanky Kaksové ze Svatebního salónu CAXA, kouzelníky vstupy či pěveckým blokem Elvise Presleyho, fotokoutek pana Jana Friesnera - to vše přispělo k tomu, aby se téměř 400 návštěvníků příjemně pobavilo. Poděkování patří také všem

naším sponzorům, kteří zaplnili tombolu 130 cenami. Mimořádné poděkování však letí za hlavní organizační dušičku letošního ročníku - paní zastupitelkou Veronikou Batovou, která dokázala vdechnout letošnímu ročníku nejenom černobílého ducha, ale stmelila kolektiv všech těch, kteří jí různě velkým dílem při přípravě i v průběhu pomáhali. A samozřejmě děkuji i vám všem, jejichž kroky směřovaly o sobotním večeru do společenského domu. Děkuji vám za účast i za to, že jste si vzájemně vytvořili skvělou plesovou atmosféru!

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

V měsíci únoru blahopřejeme
k významným životním milníkům
těmto našim spoluobčanům

92 let Vlastimil Valouch z Velkého Týnce	82 let Ludmila Bartoníková z Velkého Týnce Jarmila Hájková z Velkého Týnce
89 let Jarmila Tomková z Velkého Týnce	81 let Marie Zavadilová z Velkého Týnce
88 let Danuše Mazánková z Velkého Týnce	70 let Miroslava Nakládalová z Velkého Týnce Petr Nakládal z Velkého Týnce Josef Dubský z Velkého Týnce
86 let Jan Habarta z Velkého Týnce	65 let Jiří Nakládal z Čechovic
84 let František Tomeček z Velkého Týnce	60 let Zdeněk Prečan z Velkého Týnce
83 let Antonín Koutný z Čechovic Jaroslav Skopal z Velkého Týnce	

Připravuje Radka Tomečková, matrikářka obce

Jarní pozvánka na Benefiční Galavečer v Dubu nad Moravou 2025

Milí přátelé,
rok uběhl jako voda a já si vás opět dovoluji pozvat na 14. ročník Benefičního Galavečera v Dubu 2025. Tento večer se stal v posledních letech tradičním hudebním setkáním, které se těší vaší velké přízni, z čehož mám velkou radost!

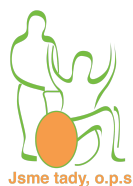
Letošní Benefiční Galavečer proběhne **dne 17. května 2025 od 19:00 hod** v kostele Očišťování Panny Marie v Dubu nad Moravou.

Tento rok přijala mé pozvání skvělá zpěvačka a herečka s velkou dávkou energie, Dáša Zázvůrková, která na tomto koncertu představí písně ze svého nového CD, které je tak trošku věnované bývalé přítelkyni, herečce Haně Maciuchové s názvem „Věřím v brzké lepší příští“.

Již tradičně tento večer ozdobí výstava obrazů. V tomto roce vystaví své obrazy paní Hana Nezvalová z Troubek na Moravě. Výstava obrazů bude jako vždy prodejní.

Mám velkou radost, že tyto večery již 14 let také pomáhají, takže ani letos tomu nebude jinak.

V tomto roce jsem se rozhodla rozdělit výtěžek ze vstupného mezi kostel v Dubu nad Moravou a obecně prospěšnou organizaci JSME TADY, o.p.s. Tato organizace působí v Přerově a poskytuje ambulantní a sociální služby dětem i dospělým s tělesným zrakovým postižením.

Jsme tady, o.p.s.

Předprodej vstupenek bude probíhat v obvyklých prodejních místech, a to od konce února - OÚ Věrovany, Květinářství Tovačov - Michaela Hrubá, OÚ Dub nad Moravou a OÚ Troubky, řeznictví Ondřej Coufal Velký Týnec nebo již nyní přes e-mail jb.jitka.blahova@seznam.cz. Cena vstupného je 250,- Kč. Pro připomenutí můžete shlédnout foto z předchozích ročníků na www.jitkablahova.cz.

Na setkání s vámi se těší Jitka Bláhová
Pořadatel a producent

Soutěž o nejhezčí pohádku

Vítězná pohádková
posádka obdrží poukaz
do Restaurace Na Zámku
v hodnotě 3000,- Kč

Komise pro volnočasové aktivity ZO Velký Týnec
vyhláší soutěž o nejlepší pohádkové stanoviště.

Byli byste rádi součástí pohádkového lesa? Chcete udělat
radost dětem, podpořit dobrou věc, a ještě vyhrát pěknou
cenu?

Domluvte se s přáteli, vyberte si pohádku a přihlaste se jako
dobrovolníci do Pohádkového lesa ve Velkém Týnci 6. 9. 2025

Podrobné informace
na webových
a FB stránkách obce

Finanční výtěžek z pohádkového lesa bude věnováný na dobročinné účely.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA
ČESKÉ REPUBLIKY

HLEDÁ

JISTOTA V NEJISTÉ DOBĚ

PŘÍSLUŠNÍKY

NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK
150 000 Kč

SLUŽEBNÍ PŘÍJEM
AŽ **43 900* Kč**

NABÍZÍME

- stabilní příjem
- rozmanitou práci
- přátelský kolektiv
- šest týdnů dovolené
- ubytování ve vlastní ubytovně
- výsluhový příspěvek

VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUČ

nabor@vez.olc.justice.cz
tel.: 420 602 776 993

více informací na nabor.vscr.cz a na sociálních sítích

* Po absolvování nástupního kurzu, 3. TT, směrný provoz, zvláštní i stabilizační příplatky 8 000,- Kč. Služební příjem před absolvováním nástupního kurzu: 31 970,- Kč

Na Štěpána není pána

© Petr Hanuška

Jedna vánoční vzpomínka. Tradiční setkání u Boudy organizované našimi skauty

Tříkrálová sbírka 2025

Část účastníků Tříkrálové sbírky 2025 dostala požehnání v kostele Nanebevzetí Panny Marie

Společně s otcem Václavem Haltmarem probrali všechny kroky, které farnost a obec učinily v minulých letech při rekonstrukčních pracích

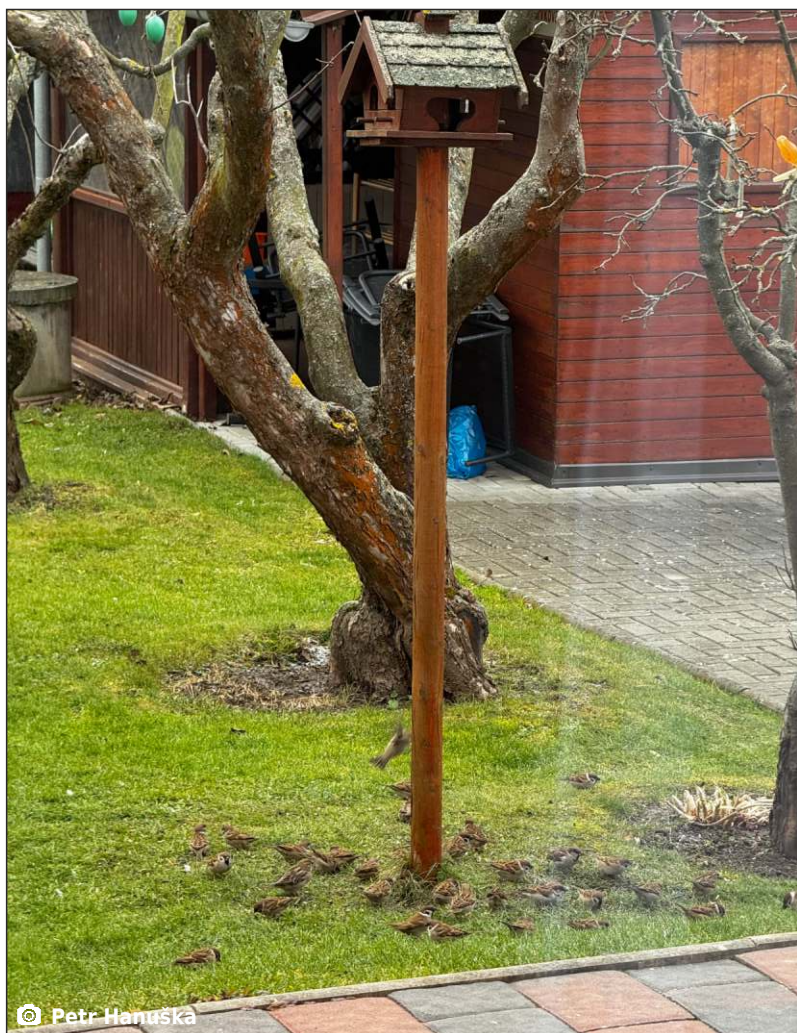
Koledníky přišli pozdravit hejtman Ladislav Okleštěk a starosta obce Petr Hanuška

© 4x archiv Olomouckého kraje

Pan hejtman přispěl koledníkům do jejich kasiček

Ptačí hodinka

© Petr Hanuška

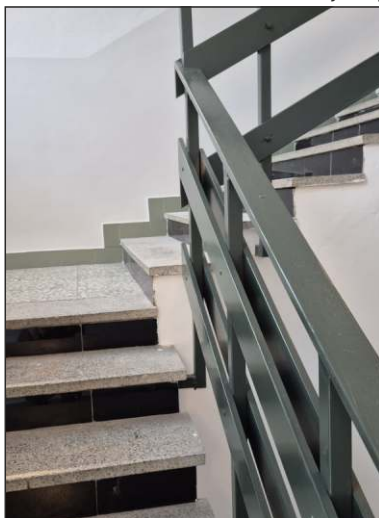
Letos jsem se podruhé zúčastnil Ptačí hodinky, která proběhla ve dnech 10.-12. ledna

Hasičská zbrojnice nabídne po rekonstrukci společenské prostory vašim akcím

© 3x Petr Hanuška

V hasičské zbrojnici probíhají renovační práce

XIX. OBECNÍ PLES

Sály úžasně připravila paní Blanka Kaksová ze Svatebního salónu CAXA

Sponzoři:

- Vlastislav Ján - pohostinství Velký Týnec
- Agra a.s. Velký Týnec
- Eurosol s.r.o. Vsisko
- SDH Velký Týnec
- Lola Nováček Velký Týnec
- Libor Venclík - soukromý podnikatel V.Týnec
- Pavel Hnilica - soukromý podnikatel V.Týnec
- Petr Švéda - soukromý podnikatel Vsisko
- Truhlářství Pavel Dosoudil V. Týnec
- Truhlářství Petr Lexa - soukromý podnikatel
- Řeznictví Ondřej Coufal - V. Týnec
- Timoris Projekt a.s., Olomouc-Holice
- Petr Dosoudil - soukromý podnikatel V.T.
- Petr Dobrožemský-soukromý podnikatel V.T
- František Faček, restaurace Vsisko
- Antonín Pleva, V. Týnec
- Jaroslav Dvořáček - klempířství V. Týnec
- Pavel Hecht, Tršice
- SK Sigma a.s., Olomouc
- HARYSERVIS - úklidová firma Olomouc
- EDM s.r.o., Svatopluk Daněk, V. Týnec
- TrustWire s.r.o. Olomouc
- Fotbalový klub Sokol Velký Týnec
- SEKNE a.s. Olomouc
- Radek Chrobok - malíř, natěrač Grygov
- AVE CZ,odpadové hospodářství Olomouc
- OBEC Velký Týnec
- LOZERA s.r.o., Velký Týnec
- Elektro Martin Křížek, Grygov
- Jiří Macenauer, V. Týnec
- František Šindelka, Hostkovice
- Lexovi-obchod Velký Týnec
- ZŠ Velký Týnec
- Miroslav Vytásek - Grygov
- Jan Friesner - foto, V. Týnec
- Jiří Hofmeister, Olomouc - Holice
- Veolia a.s. Olomouc
- VETYKO - Michal Skácel, V.Týnec
- MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ a.s., Olomouc
- Ing. Broněk Hořínek, Velký Týnec
- Dominika Peturová, Vsisko
- Jakub Koníček, požární technika Olomouc
- Josef Novák, Velký Týnec
- Jiří Novák, Velký Týnec
- Zdeňka Kuchařová, Velký Týnec
- MUDr. František Tománek, zubní lékař
- MUDr. Hana Zaoralová, zubní lékař
- MUDr. Bohumila Langerová-dětská lékařka
- MUDr. Táňa Malinová-praktická lékařka
- Daimler Truck Česká republika s.r.o., Praha
- Renata Chytilová - Velký Týnec
- Nikal Běhalová - kosmetika
- Blažena Mikulecká - STUDIO VISAGE
- Týnka z Jeseníku - šperky
- SRPŠ Velký Týnec
- Robert Bata
- Mgr. Věra Románková
- Svatební salón CAXA, Vsisko
- Ing. Radim Plochý - odpadové poradenství
- StavRe-Envi s.r.o.
- Lenka Urbánková
- SK Sigma Olomouc, a. s.
- Fotbalový klub Velký Týnec
- MS-promo engineering Olomouc-Nedvězí
- Základní škola Milady Petřkové
- Staving Engineering s. r. o.
- Fotoateliér Jan Friesner
- Machovský Velký Týnec s. r. o.
- Timoris Projekt a. s. Olomouc
- Jarmíart - Interior Architecture Studio OL
- Mercedes-Benz Moravia
- Insta CZ, s. r. o.
- ELPREMO, spol. s r. o.
- STAVEKOGEO, s. r. o.
- Radka Ševelová, holičství

Děkujeme.

Naši sponzoři

© 7x Ozvučení Olomouc a Petr Hanuška

Starosta obce Petr Hanuška přivítal všechny návštěvníky a poděkoval všem organizátorům a sponzorům

Svímy kouzly přítomné okouzli kouzelnice Kelly

K tanci i poslechu hrála skupina Jamers

Taneční parket byl od počátku plný

Módní přehlídka paní Blanky Kaksové

Týnecký Elvis připomněl svého legendárního předchůdce

Víte o tom, že SRPŠ ...

... zajistilo na plesu obce Velký Týnec snack bar a cocktail bar? Rádi bychom členům SRPŠ poděkovali za vaši pomoc při přípravě občerstvení na naší akci. Díky vám bylo občerstvení nejen skvěle připravené, ale také přispělo k výjimečné atmosféře celého večera. Bez vaší pomoci bychom to nezvládli a jsme moc vděční, že jsme se mohli spolehnout právě na vás. Ještě jednou obrovské díky a doufáme, že se brzy opět setkáme při další společné akci.

Za představenstvo SRPŠ
Lenka Novotná
Autorka je zastupitelkou obce

© 6x archiv SRPŠ Velký Týnec

Týnecké listy vyhledávají soutěž O FOTKU MĚSÍCE

Nejoriginálnější fotka bude oceněna
každý měsíc poukázkou* na nákup
v Olympii Olomouc v hodnotě 300,- Kč

* po zveřejnění k vyzvednutí na sekretariátu OÚ ve Velkém Týnci

Soutěží se ve dvou kategoriích

Život v naší obci

Do kategorie patří snímky zachycující člověka
při práci, odpočinku, zábavě, ale i portréty či akty.

Svět kolem nás

Do kategorie zařazujeme snímky zvířat, rostlin,
krajiny, ale i architektury a uměleckých děl.

**Do jaké kategorie má být fotka zařazena,
rozhoduje autor.**

Fotku je třeba zaslat na email:

mistostarosta@velkytynec.cz

Nezapomeňte uvést jméno a příjmení autora,
adresu, věk a kategorii, ve které chcete soutěžit.

**Svět kolem nás - Rudé moře aneb Slunce proklatě nízko
- Petr Mlčoch - Velký Týnec**

Svět kolem nás - Zasněžené Pustevny - Aleš Dočkal - Velký Týnec

NAPSALI NÁM

V souvislosti s narušováním veřejného pořádku dětskou partou jsem požádal školní preventistku paní učitelku Marii Zdařilovou o vyjádření, nakolik do situace, která vznikne mimo budovu školy, může vedení školy či jiní pracovníci zasáhnout. Tady je její fundovaná odpověď.

Kompetence školy při řešení rizikového chování a poruch chování žáků

Klíčovou zodpovědnost za výchovu má rodina. Škola je pak druhým základním místem, kde dochází k formování osobnosti a sociálních dovedností dětí a mládeže. V médiích často zaznívá, jaké kompetence, tedy schopnosti vykonávat nějaké činnosti, má škola u žáků postupně v průběhu let budovat. Mnohem méně se však hovoří o možnostech a kompetencích školy při řešení rizikového chování či poruch chování žáků, kteří do ní docházejí.

Jedná se přitom o oblast veřejnosti mnohdy neprávem kritizovanou. Školy bývají opakovaně nařčeny z toho, že nic pořádně neřeší, že skrze inkluzi přijímají ke vzdělávání žáky, kteří by před lety běžnou ZŠ nenavštěvovali. Ale školy inkluzi nevmyslely. Vedení škol se stále častěji setkává s argantním jednáním ze stran žáků i rodičů, opakovaným nevhodným chováním žáků, kteří ztrácejí zábrany a nejsou z rodiny vedeni k úctě, respektu a kritickému postoji ke svému špatnému chování. Školy mnohdy čelí výhrůžkám a pomluvám, které očerňují jejich pověst.

Ruku na srdce, kritizovat umí každý. Dokážeme však přijmout i zodpovědnost za své výroky či jednání? Protože povědomí o školství, školách a jejich pověst tvoří nejenom vedení a pedagogové, ale i žáci a jejich chování mimo školu. Tedy to, jak jsou vychováni doma.

Nejvíce kritiky se objevuje právě v době, přihodí-li se krizová situace, které nedokážeme zabránit ani řádnou prevencí. Frustrace, hněv a vzájemné obviňování, kdo na vzniklém neštěstí nese vinu.

Podívejme se tedy blíže na pravomoci základní školy v této otázce. Nejprve si ale vymezíme základní pojmy, protože každé dítě se někdy projevuje neposlušností. Záleží především na době trvání tohoto chování, intenzitě i dalších subjektivních prvcích (věk, situace, kulturní vlivy, rodina, sociální kontext...).

Pokud mluvíme o rizikovém chování, máme na mysli nejrůznější společensky nežádoucí, problematické a znepokojující projevy chování vůči zavedeným normám společnosti. Jde o aktivity, které mohou ohrozit fyzické a duševní zdraví žáků, jejich postavení ve vrstevnické skupině, ale i jejich školní úspěšnost. V rámci prevence vymezujeme sedm základních typů rizikového chování: záškoláctví, extrémní rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, závislostní chování, šikanu, kyberšikanu a extrémní projevy agrese, rasismus a xenofobie, rizikové sexuální chování a negativní působení sekt. Spadají do něj ale i poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, nízká psychosociální odolnost dětí a mládeže, vandalismus či poruchy a problémy spojené se syndromem týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte.

Odborné publikace uvádějí, že poruchy chování se projevují u 10 až 15 procent žáků školního věku. Příčiny vzniku poruch chování jsou přitom spjaty s několika rizikovými faktory, mezi které

patří například: disharmonické rodinné prostředí, společenský status a socioekonomická úroveň, dále poruchy chování u rodičů, nezaměstnanost, závislostní chování, příliš volná výchova, rozvody, struktura trávení volného času, drobná poškození CNS atd.

Současně si musíme uvědomit, že poruchy chování se vždy projevují buď ve spojitosti s poruchou sociální interakce, či poruchou vztahu k sobě samotnému nebo poruchou vztahu k věcem a zacházení s nimi. (Pokorná in Hadj Moussová, 2004)

Vzhledem k tomu, že žáci tráví velkou část svého života ve škole, má tato instituce významnou roli při identifikaci, prevenci a řešení rizikového chování či poruch chování. Kompetence, tedy předpoklady, úkoly a schopnosti školy v této oblasti jsou klíčové pro zajištění bezpečného a podporujícího prostředí, ve kterém se může každý žák rozvíjet. Uvědomme si ale, že kompetence, kterými stát školy a vyučující k řešení této oblasti vybavil, jsou velmi omezené.

Hlavní úkol školy při řešení nežádoucích projevů chování žáků tedy zahrnuje prevenci, identifikaci problémového a rizikového chování, intervenci a spolupráci s rodiči a odborníky.

Prevence školy spočívá ve vytváření bezpečného a inkluzivního prostředí, které podporuje pozitivní vztahy mezi žáky a mezi žáky a pedagogickými pracovníky. Škola zajišťuje pro žáky vzdělávací a preventivní programy či kampaně zaměřené na rozvoj sociálních a emočních dovedností. Věnuje se podpoře pozitivního chování prostřednictvím systémů odměn a uznání. Vytváří jasná pravidla ohledně chování žáků, zapojuje žáky do celého procesu tím, že je vede k zodpovědnosti a uvědomění si vlastních projevů chování. K tomu využívá kázeňské prostředky: slovo, příklad, zaměstnání vhodnou činností, dohled - kontrolu, trest a odměnu.

Zde také narazíme na první potíže. Všichni žáci i rodiče jsou seznámeni se školním řádem, jehož součástí je i prevence rizikového chování, která zahrnuje, že žáci do školy nemohou nosit předměty a věci ohrožující zdraví jejich nebo jejich spolužáků a dalších osob. Patří sem zákaz nošení pyrotechniky, ostrých předmětů: nožů, žiletek, dále zapalovačů i zápalak, chemikálií, ale i výrobků, které nezletilým zakazuje zákon: tabákové výrobky, lyfty, vapa, alkohol, energetické nápoje, návykové látky nebo věci určené ke směně a obchodu.

Základní škola však nemá u vstupu kovový rám, kterým by žáci procházeli a ani ostrahu, která by žáky šacovala. Škola se ve většině případů o nošení zakázaných předmětů dozvídá od jiných žáků na základě svědecké výpovědi. Dnes se stává spíše výjimečně, že se žák, který skrývá přítomnost zakázané věci, prozradí přímo sám při neobratné manipulaci s tímto předmětem za přítomnosti učitele. Bohužel však ani v případě prokázání držení zakázané věci nemůže škola žáka šacovat či mu pedagogem prohlédnout jeho osobní věci. Veškeré zabavené zakázaných předmětů se tak děje na základě individuální spolupráce žáka při rozhovoru s vedením školy. Škola však bohužel nemá žádné kompetence k tomu, aby se mohla bránit výrokům zákonných zástupců po jednání s žákem v otázce, že se žák ke všemu přiznal pouze skrze nátlak či k tomu, aby rodičům otevřela oči a přesvědčila je o tom, že se opravdu jejich dítě chovalo rizikově, hrubě porušilo školní řád a mu-

si být potrestáno. Co může škola dělat v případě, že se toto děje u některých jednotlivců opakovaně a jejich rodiče je neustále brání? Zijeme v době, kdy nám žáci bez ohledu na věk lžou do očí, vymyšlejí si různé báchorky o skutečnosti, když něco provedou, někteří si pořízují záznamy z průběhu jednání bez vědomí školy a materiály bez jejího vědomí a svolení používají proti pedagogům, kdo dnes stojí za školou? Příklady navíc táhnou, takže se školy s tímto setkávají čím dál častěji. Proč někteří rodiče nevytváří ve vlastních ratoletech povědomí o morále, důležitosti přiznání viny i přijmutí následků? Co s tímto zmůže společnost, protože se to týká nás všech. A kam až má zajít neštěstí na školách, aby se společnost probudila a začala tento problém řešit i jinak než slovně či papírově?

Identifikace problémů klade důraz na schopnost školy včas rozpoznat příznaky rizikového chování žáků, což zahrnuje pravidelné sledování, aplikování pedagogické diagnostiky, hodnocení i sebehodnocení chování žáků, vytváření vhodných mechanismů pro žáky, aby mohli hlásit problémy (schránka důvěry, poradenské pracoviště školy, zajištění vzájemné důvěry mezi žáky a učiteli).

Pokud je rizikové a problémové chování rozpoznáno, nastupuje oblast intervence, tedy jasný plán řešení, kam zahrnujeme okamžitou reakci na vzniklé incidenty a jejich náležité řešení podle krizového plánu školy a souvisejících metodických doporučení MŠMT a směrnic školy. Při řešení se uplatňuje individuální přístup ke každému žákovi a zohlednění jeho specifických potřeb, poskytování podpory a poradenství všem zasaženým žákům i jejich rodinám. Na tuto část pak navazuje úzká spolupráce s rodiči a odborníky. Škola spolupracuje s psychologem, pedopsychiatry, pracovníky PPP, SPC, SVP, OSPOD, Policií ČR, soudy, sociálními pedagogy a dalšími organizacemi a zařízeními poskytující odbornou péči.

Při řešení problémového chování žáků se škola musí řídit danou legislativou, a proto také řešení vychází z daného postupu. Nejprve se uskuteční pohovor žáka s třídním učitelem nebo vyučujícím, ke kterému má žák důvěru, následně proběhne informování zákonného zástupce. Pokud se jedná o incident závažnějšího charakteru, informuje třídní učitel o této skutečnosti vedení školy, včetně pracovníků školního poradenského pracoviště. Po vyhodnocení situace dochází k pohovoru s žákem buď mezi třídním učitelem a vedením školy, či třídním učitelem a výchovným poradcem, či školním metodikem prevence. U pohovoru může být přítomen i školní psycholog a speciální pedagog. Dalším krokem bývá pozvání zákonného zástupce do školy - dle závažnosti incidentu se může jednat o pohovor, ale i výchovnou komisi.

Po projednání záležitosti se přistupuje k využití výchovných opatření, mezi která na ZŠ patří: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy. Pedagogická rada pak projednává návrhy na sníženou známku z chování. Další kompetencí školy je pro žáka nastavení individuálního výchovného programu. Pokud výše popsaná opatření nejsou účinná či řešení rizikového chování pře-

kročí kompetence školy, postupuje se záležitostí žáka další institucí: ŠPZ - PPP, SVP, dále OSPOD, Policie ČR, lékaři, psychologové a další odborníci. Při řešení problémů žáka je velmi důležitá součinnost všech zapojených stran. Kázeňské opatření však lze uložit jen při zaviněném porušení právních předpisů nebo vnitřních předpisů školy ze strany dotyčného žáka, a to v případě, že se incident odehraje ve škole, či na školní akci...

Škola může přistoupit také k opatření organizačního charakteru, pokud však nebude upírat žákovi právo na vzdělávání a bude-li reagovat na konkrétní chování žáka a situaci ve třídě, přičemž opatření bude omezeno na dobu nezpůsobilosti žáka ke vzdělávání v kolektivní a bude mít výslovnou oporu ve školním řádu. To znamená, že učitel může předat nevhodně chovajícího se žáka pod dohled jiného pedagoga, který bude pokračovat v jeho vzdělávání.

Pokud žákovo chování a jednání ohrožuje bezpečnost a zdraví jeho, ostatních žáků nebo jiných osob je škola povinna zajistit takového žákovi neodkladnou lékařskou péči (přivolání RZS) a informovat o tom zákonného zástupce. Dle konkrétních okolností je třeba přivolat i orgán Policie ČR.

Škola není oprávněna trestat chování žáka v rámci provinění, kterých se dopustí ve svém volném čase, tedy v době mimo výuku, kdy za jeho chování nese zodpovědnost jeho zákonný zástupce. Takovéto incidenty, pokud se o nich škola dozví, jsou individuálně projednány s žákem/ky a jejich zákonnými zástupci, kterých se situace týká. Škola následně provede preventivní poučení ostatních žáků.

Je smutné, že v době, kdy probíhá reforma školství a mění se přístupy k žá-

Mapa zlobivců

Kde je největší podíl dětí na základní škole se sníženou známkou z chování

kům, vyvstává v řadách pedagogických pracovníků otázka, proč se nemohou změnit i pravomoci v oblasti kompetencí vyučujících a škol coby výchovně-vzdělávací instituce v okruhu řešení rizikového chování či poruch chování žáků. Nakolik mají v dnešní době na žáky dopad výchovná opatření - napomenutí, důtky, když je neuznávají někteří rodiče i samotní žáci a záležitost je ve společnosti vnímána jen jako „papírové opatření“? Kam míří společnost, když v případě projednávání závažného incidentu s rodičem, kdy žák hrubě porušil školní řád, je rodič tím, kdo škole vyhrožuje právní cestou nebo dítě omlouvá? Co předáváme mladé generaci takovýmito jednáním? Jak zajistíme, aby nedocházelo k nešťastným incidentům, jako například naposledy na Slovensku 16. 1. 2025? Školy musí být aktivními a proaktivními partnery v tomto procesu, aby mohly zajistit zdravý a bezpečný vývoj všech svých žáků, ale bez podpory společnosti a zdravého selského rozumu to jde jen stěží. Bezpečnost našich dětí by ale pro nás měla být vždy na prvním místě.

Marie Zdařilová
Autorka je učitelkou a preventistkou ZŠ Milady Petřkové

Jak na prevenci

Vážení spoluobčané, ráda bych se na Vás obrátila jako primářka Onkologické kliniky Fakultní nemocnice v Olomouci s důležitými informacemi týkajícími se prevence rakoviny. Prevence a včasné odhalení nádorových onemocnění jsou klíčové pro úspěšnou léčbu a zachování kvality života. Česká republika nabízí několik možností preventivních vyšetření, která jsou dostupná a hrazená zdravotními pojišťovnami.

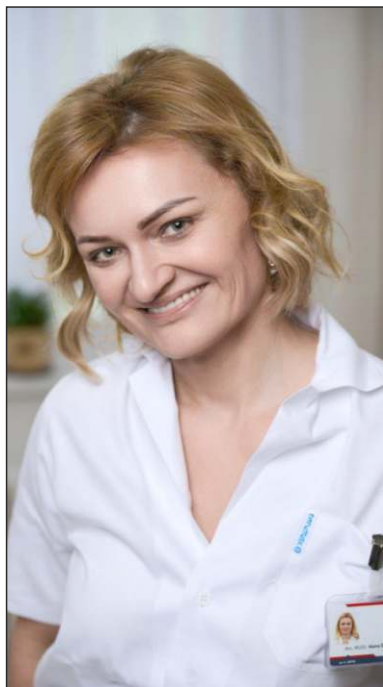
1. Preventivní prohlídky u praktického lékaře

Každý občan má nárok na preventivní prohlídku u praktického lékaře jednou za dva roky. Součástí této prohlídky je i vyhodnocení rizikových faktorů a doporučení dalších vyšetření.

2. Screening rakoviny prsu

Ženy ve věku od 45 let mají nárok na pravidelné mamografické vyšetření jednou za dva roky. Toto vyšetření je hrazeno z veřejného zdravotního pojištění a provádí se ve specializovaných screeningových centrech. Včasný záchyt nádoru prsu významně zvyšuje šance na úspěšnou léčbu.

3. Screening rakoviny děložního čípku

Ženy od 15 let mají každoročně nárok na preventivní gynekologickou prohlídku, v jejímž rámci se provádí cytologické vyšetření na přítomnost prekancerózních změn na děložním čípku.

4. Screening rakoviny tlustého střeva a konečníku

Všichni občané od 50 let mají nárok na pravidelné vyšetření. Od 50 do 55 let se provádí každé dva roky test na okultní krvácení ve stolici. Od 55 let je možné zvolit mezi pokračováním tohoto testu jednou za dva roky nebo preventivní kolonoskopií jednou za deset let.

5. Vyšetření na rakovinu plic

Od roku 2022 je v České republice dostupný screening rakoviny plic určený pro kuřáky nebo bývalé kuřáky ve věku 55–74 let, kteří kouřili alespoň 20 balíčků (např. jeden balíček denně po dobu 20 let). Toto vyšetření pomáhá včas zachytit nádory plic, kdy je ještě možné je léčit.

6. Screening rakoviny prostaty

Muži od 50 let (nebo od 40–45 let v případě výskytu rakoviny prostaty v rodině) by měli pravidelně navštěvovat svého praktického lékaře nebo urologa, který může provést jednoduché vyšetření prostaty. Součástí prevence může být i krevní test na hladinu PSA (prostatický specifický antigen), který může odhalit riziko rakoviny prostaty. Rakovina prostaty je jedno z nejčastějších nádorových onemocnění u mužů, ale při včasné zachytu je velmi dobře léčitelná.

Proto doporučuji mužům nepodceňovat preventivní prohlídky, zvláště pokud se v jejich rodině vyskytly případy tohoto onemocnění.

7. Rakovina slinivky břišní

Rakovina slinivky je zákeřné onemocnění, které se často odhalí až v pokročilém stadiu. Bohužel zatím neexistuje specifický screening, který by toto onemocnění dokázal včas zachytit u běžné populace. Nicméně, pokud máte v rodině blízké příbuzné, kteří touto rakovinou trpěli, doporučuje se konzultovat situaci s praktickým lékařem nebo gastroenterologem. Lékař může doporučit pravidelné ultrazvukové vyšetření břicha, laboratorní testy nebo i genetické testování rizikových faktorů.

8. Rodiny s častým výskytem rakoviny (genetická zátěž)

Pokud se ve Vaší rodině vyskytuje častý výskyt rakoviny (například rakoviny prsu, vaječníků, tlustého střeva, slinivky nebo prostaty), je důležité tuto skutečnost konzultovat s lékařem. V některých případech může být vhodné provést genetické testování, které zjistí přítomnost mutací spojených se zvýšeným rizikem rakoviny, například BRCA1 a BRCA2 (u rakoviny prsu a va-

ječníků) nebo Lynchův syndrom (u rakoviny tlustého střeva a dalších). Pro jedince se zvýšeným rizikem nádorového onemocnění v důsledku genetické zátěže platí individuální screeningový plán. Pokud se u vás prokáže tato genetická zátěž, můžete se objednat do naší poradny pro genetická rizika na: <https://onkologie.fnol.cz/poradna-pro-geneticka-rizika>

9. Onkologická preventivní prohlídka

Je důležitým krokem v boji proti rakovině. Jejím cílem je včasné odhalení nádorových nebo přednádorových stavů (bez ohledu na věk), což může výrazně zvýšit úspěšnost léčby a zlepšit prognózu pacienta. Během této prohlídky se provádí několik klíčových vyšetření, jako je fyzikální vyšetření, odběr krve, vyšetření stolice na skryté krvácení, rentgen plic a ultrazvuk břicha. Jedná se o nadstandardní vyšetření, a proto i placenou službu. Tyto prohlídky poskytují specializovaná onkologická centra a nemocnice, jako je např. Fakultní nemocnice Olomouc. Některé zdravotní pojišťovny také nabízejí příspěvky na tyto prohlídky, což může snížit jejich finanční náročnost. Bližší informace můžete získat na: <https://onkologie.fnol.cz/preventivni-onkologicka-prohlidka>

Proč je prevence důležitá?

Prevence rakoviny může zachránit život. Většina nádorových onemocnění je v počátečním stadiu bezpříznaková. Preventivní vyšetření umožňují zachytit nemoc v jejím zárodku, kdy je léčba méně náročná, má vyšší úspěšnost a zlepšuje kvalitu i délku života. Nebojte se proto oslovit svého lékaře s žádostí o konzultaci nebo preventivní vyšetření.

Co můžete udělat pro své zdraví?

1. Využijte možnost preventivních vyšetření.
 2. Dodržujte zdravý životní styl - nekuřte a omezte konzumaci alkoholu
 3. Jezte vyváženou stravu obsahující zeleninu ovoce, celozrnné výrobky a luštěniny. Omezte potraviny s vysokým obsahem cukru, tuku, červené maso či průmyslově upravené potraviny.
 4. Pravidelně se hýbejte. Doporučuje se alespoň 150 minut středně intenzivní nebo 75 minut intenzivní fyzické aktivity týdně. Vhodná je rychlá chůze, běh, plavání nebo cyklistika. Také zařazení více pohybu do každodenní rutiny, například chůze po schodech místo výtahu nebo pravidelné přestávky na protažení během pracovního dne.
 5. Naslouchejte svému tělu, neignorujte příznaky, jako je nevysvětlitelná ztráta hmotnosti, změna stolice (průjem, zácpa), nehojící se rány nebo změny na kůži. Nezáleží na věku, vyšetřen by měl být každý, u koho vznikne podezření na nádorové onemocnění.
- V případě dotazů se neváhejte obrátit na svého praktického lékaře nebo internistu. V případě zájmu o preventivní onkologickou prohlídku na naši Onkologickou kliniku v Olomouci, kde Vám rádi poskytneme další informace. Péče o zdraví je to nejcennější, co můžeme udělat pro sebe i své blízké.

S přáním pevného zdraví vás zdraví
Doc. MUDr. Hana Študentová, Ph.D.
Primářka Onkologické kliniky
Fakultní nemocnice Olomouc

Reznictví pana Ondřeje Coufala ve spolupráci s Obcí Velký Týnec a Národopisným souborem Týnečáci pořádají

VELKÝ TÝNEC

Týnecký masopust

**Zámecká zahrada Velký Týnec
Sobota 1. března 2025 od 12.00 hodin**

Ukázka zpracování a výroby produktů z dobře vykrmeného pašika

Prodej tradičních zabijačkových výrobků a specialit

Masopustní průvod zakončený obřadem Pochovávaní basy

O zábavu postaráno!

Vstup zdarma | Srdečně zvou všichni pořadatelé

Zpráva o činnosti SDH Velký Týnec za rok 2024

Vážené sestry, bratři hasiči a vážení hosté, dovolte mi, abych vás přivítala na dnešní výroční valné hromadě a ohlédla se za naši činnost v roce 2024.

V lednu jsme po roční přestávce opět v nově zrekonstruovaném společenském sále uspořádali tradiční hasičský ples.

pomoci spoustu našich kamarádů hasičů z jiných spolků, kamarádů z naší obce, rodiče mladých hasičů. Za to jim patří velké DĚKUJI. Tímto bych také chtěla moc poděkovat paní Kaksové, která nám darovala šaty pro andělky z její dílny, abychom mohli uspořádat Mikulášskou obchůzku po obci.

I přes všechny nemilé události minulých

ce Pohádkový les pod taktovkou zastupitelky obce Veroniky Batové. Opět se zapojilo více spolků z obce a náš sbor zajišťoval občerstvení a technickou ukázkou našich hasičských aut. Veškerý výtěžek byl věnován nadaci Šance. My

láská parta pomáhala rozsvěcovat vánoční strom na zámecké zahradě.

V roce 2024 si náš sbor prošel i spoustou proměn. Hlavně generační obměnou. Mladí hasiči a hasičky dospěli a začali se více podílet na chodu hasičské zbrojnice

© 4x Petr Hanuška

Výroční schůzi řídila sestra Michaela Dvořáková

Během zimního období a za deštivého počasí byl náš sál využíván na tréninky mladých hasičů a tréninky družstva žen. Během roku na sále probíhalo fitness cvičení pod taktovkou trenérky Lenky Novotné a příležitostně si přišly zaspportovat i cvičenky jógy.

Na začátku června minulého roku naši obec postihly bleskové záplavy. Moc děkujeme členům naší výjezdové jednotky i okolním sborům, kteří společně neúnavně pomáhali našim občanům odstraňovat následky po povodních. Bohužel bleskové záplavy přišly nečekaně i na konci měsíce června a byla zaplavena i naše hasičská zbrojnice. Týkalo se

Zájem o hasičství je v naší obci velký, o čemž svědčil plný sál

to hlavně sklepních a skladovacích prostorů. Spoustu věcí jsme museli vyhodit, ale hodně věcí jsme zachránili. Uspořádali jsme brigádu, na kterou nám přišlo

dni, kdy jsme se rozloučili s naším dlouholetým členem a velitelem Romanem Máchou, a o týden později, kdy naši obec zasáhly bleskové povodně a několik dní jsme odstraňovali její následky, jsme 13. července oslavili 140. výročí našeho sboru a zároveň jsme uspořádali hasičskou soutěž „O putovní pohár starosty obce“. V dopoledních hodinách se konal průvod od hasičské zbrojnice k památníku sv. Floriána, kde jsme položili věnec. Po návratu na hasičskou zbrojnici jsme přečetli proslovy a ocenili naše členy za dlouholetou práci. Pak následoval slavnostní oběd a přípravy na hasičskou soutěž v požárním sportu. Obě akce se velmi vydařily, a to jak po organizační stránce, tak i díky velkému množství diváků i soutěžních kolektivů. Počasí nám také vyšlo. Myslíme, že byli všichni spokojeni. Nesmíme zapomenout poděkovat všem sponzorům, kteří nám poskytli finančními a věcné dary, díky kterým jsme mohli obdarovat všechna soutěžní družstva.

Vloni na pivních a gulášových slavnostech jsme poprvé vynechali soutěž ve vaření guláše, ale doufáme, že letos se zúčastníme.

Na konci srpna se konal již III. ročník ak-

Bratr Jan Bartl st. převzal za svou činnost ocenění

hasiči jsme také přispěli, a to částkou 5.000 Kč. Akce se velmi vydařila, a to včetně počasí, personálního zajištění atd. I nadále bychom chtěli být součástí této akce, protože to má smysl a je to pro dobrou věc.

A toto jsou budoucí členové JPO Velký Týnec, kteří byli valnou hromadou přijati mezi týnecké hasiče

jako každý rok jsme opět v říjnu zajišťovali občerstvení a požární asistenci na lampiónovém průvodu u památníku na Hradisku.

Poslední akce v roce 2024 byly ve znamení sv. Mikuláše. Dne 5. prosince se do obce již tradiční obchůzka Mikuláše, Anděla a Čerta a den na to stejná miku-

po všech stránkách. Do naší hasičské rodiny přibyla další dvě nová miminka! Jsou to opět kluci, budoucí členové zásahové jednotky. Byla obnovena staronová zásahová jednotka a díky této změně celý sbor začíná opět fungovat a spolupracovat jako jeden celek - prostě jsme týneckí hasiči. A věřím, že v tomto duchu budeme pokračovat i dalších několik let. Myslím, že můžeme být pyšní na výsledky naší společné práce, na všechno, čeho jsme již dosáhli, na svůj sbor i na sebe samé.

V letošním pětkovém roce je naplánovaná renovace naší hasičské kuchyňky. Doufáme, že se podaří a že budou všichni spokojeni.

Děkuji všem sestram a bratrům hasičům za jejich celoroční práci, čas a lásku k hasičině jako takové. Dále rodinným příslušníkům, všem kamarádům a sponzorům, kteří nás morálně a finančně podporují. Hlavně Obci Velký Týnec za opravdu nemalou podporu, dále všem spráteným organizacím, které s námi spolupracují, a konečně i sborům ze sousedních obcí, s nimiž rozvíjíme skvělou spolupráci.

Děkuji za pozornost.

Michaela Dvořáková

Zpráva velitele JSDH Velký Týnec za rok 2024

Dobrý den, vážené sestry a bratři hasiči, vážení hosté, v první řadě bych každému z vás popřál vše nejlepší v novém roce.

Rok 2024 byl z hlediska činnosti JSDH poměrně nabitý a plný změn. Z hlavních událostí, které v tomto roce nastaly, bych rád zmínil ty nejdůležitější.

Proběhla změna velitele jednotky, reorganizace členů, nábor nových a zpět se vrátili i někteří bývalí členové. V druhé polovině roku jsme se věnovali znovuobnovení propadlých kurzů a doplnění nových pro stávající i nově přicházející členy, abychom zajistili akceschopnost jednotky. Jednotka provedla dokončení úprav na vozidle Hyundai IX 35. Po výměně světlého a zvukového výstražného zařízení a polepů vozidla se nám toto vozidlo podařilo zařadit do výjezdu jako vozidlo VEA.

Na začátku měsíce června naši obec postihly záplavy, kdy v důsledku přívalemých dešťů se hladina vody z koryta potoku Beroňky vyhlila do přilehlé ulice Bystřická a jejího okolí, kde zaplavila několik sklepních prostorů rodinných domů. Na úklidu zaplavených domů a komunikace jsme intenzivně pracovali 2 dny.

Nenastal ani konec měsíce června a naše obec a jednotka se opět musela poprat s nenadálou situací. Dne 26. června obec znovu postihly záplavy po přívalemých deštích, ale mnohem intenzivnější než na začátku měsíce. Jednotka řešila mimořádné události téměř v celé obci, jak ve Velkém Týnci, tak i v místních částech Vsisko a Čechovice. Jednalo se o zatopené rodinné domy a jejich sklepy, o zatopené zahrady, o čištění komunikací a čerpání studní. Jednotka s úklidem a odstraněním mimořádných událostí skončila až 30. června ve večerních hodinách.

Z důvodu varování před povodněmi na začátku druhého týdne měsíce září zasedla protipovodňová komise obce Velký Týnec a JSDH. Následně jsme začali pracovat na protipovodňových opatření obce. Tyto práce jsme ukončili 12. září. O dva dny později, tedy 14. září, byla naše jednotka povolána na povodně na Jesenicku. Jednotka na místo určení Velká Kraš přijela v pozdních večerních hodinách, avšak to horší nás čekalo. Dne 15. září přišla nečekaně druhá vlna povodně a naše jednotka ihned začala ve spolupráci s místní jednotkou s evakuací

obyvatelstva ze zaplavených částí a jejím přesunem. Jednotka zde zasahovala celkem 4 dny při evakuaci obyvatelstva a následně odklízení po povodních. V průběhu měsíce září byla jednotka opakovaně povolována na odstraňování následků po povodních na Jesenicku. Na konci měsíce listopadu se členové jednotky účastnili galavečeru v anketě Dobrovolný hasič roku, který se konal v Brně. Naše jednotka se v oblasti severní Moravy umístila na krásném 4. místě. Děkujeme všem za podporu a posláni hlasů.

Pojďme si ještě jednou shrnout mimořádné události, při kterých naše jednotka v roce 2024 zasahovala: 7x dopravní nehoda, 3x ostatní pomoc, 8x požár, 83x technická pomoc. Celkem jde o 101 mimořádných událostí. Celkový čas strávený na výjezdech v roce 2024 činil 315 hodin a 55 minut. Z celkového počtu 101 zásahů byla jednotka celkem 80x na místě události jako první!

Co jednotka v roce 2024 pořídila? Co se týče specifického vybavení, tak za finanční pomoci obce Velký Týnec a dotace od Olomouckého kraje, kterým tímto moc děkujeme za podporu, bylo poříze-

no 5 ks odlehčených přileb Dräger HPS 3500 a 3 ks zásahového obleku Deva Red Fox Elite PRO. Dále jednotka obnovila již nevyhovující radiokomunikační techniku nákupem 2 ks vozidlového terminálu a 4 ks ručních vysílaček Motorola DP1400. Také jsme nakoupili zásahové přilby Dräger HPS 7000, nové kalové čerpadlo. Doplnili jsme příslušenství pro čerpadlo Heron a základní vybavení pro nově zařazené výjezdové vozidlo Hyundai. Vše za podpory obce Velký Týnec. Veškeré výše uvedené vybavení bylo zakoupeno ve druhé polovině roku.

Akce, kterých se JSDH Velký Týnec zúčastnila. Jednalo se zejména o provádění požárního dozoru na akcích konaných obcí a sdružením SDH Velký Týnec. Na závěr bych chtěl velmi poděkovat členům JSDH - za vzornou činnost a péči o věcné prostředky a techniku. Dále obci Velký Týnec za nepřetržitou podporu, Olomouckému kraji za poskytnutí dotace a také všem sponzorům.

*Libor Venclík,
velitel JSDH Velký Týnec*

Soutěžní sezóna 2024 ženského družstva SDH Velký Týnec

Loňskou sezónu jsme jako každý rok zahájily tréninky na sále pod vedením Pipi, abychom se trošku dostaly do formy. Jakmile nám počasí dovolilo, trénovali jsme pod širým nebem hlavně požární útok.

Soutěžní sezónu jsme netradičně zahájily 4. května prvním kolem Biomac hanácké extraligy (BHE) v Bezděči u Trnávky. Hned o čtyři dny později jsme jely na okrskové kolo do Majetína, kde jsme vyhrály ve štafetě i požárním útoku první místo! Následovalo okresní kolo, kde jsme braly pěkně 2. místo. Sezóna byla teprve na začátku a my už jsme zase látaly naše družstvo, jak se dalo. Protože nás čekalo 3. kolo BHE v Mladči, po roce

jste vytáhly zpět na dráhu Týnu, která si užívá mateřskou dovolenou, a proudy běžela Pipa a náš „krtek“ Vika. Bohužel čas nebyl podle našich představ, ale jely jsme dále. Následovalo 5. kolo BHE, kde nám to konečně klapalo, jak má, a my braly krásné 2. místo. Další kola byla jako na houpačce, ovšem 10. kolo v Třeštině stálo za to! Se slovy „Jde nám o umístění, jdeme na jistotu!“ nám jistota zaručila, že jsme pokazily, co se dalo. Celkově jsme se ale na BHE umístily na krásném 5. místě z 15 ženských týmů, které se pravidelně účastnily.

Za celou sezónu jsme se nakonec účastnily celkem 21 soutěží.

Na poslední soutěž uplynulé sezóny -

Memoriál Široký důl čili Flídr cup - jsme jely 26. října. Je to jeden z největších závodů České a Slovenské republiky. Na tomto závodu se nám už třetí rok podařilo obsadit krásné 18. místo.

Na závěr bych chtěla poděkovat za pomoc všem týmům, které nás během

sezóny nenechaly ve štýchu. Dále Pepovi za úpravu nářadí, našemu sponzorovi LV Stavby Venclík, fanouškům a v neposlední řadě obci a celé SDH Velký Týnec! Děkuje!

Nikola Mertová

© archív SDH Velký Týnec

Hasičský ples 2025

© 5x facebook Hasiči Velký Týnec

SKAUTSKÉ OKÉNKO Živý betlém v Čechovicích

V sobotu 28. prosince se konal Živý betlém. Betlém začínal v 15:00 hodin, kdy začalo chodit hodně lidí. Sešlo se jich na nás podívat fakt hodně. Začalo to tím, že se Tři králové potkali s Andělem a pastýřem. Anděl zavedl lidi do kostela (do Betléma). A my (já husopaska, pradelna, kořenářka a kuchařka) jsme čekaly venku. Tři králové dali dary Ježíškovi, pak pastýř ovečky. Já husopaska husu, kořenářka koření, kuchařka mu řekla, že mu vždy navaří a pradelna, že mu vždy prádlo vypere. Pak jsme všichni společně zpívali koledy, kde nám Aleš Tománek dělal hudební doprovod. Marie a Jo-

sef nám povyprávěli krásný příběh, jak se poznali. A my děti jsme babičkám rozdaly perníčky. V 16:00 hodin jsme skončili a pro děti si pan Stanislav Denk připravil na hasičce loutkové divadlo. Před a po Živém betlému starší roveři od nás z oddílu rozdávali svačák. Všichni jsme si to moc užili a děkujeme všem, kteří se na nás přišli podívat.

Tereza

Autorka je členka skautského oddílu Poutníci

© 3x Skautský oddíl Poutníci Čechovice

Světlo a teplo pro Ukrajinu

Skauti třetím rokem pokračují v projektu s názvem Světlo a teplo pro Ukrajinu. Obyvatelé Ukrajiny prožívají už třetí válečnou zimu a věci, které my považujeme za samozřejmost, jsou pro ně teď vzácností. Projekt si klade za cíl vyrobit a doručit svíčky v plechovce - malého, ale užitečného pomocníka, který dokáže zahřát, posvítit a ohřát jídlo. Někdy se těmto svíčkám také říká zákopové, protože je používali a používají také vojáci v zákopech. V roce 2023 a 2024 se podařilo vyrobit 38 tisíc svíček. Největší dílna je v Praze, kde se dobrovolníci schází dvakrát týdně a vyrábí stovky až tisíce svíček. Jednu sobotu v půlce ledna se jich podařilo za jeden den vyrobit 3400. Jejich výroba je celkem snadná. Je potřeba zbytky vosku ze svíček nebo parafín, plechovky a vlnitý karton. Na počátku letošního roku probíhá tedy již třetí kolo výroby, do kterého se zapojují oddíly po celé republice. Proto jsme se rozhodli přidat se i se svou troškou. Na začátku roku jsme požádali veřejnost a naše členy, aby darovali zbytky svíček a plechovky. Některé plechovky jsme „zrecyklovali“ z obecních nádob na železný odpad. Vyzkoušeli jsme si, jak celý proces výroby provést, a poslední lednovou sobotu jsme se vrhli do samotné hromadné výroby. Vosk je potřeba nadeřít na co nejmenší kousky, aby se rychleji rozpouštěl. Rozpouštění se provádí ve vodní lázni, přímo na plotně nebo ohni se rozpouštět nesmí kvůli riziku vznícení. Vlnitý karton se nařeže na proužky a složený do harmoniky se vloží do plechovky, aby vyplnil zhruba dvě třetiny prostoru. Horkým voskem se pak postupně plechovky zalévají. Z nich pak ve finále trčí kousky kartonu jako knoty na zapálení. Svíčky mohou hořet několik hodin a my věříme, že lidem pomohou v jejich těžké situaci. Celkem jsme vyrobili 50 svíček a ještě máme zbytky materiálu na další výrobu. Děkujeme tímto všem dárcům vosku a plechovek za jejich podíl na tomto dobrém skutku.

Jiří Dvořák
Poutníci Čechovice

© 3x Skautský oddíl Poutníci Čechovice

RC Čmelda za finanční podpory obce Velký Týnec
zvou všechny děti na

Maskární karneval

ve Společenském domě Velký Týnec
23. února 2025
od 15:00

O HUDBU A ZÁBAVU SE POSTARAJÍ
JOŽINA S OLINOU

OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO

SOUTĚŽ O NEJORIGINALNĚJŠÍ MASKU

BOHATÁ TOMBOLA

vstupné dobrovolné

ZE ŽIVOTA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Jak děti ze třídy Včelky pomáhaly ptáčkům

Děti ze třídy Včelky se rozhodly pomoci ptáčkům přežít zimní období. Nejprve se dozvěděly, proč je důležité ptáčkům v zimě pomáhat, poté se pustily do přípravy krmítek, která naplnily různými zrníčky, semínky a dalšími pochoutkami. Jejich zájem o ptáčky však nezůstal pouze na péči o ně. Děti se také seznamovaly s jejich zvyky, způsobem života, což podpořilo jejich zájem o přírodu. Kromě toho vyráběly papírové ptáčky, rozvíjely svou zručnost a kreativitu a svými výrobky si ozdobily třídu. Také si hrály si na ptáčky a naučily se novou básničku. Nyní s nadšením pozorují ptáčky, kteří přilétají k jejich krmítkům, a těší se z každé nové návštěvy.

*Na krmítko přileť ptáčku,
vem semínko do zobáčku.
Zima ještě dlouhá bude,
sníh už leží skoro všude.
Nemusíš mít obavu,
tady najdeš potravu.*

Paní učitelky ze třídy Včelky

© 6x archiv MŠ Velký Týnec

Hudební program v mateřské škole

V polovině ledna navštívila naši školku paní Koudelková se svým hudebním programem. Nejprve seznámil děti s některými hudebními nástroji, jako jsou rumba koule, ozvučná dřívka, tamburína, bubínky apod. Hlavní slovo však měla jeho kytara, na kterou nám zahrál celou řadu skladeb nejrůznějších žánrů. Do programu se děti zapojovaly zpěvem, pohybem i hrou na rytmické nástroje. Poslechly si díla nejznámějších skladatelů jako Mozarta nebo Beethovena, zazpívaly si Travičku zelenou či Prší, prší a zavlnily se při tónech španělských rytmů. Zkrátka prožily hodinu naplněnou melodiemi a příjemnou atmosférou, které zvláště v ponurých lednových dnech není nikdy dost.

*Za Kuřátka napsala
paní učitelka Marta Horáková*

Ihned jak napadne sníh,
děti z MŠ nasazují lyžařské rukavice
a jdou pracovat.

Sníh dětem přináší nejen radost,
ale také je učí společně tvořit.

Třída Berušky

Cesta kolem světa s manželi Pokornými

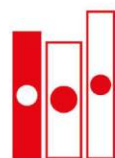
V lednu přijeli do mateřské školy manželé Pokorní se svým kulturně hudebním programem *Cesta kolem světa*. Děti se zábavnou formou přenesli na létajícím koberci do tajemných krajů 4 kontinentů - Ameriky, Austrálie, Afriky a Asie, kde se seznámili s tradičními hudebními nástroji, zatančili si rytmické tance a naučili se krásné písně. V Austrálii se seznámili s tradičním nástrojem didgeridoo, v Americe s indiánskou flétnou a šamanským bubnem, v Asii s tibetskou „zpívající“ mísou a v Africe s tradičním bubnem djembe. Příběh děti provázela krásná píseň, kterou si společně s kytarou zpívali při cestování na létajícím koberci. Kouzelnou atmosféru dalekých krajů dokreslily také krásné zvuky zvonkohry. Dětem se program s příběhem propojený nádhernými rytmy moc líbil a všechny krásně rozhybal. Děkujeme.

© 5x archiv MŠ Velký Týnec

Za třídu Koťátek Veronika Egerová

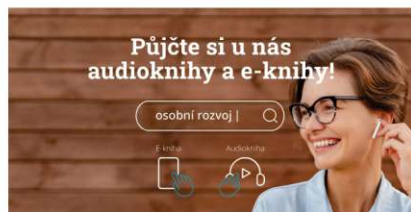
KNIHOVNA Velký Týnec-Vsisko

JARNÍ PRÁZDNINY V KNIHOVNĚ VSISKO

KDY: V PONDĚLÍ 10. BŘEZNA 2025 od 17 hod.

NEMÁŠ NA PRVNÍ DEN JARNÍCH PRÁZDNIN LEPŠÍ PROGRAM, PŘIJĎ SI DO KNIHOVNY ZAHRÁT **STOLNÍ FOTBÁLEK, DESKOVÉ HRY ...**

NEBO SI PŘIJĎ VYPŮJČIT **KNIHU, AUDIOKNIHU NEBO E-KNIHU:**

- Jak začít?**
1. Registrovat se v naší knihovně
 2. Stáhněte si zdarma aplikaci **Palmknihy** pro telefony, tablety a čtečky se systémem **Android** nebo **iOS**
 3. V aplikaci se **registrovat stejným e-mailem**, kterým jste registrovaní v knihovně
- Jak si e-knihy/audioknihy vypůjčit?**
1. Přihlaste se do **on-line katalogu** knihovny
 2. Klikněte na tlačítko „**Půjčit e-knihu/audioknihu**“ u vámi vybraného titulu
- Kde svou e-knihu/audioknihu najdete?**
1. Po vypůjčení naleznete knihu v aplikaci **Palmknihy** v sekci „**Moje e-knihy/audioknihy**“ (za 31 dní se eVypůjčka sama vrátí)

Potřebujete poradit? Více o aplikaci najdete na www.palmknihy.cz/aplikace
Nebo se ozvěte na knihovny@palmknihy.cz

TĚŠÍME SE NA TEBE, TĚŠÍME SE NA VÁS

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2025 VE VSISKU

„*My tři králové jdeme k Vám...*“ znělo v sobotu 4. ledna Vsiskem. Tři družinky dětských koledníků v doprovodu svých vedoucích vyrazily po obědě na obchůzku, při které mohli lidé přispívat do kasiček finanční prostředky, které budou následně využity tam, kde budou nejvíce potřeba.

Děkujeme všem za milé přijetí, úsměv i štědré příspěvky.

PŘÍRODA KOLEM NÁS

Krkavec velký

Únor si všichni představujeme jako studený měsíc, krajinu pokrývá sníh nebo ji alespoň svírá mráz a zdá se, že se v tomto období příroda úplně zastavila. Že tomu tak není, nám dokazují napří-

lých obratlovců včetně jejich vajíček a mršin. Tu potom bohatě doplňují plody a semena a pokud je příležitost, přilepší si krkavci rádi z lidských odpadků. Hledají a loví převážně na zemi a při získá-

tět z hnízda. Později se mladí jedinci shlukují do hejnech, potulují se po krajině a společně pátrají po potravě, nocují a poohlíží se po svém vlastním hnízdišti. Divočí krkavci se dožívají v průměru 10 - 15 let, ale nejvyšší zaznamenaný věk u volně žijícího krkavce byl 23 let. Rekord v dlouhověkosti pak drží krkavci z londýnského Toweru. Někteří jedinci z polodivokých krkavců, jejichž přítomnost má dle legendy chránit Anglii, a o které je zde proto příkladně postaráno, se dožili až 40 let.

Především kvůli schopnosti přilepšit si jak vejci bažantů, tak třeba zájčkem byli krkavci považováni za škodnou a ve velkém lovení a trávení pomoci jedovatých návnad. Nepomohla jim ani ne příliš dobrá pověst, kterou získali pravděpodobně pro svoji černou barvu, „zlověstný“ hlas a mrchožravost, která se určitě projevovala na středověkých popravištích a válečných polích. Odklizením mršin však pomáhají krkavci přírodě a zabraňují šíření nemocí. Pronásledování došlo tak daleko, že v první polovině 20. století krkavec úplně vymizel z některých oblastí střední Evropy, Čechy a Moravu nevyjímaje. Od 60. let se však jejich počty díky ochraně v Evropě i u nás opět začínají zvedat a krkavci se navrací do svých původních lokalit a v rámci naší země již prakticky obsadili všechny vhodné oblasti. Hojný je v Hrubém i Nížkém Jeseníku, pásu karpatských hor na východ od nás, ale nalezneme jej také v lesích na okraji Hané, a takovým případem je i blízký Chlum. A tak až při procházce na Chlum zaslechnete varovné krkavčí krr-krr, a koutkem oka zahlédnete typickou černou siluetu s klínovitým ocasem, budete vědět, že vás sleduje bedlivým okem lesní zdravotní policie.

Petra a Aleš Pečínkovi

5x ilustr. fotografie

Pár krkavců velkých

klad krkavci velcí, kteří se vyskytují i v okolí naší obce a již během února začínají klást do svých hnízd první vajíčka. Proto jsme si krkavce vybrali jako téma do únorové Přírody kolem nás.

Krkavec velký je erbovním zástupcem skupiny krkavcovitých ptáků. Z našich druhů sem patří ještě havran, vrány šedá a černá, kavka, sojka, straka a nenápadný horský pták ořešník kropenatý. Jakkoliv nemelodicky nám hlasové projevy krkavcovitých znějí, řadí se tyto ptáci k pěvcům a krkavci velkému tak náleží titul největšího pěvce vůbec.

Jedná se o robustně stavěného ptáka s rozpětím křídel až 130 cm, to je srovnání podobné jako rozpětí křídel u káně lesní. Krkavec se pyšní černým peřím, které má na sluníčku kovově modrý lesk. Okolí jeho silného zobáku pokrývají štětinovitá pera, podle nichž můžeme odlišit krkavce od havrana, který má okolí zobáku holé. V letu poznáme krkavce dobře podle delšího ocasu klínovitého tvaru. Oproti havranům a vránám pak krkavci přelétají nejčastěji po jednom nebo ve dvojici

vání potravu projevují neobyčejnou vynalézavost a důvtip. Potravu v tvrdých schránkách, jako jsou například mušle nebo ořechy, vynášejí do výšky a nechají ji rozbít pádem z výšky. Při vyhledávání mršin zase reagují na výstřely lovců nebo v divočině na hlasy lovců vlků a ve větším počtu se nebojí obrátit o kořist i mnohem větší predátora.

Siluetu krkavce s klínovitým ocasem

Přebytky potraviny si často uschovají a zahrabou, aby je mohli využít později. Úkryty si dobře pamatují, a to i pokud to nejsou jejich vlastní a vůbec se nebrání vybrat zásoby svým soukmenovcům. Na druhou stranu si okradený později už dává dobrý pozor, aby při schovávání potraviny nebyl nikým pozorován.

Krkavci tvoří páry, které spolu zůstávají celý život, a nového partnera si hledají pouze v případě úmrtí nebo zmizení toho původního. Pár krkavců se celoročně drží jednoho teritoria, jehož velikost závisí především na dostupnosti potraviny. Hnízda si staví nejčastěji vysoko v korunách silných stromů a na skalách, v poslední době, ale přibývá také hnízd na budovách nebo na stožárech vysokého napětí. Na stavbě hnízda se podílejí oba partneři a hnízdo je každoročně opravováno a vylepšováno. Od poloviny února do něj samička klade 2-7 hnědých kropenatých vajíček. Po asi 3 týdnech se líhnou holá a slepá krkavčata, která díky starostlivé péči krkavčích rodičů mohou koncem dubna vyle-

oblasti od hor po nížiny, ale také pobřeží, kde hnízdí na skalních útesech.

Mladí krkavci na hnízdě

Havran polní se liší lysým kořenem zobáku

a jen vzácně v hejnech. Samečci a samičky jsou zbarvení stejně, rozdíl mezi pohlavími ve velikosti je jen nepatrný - samečci bývají trochu větší a těžší.

Podobně jako ostatní krkavcovití je krkavec všežravec, i když na jeho jídelníčku převažuje živočišná složka v podobě hmyzu a dalších bezobratlých, ma-

Krkavci jsou věrní průvodci velkých šelem

Letem školním světem

Časopis ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec - leden - únor 2025

Zdravíme vás, naši milí čtenáři, v roce 2025. Přejeme pevné zdraví a spoustu radostí. Přinášíme informace o tom, jak jsme trávili poslední týdny minulého roku a co jsme stihli zažít během lednových dní roku nového.
Vaše redakce

Příběhy bezpráví, beseda s pamětníkem

Jubilejní 20. ročník Měsíce **Příběhů bezpráví** se zaměřil na výročí sametové revoluce.

Dne 18. 11. 2024 se žáci 9. ročníku zúčastnili projektu Měsíc filmu na školách, který je součástí projektu Jeden svět na školách. Zhlédli dokumentární film Z deníku Ivany A., který přiblížil žákům **listopadové události roku 1989**. Po projekci následovala beseda s prof. Martinem Cajthamlem, Ph.D., který žákům vyprávěl vlastní zážitky a postřehy očima tehdejšího studenta. Žáci se zapojili do diskuse a prohloubili své znalosti v dané problematice.

PROJEKT JEDEN SVĚT NA ŠKOLÁCH

Beseda byla velice přínosná a moc se mi líbila. Více mě zaujal film, který byl krásně zpracovaný. Byl vlastně z pohledu jedné studentky, která v té době maturovala. Pan pamětník nám řekl, jak to prožíval on, když byl studentem na střední škole a řekl nám na to svůj názor. Potom jsme se mohli ptát na jakékoliv otázky, které nás zajímaly. Toto téma mě hodně zaujalo, jsem ráda, že jsme si mohli poslechnout pána, který s tím měl zkušenost. A hlavně děkujeme paní učitelce

telce Martinů, která nám to zařídila.

Anna Dušková

Beseda se mi líbila. Dozvěděli jsme se věci, co bychom se jinak nedozvěděli. Líbil se mi film, jak byl hezky zpracovaný a tak jsme mohli vidět pohledy lidí a jak to vlastně bylo. Bylo to fajn, že někdo přišel, aby nám řekl, jak to vlastně proběhlo. Taky bylo super, že jsme se mohli zeptat na něco, co nás zajímalo.

Anežka Gajdošová

V pondělí 18. listopadu 2024 naši školu navštívil pan pamětník Cajthaml. Ze začátku jsme se dívali na velmi zajímavý film, který byl o Sametové revoluci. Potom nám přiblížil téma pan Cajthaml, ze svého pohledu. Tato akce se mi líbila. Vyprávění pana pamětníka bylo velmi přínosné a hodně jsem se toho dozvěděla.

Adéla Rubačiková

O celé akci žáci napsali

Beseda se mi líbila. A taky si myslím, že to bylo velice přínosné. Celkem dost nových věcí jsem se dozvěděla, které jsem ani nevěděla. Film, který nám pamětník pustil, se mi velice líbil a byl zajímavý. Líbilo se mi, že nám o tom pamětník popovídal a že nám řekl jeho pohled na věc. A bylo dobré, že jsme se ho potom mohli ptát na různé otázky, co nás ohledně toho zajímaly. A taky nám povídal, jak to prožíval sám on. A taky mě toto téma docela zaujalo. A jsem ráda, že nám o tom někdo popovídal. A děkujeme, že to paní učitelka Martinů zařídila. Bylo to vážně super.

Monika Majerová

BESEDA A AUTORSKÉ ČTENÍ

8. A se setkala se spisovatelkou Petrou Braunovou

Paní Braunová už napsala spoustu knížek, na svém kontě má čtyři desítky knih pro kluky a holky, mládež i dospělé, například Ztraceni v čase, Tramvaj plná strašidel, Dům doktora Fišera, Eda se nedá nebo Panenky z kukuřice. Ve čtvrtek 28. listopadu naši žáci 8. A navštívili prostějovskou knihovnu a zúčastnili se besedy s paní spisovatelkou.

Energická Petra Braunová jim povídala o knížce napsané podle skutečné události, jmenovala se 3333 km k Jakobovi. Vypráví o chlapci a jeho tatínkovi, kteří

na kole dojeli z Prahy až do Španělska ke svatému Jakobovi. Paní Braunová nám z knížky četla a vyprávěla o jejím vzniku. Její vzpomínání bylo poutavé a zábavné. Knížku psala se školákem, který celou tu cestu absolvoval, jmenuje se Mirek a dnes je to již plnoletý mladík, žije v Praze, je prý moc šikovný, na kole rád jezdí dosud a velmi rád.

Také nám prozradila, jak vznikají knihy, jak dlouho se kniha píše, kolik stojí výroba, co vše je třeba, než se kniha dostane čtenáři do rukou. Mluvila také o právech autora pro to, co rukopis prodá nakladatelství. O tom, jak knihy nejen ráda píše, nechává se inspirovat dětmi, ale také ráda čte a knihy sbírá. Setkání s paní Braunovou bylo inspirativní, plné informací, zajímavé a alespoň pro mě zábavné. Dozvěděla jsem se nové věci o literatuře od spisovatelky, která má mnoho zkušeností. Věřím, že beseda některé nás inspirovala k dalšímu čtení, případně i psaní příběhů.

SPORTOVNÍ OKÉNKO

Okrskové kolo v basketbalu ve Velkém Újezdu

Opět se konalo Okrskové kolo v košíkové, tentokrát ve Velkém Újezdu. Kromě místních dorazily týmy ze základních škol z Velké Bystrice, Tršic a my z Velkého Týnce.

11. prosince poměřila na palubovce své síly děvčata, 12. prosince pak chlapci, vždy ve dvou kategoriích - mladší žáci a starší žáci.

Naším týmům se dařilo a odvážíme si opět krásná umístění: Děkujeme za reprezentaci školy! A blahopřejeme! ☺

Mladší dívky 2. místo

Štěpánka Kovářová, Eliška Zapletalová, Tereza Joklová, Ema Konečná, Simona Stratilová, Šárka Andrýsková, Alžběta Brabcová, Stejskalová, Schneiderová

Starší dívky 1. místo

Sofie Vytásková, Anna Novosádová, Adéla Rubačiková, Alžběta Soušková, Monika Majerová, K. Březinová, N. Feri-enčeková, E. Hlaváčová, G. Gengelová

Starší žáci 3. místo

Roman Kadlec, Tobiáš Novotný, František Kovář, Vítek Lakomý, Šimon Kundrt, Vojtěch Wachtl, Lukáš Prečan, Tomáš Dluhý, Antonín Kadrmas, Vojtěch Spurný

Mladší žáci 2. místo

Pavel Hruška, Ondřej Juříčka, David Zeman, Petr Vaněk, Michal Dušek, Mattyáš Kocián, Adam Kupka, Matyáš Sofineti, Jakub Skřičil, Adam Levinský, Martin Ferianček

Základní školu navštívil Mikuláš

POZDRAVY Z PRVNÍHO STUPNĚ Adventní čas ve třetí třídě

Jedno z nejkrásnějších období v roce je za námi.

Jak si ho letos užili třetáci?

Hned po železném adventní neděli si děti ve skupinkách v rámci pracovních činností vyrobily těsto a vykrojily perníčky.... mraky perníčků... přesněji ... asi patnáct plechů perníčků. Druhý den si je ve výtvarné výchově ozdobily a následně se jimi každý den po skončení vyučování „odměňovaly“. Všichni třetáci dali hlavy dohromady a vymysleli si úkoly, které vložili náhodně do adventního kalendáře a každý den je téměř všichni s radostí plnili. Nechyběla návštěva an-

dělů, čertů a Mikuláše. Vymýšleli vánoční scénky, v prvouce zdramatizovali se zpěvem koledí i „Živý Betlém“. Psali dopis Ježíškovi, který jim odpověděl na všechny jejich všetečné otázky, vyráběli přáníčka a ozdoby na stromček. A přitom se naučili i spoustu nového, především v českém jazyce, angličtině a matematice. Ke konci předvánočního týdne navštívili místní kino a poslední den si uspořádali ve třídě vánoční besídku se zpěvem, tancem, mlsáním, hraním her, s upřímnou radostí, nedočkavostí, zvědavostí a překvapením.

Vánoční pozdravy

Od návratu žáků do školních lavic po letních prázdninách uplynulo již několik měsíců. Ty podzimní dny vystřídal adventní čas. Doba, kdy si žáci plnými doušky užívají předvánoční chvíle spojené s tvořením výrobků na adventní výstavu, návštěvou Mikuláše ve škole, výtvarným zpracováním svých tajných přání či vánočních symbolů a zvyků. Stejně jako v předešlých letech se žáci zapojili do projektu *Úsměv do schránky*. Vytvořili pohlednice pro seniory a v hodinách českého jazyka svá díla dokonali

napsáním krátkého vánočního přání pro obdarované. Kromě pohlednic vytvořili malý dárek z vlny a kartonu. Touto cestou všem žákům děkujeme a vážíme si toho, že v letošním roce se k nám přidali i žáci z paralelní druhé třídy pod vedením paní učitelky Hany Tomáškové a třetáci s paní učitelkou Lenkou Jašíčkovou. Na závěr bychom chtěly touto cestou popřát všem dětem i čtenářům vánoční svátky jako z pohádky.

Mgr. Věra Venclíková, Lenka Kubíková

Naši druháci pomáhají

Není to tak dávno, co jsme společně s dalšími žáky tvořili a posílali pohledy pro potěšení našich starších spoluobčanů ve vybraných domovech pro seniory. Po návratu do školních lavic po vánočních prázdninách vzpomínali žáci obou druhých tříd na zážitky spojené s posledními dny starého roku, silvestrovské oslavy, tradici Tří králů atd. Věnovali se také péči o živočichy v zimním období. Vytvořili ohňostroj a pozorovali

reakci teplé vody, oleje a obarvené tekutiny. Vlastnoručně vyrobili lojové koule z kelímků od jogurtu a krmítka z PET lahví, které si odnesli domů a také do okolí školy. Práce žáky bavila a navíc si domů odnesli nejen spoustu nových zážitků, ale také poznatek, jak zhotovit jednoduchá krmítka a krmení pro ptáky, kteří v zimním období potřebují pomoc.

Mgr. Věra Venclíková, žáci 2. A

Vánoční výstava

Ve Společenském domě proběhl tradiční vánoční jarmark spojený s výstavou výrobků dětí ze základní školy. Nechyběla kavárnička s kávou, punčem

a domácím cukrovím, dílnička pro děti, vystoupení místních souborů. Výtěžek z akce byl věnován na obnovu ZŠ Česká Ves na Jesenicku.

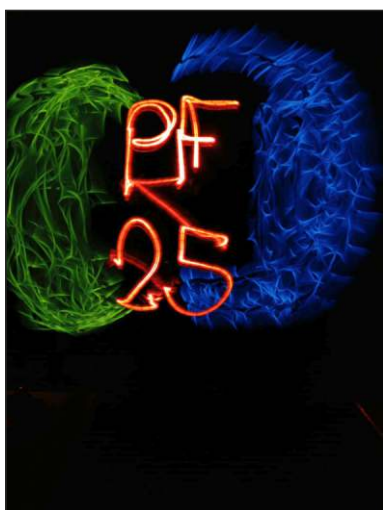

Vánoční ladění aneb „Zpívání na schodech“

V pátek 20. prosince jsme se sešli ve vestibulu školy a společně si užili vánoční atmosféry. Zpívaly se koledy, písničky s tematikou Vánoc, zimy, advent-

ního času. Hrálo se na klavír, na housle, na flétny, kytaru. Příjemně strávený čas...

VÝTVARNÉ OKÉNKO Malování světlem

Úspěchy našich studentů

Dějepisná olympiáda

V pondělí 13. ledna se konalo v Domě dětí a mládeže v Olomouci okresní kolo dějepisné olympiády. Naši školu velmi úspěšně reprezentoval Miroslav Brančík z 9. A.

V konkurenci 39 žáků základních škol a gymnázií se mu podařilo umístit na nádherném 11. místě! Miro, moc gratulujeme a děkujeme za příkladnou reprezentaci naší školy.

Tematické zaměření 54. ročníku soutěže, která je určená pro žáky a studenty

zajímající se o dějepis, bylo: Ve středu zájmu člověk aneb Péče o duši a tělo od osvícenství po španělskou chřipku (1740-1920). Soutěžící řeší zadané úkoly samostatně v časovém rozpětí 90 minut.

Zeměpisná olympiáda

Zeměpisná olympiáda, soutěž, která je určena pro všechny, které ve škole zajímá geografie, mají znalosti o přírodě i lidské společnosti a baví je sledovat dění ve světě i kolem sebe.

Každé soutěžní kolo má pevně danou strukturu soutěžních aktivit.

Úspěšný řešitel by měl mít dovednost číst informace z různých druhů map, prokázat základní i některé specifické znalosti z oboru, dovednost získat informaci z nejrůznější podoby uspořádání dat (tabulky, grafy) i ze zdrojů různé povahy (text, obrazový materiál) - při této

práci nesmí mít k dispozici žádný atlas či jinou publikaci, měl by prokázat dovednost třdit a zpracovávat informace, analyzovat údaje, formulovat vlastní úsudek o dané problematice. A jak si poradili s úkoly naši žáci? Kdo bude reprezentovat školu v okresním kole?

V kategorii A (6. ročník) - Benjamin Šturm z 6. B, v kategorii B (7. ročník) - Denis Maholiak ze 7. A, v kategorii C (8. a 9. ročník) - Pavel Schmidt z 9. A.

Okresní kolo se uskuteční 19. 2. v Olomouci.

Projekt Holocaust:

Ve školním roce 2023/24 se žáci 9. ročníků účastnili školního projektu zaměřeného na problematiku Holocaustu.

V rámci mezipředmětových vztahů byli žáci seznámeni s tímto tématem z různých úhlů pohledu. Snažili jsme se pro-

pojit v tomto ohledu historii, současnost i budoucnost. Cílem projektu byla snaha o morální rozvoj mladé generace. Celý

projekt je k dispozici na školním webu. Děkujeme paní učitelce Veronice Martínů.

Přijímací zkoušky nanečisto

Dvakrát měř, jednou řež!

Letošní ročník devátáků je vůbec první, který si může atmosféru přijímacích zkoušek vyzkoušet nanečisto na základní škole, a co je nejdůležitější - zdarma! Dosud šlo takovou věcí zažít jen za úplaty u soukromých firem. Pro letošek ale Ministerstvo školství spolu s Cermatem nabídlo takovýto pokus plošně a pro všechny.

Pravidla platí stejná jak pro zkoušky nanečisto, tak pro testy naostro. Tedy nejdříve 70 minut matematiky, po pauze hodina na test z češtiny. Jediný rozdíl v přijímacích nanečisto je jejich hodnocení. Opravovat se totiž nebudou centrálně, ale přímo na jednotlivých školách podle daného klíče od Cermatu. Učitelé jsou pak připraveni s výsledky dále pracovat. Samotní žáci mají představu, jak na tom jsou a kde je potřeba ještě přidat.

Důležité mohou být ale zkoušky nanečisto pro děti, které vůbec neuvažují o tom, že by se přijímaček účastnily

(mají v plánu podat přihlášku jen na učební obory). Žáci mohou z výsledků zjistit, že na tom jsou naopak dobře, a odhodlají se třeba podat přihlášku i na maturitní obor.

Zkoušky nanečisto proběhly centrálně v úterý 28. ledna 2025. Tedy i na naší škole. Přesto, že žáci dopředu věděli, jak se připravit a jaké vybavení si donést, byli i tací, kteří se do školy dostavili bez pořádné tužky, kružítka, pravítka apod. Před samotným začátkem museli navštěvovat své spolužáky v jiných třídách a narychlo „žebrať“ o zapůjčení daných pomůcek! Musí si uvědomit, že na oficiálních přijímacích žádné „já to doma zapomněl“ či „propisku mi sežral pes“ neprojde! Tam už půjde opravdu do tuhého a bez těchto potřeb těžko zvládnou řešit zadané úkoly z geometrie. A zkuste jim říct slovy jednoho českého filmu: „Tak si vezmi pětikorunu a obkresli si ji, když chceš narysovat kružnici!“

Taťana Hanušková

Týden s roditelým mluvčím

Devátáci v Dramacentru

CESTOVATELSKÉ OKÉNKO

Novoroční toulky

Dříve než prozradím svůj novoroční cestovatelský tip, chtěla bych vám popřát vše nejlepší do nového roku 2025. Při svých prvních novoročních cestovatelských krůčcích bych vás ráda zavedla k soše žáby do nedaleké obce Tršice. Jistě jste již o ní někdy slyšeli a mnozí z vás ji i viděli na vlastní oči. Stojí na

vyšším místě v centru obce, a to od roku 2009, kdy došlo k rekonstrukci tršického náměstí. Se svojí výškou tří metrů, více než pětimetrovou délkou a váhou deseti tun si troufnu tvrdit, že je nepřehlédnutelná.

A proč v obci trůní právě žába? Ráda vám odpovím. Bohužel zklamou toho, kdo by si myslel, že má socha co do činění s pohádkou o Žabím princí či místní starodávnou pověstí. Dle historických pramenů vlastnil v 16. století tršické panství Jiří Žabka z Limberka, který pak povýšil obec Tršice na městečko. A právě na jeho počest se žába dostala do znaku obce a zůstala na něm dodnes.

Myslím si, že socha vypadá opravdu krásně a originálně. Pro mě osobně je zajímavý

Pokud byste je chtěli navštívit, určitě je nepřehlédnete, protože většina z nich má nadživotní velikost. V mnoha případech se podobají skutečným zvířatům, ale najdete mezi nimi i bájně či fantasy tvory. Autor je tvoří z betonu či pískovce a umísťuje do volné

takže stupně tak k nítat na sou-

krajiny jsou pří- a nemusíte se komu potají vkřákomý pozemek. Pro mnoho turistů, stejně jako pro mou rodinu, jsou milým zpestřením výletu. Najdou se však i lidé, kterým se umístění soch v chráněné přírodě nelíbí, ale to už je na posouzení každého z nás.

K mým asi nejoblíbenějším sochám patří Hamroň, což je tvor připomínající křížence žáby a šneka a říká se o něm, že pomáhá najít cestu z nesnází všem zbloudilcům. K dalším oblíbeným patří například rak u rybníka Jordán v Račině nebo Hejkal Pepino. Nesmím zapomenout ani na Houby, Jelena, Koně s povozem, Káně nebo Čerta hrajícího šachy. Zvláštní vztah mám i k soše mamuta pod lezci oblíbené Rozštípené skále, se kterou se každoročně setkávám na lezeckém táboře. Za návštěvu jistě stojí i sousoší Hraniční kámen, lev a orlice na břehu Pílské nádrže, které má symbolizovat pomyslnou hranici mezi Čechami a Moravou. Soch Michala Olšiaka je ale daleko více a některé najdete i mimo Vysočinu, stejně jako tršickou žabu či havrana Rumburaka na Bítově.

Aby těch soch nebylo málo, ráda vám představím ještě jednu svoji „srdcovku“. Tentokrát sice není jejím autorem Michal Olšiak, nýbrž přerovský výtvarník Pavel Stejskal, ale i tak ji mám ráda a stojí za návštěvu. Jedná se o sochu mamutího mláďete v životní velikosti a najdete ji v blí-

kosti Přerova, na který shlíží z Čekyňského kopce. Jen pro zajímavost - měří tři metry, její výroba z betonu trvala 12 měsíců a umístěna zde byla v roce 2000. A nesmím zapomenout, že má i své jméno - Mamutík Tom.

Pro mnohé z vás bude jistě záhadou, proč si Přerované nechali odlít právě sochu tohoto vyhynulého zvířete, ovšem důvod je jasný. Městská část Přerova-Předmostí je významným archeologickým nalezištěm starší doby kamenné. Výzkumné práce zde byly zahájeny koncem 19. století a byly při nich objeveny kosterní pozůstatky více než tisíce mamutů, dále pak velké množství kamenných nástrojů pravěkých lidí a v neposlední řadě i hromadný hrob dvaceti koster lovců mamutů, který nemá obdoby v celé Evropě. Bohužel dříve, než mohly být kostry důkladně prozkoumány, shořely v roce 1943 při nacisty založeném požáru Mikulovského zámku, kde byly během II. světové války uschovány. K velké škodě stihl smutný osud i naleziště v Předmostí, které nebylo nikdy důkladně prozkoumáno. Zemina i s pravěkými pozůstatky byla odtěžena spolu s vápencem a později tu dokonce vyrostlo sídliště. Archeologické objevy v Dolních Věstonicích pak nadobro naleziště v Předmostí zastínilo. To se ale změnilo v roce 2006, kdy byla otevřena Naučná vlastivědná stezka Předmostím až do pravěku, která seznamuje veřejnost nejen s dobou lovců mamutů na tomto místě, ale

i s historií Předmostí. Naučná stezka měří necelých osm kilometrů a má devět zastavení. Socha mamuta Toma je jedním z nich a patří k tomu nejkrásnějšímu a trefnému si říci i nejnávštěvovanějšímu. Součástí stezky je ale například i Přerovská rokle, nejznámější areál motokrosového a autokrosového sportu, nebo Památník lovců mamutů, kde jsou k vidění pozůstatky kostí pravěkých zvířat.

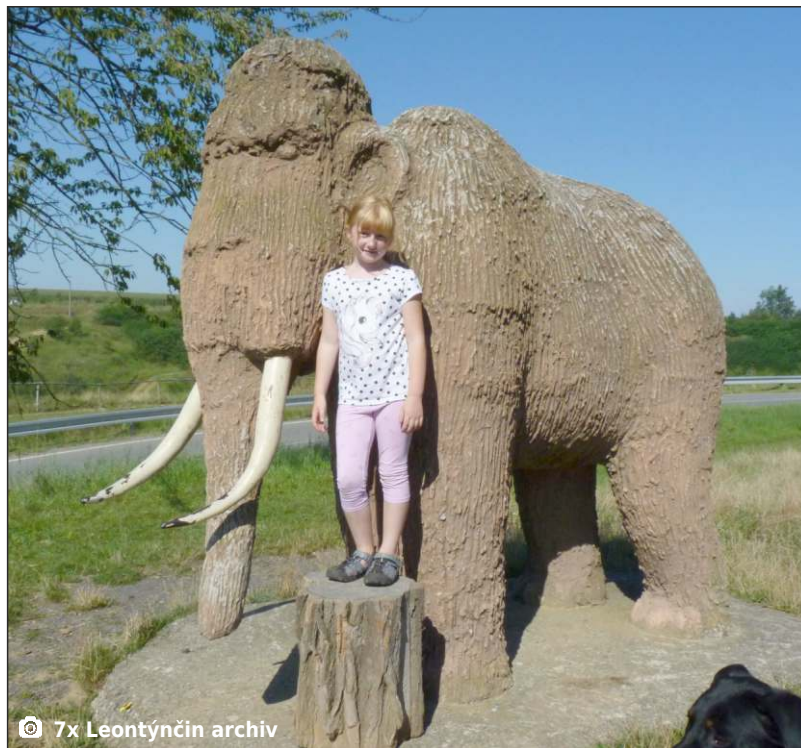

Za mamutem Tomem ovšem nemusíte jen pěšky po naučné stezce, ale je možné ho snadno navštívit i kolmo či autem, a to díky jeho poloze u hlavní cesty z Tršic do Přerova. Naše rodina včetně pejska dává ovšem přednost pěší turistice, takže naše kroky vždy vedly přes poučná zastavení naučné stezky. Výchozím bodem výletu bylo Předmostí. Od mamuta jsme však nepokračovali zpět do Přerova, ale přes Cěkyni a Kokory do rodné Krčmaně.

Krásné výlety nejen k mamutovi přeje Leontýnka

i její tvůrce, a to Michal Olšiak. Tento umělec se narodil v roce 1978 ve Žďáru nad Sázavou a po vystudování místního gymnázia se začal věnovat sochařství a malířství. Účastnil se dokonce několika mezinárodních mistrovství v sochání, kde obsadil přední místa a jeho sochy tak můžeme vidět nejen v České republice, ale i v Německu či Itálii. V Česku pak umísťuje své sochy především do okolí svého rodného města Žďáru nad Sázavou, kde jsem se s nimi poprvé setkala i já, a musím přiznat, že se k nim s rodinou rádi vracíme.

© 7x Leontýnčin archiv

DUCHOVNÍ SLOVO

Pastýřský list arcibiskupa Josefa Nuzíka k zahájení Svatého roku 2025

Milé sestry a bratři, prožíváme mimořádnou dobu, která se vyznačuje neklidem a nejistotou, ale současně nabízí výjimečné příležitosti a duchovní milosti. Mezi ně patří Svatý – jubilejní rok, do něhož společně vstupujeme. Papež František v bule *Spes non confundit*, česky *Naděje nekla-me*, kterou tento řádný svatý rok 2025 vyhlásil, opakuje častokrát slova, jimiž se v myšlenkách zabýváme i my jako jsou čas, očekávání, budoucnost, znamení, život a štěstí. Neuvádím je pro jejich četnost v bule, ale protože právě k nim směřují naše životní snahy a úsilí. Mohou se promítnout také do naší touhy a odhodlání dobře využít Svatý rok. Ten je zaměřen na podstatu našeho života: na přítomnost, kterou tvoří především vztahy, a na budoucnost, od které čekáme, že bude šťastná.

1. To první, na co se můžeme zaměřit v tomto Svatém roce, je náš vztah k Bohu. Anna, matka Samuelova, o které jsme dnes četli v prvním čtení, dosvědčuje, že Hospodin se jí ujal a její hořkost proměnil ve vděčnost. Poté mu podle svého slibu naprosto samozřejmě odevzdává a daruje svého syna, kterého od něho dostala. Jaký je náš vztah k Bohu, bratři a sestry? Jsme schopni se mu otevřít a přiznat svůj hřích, a to i takový, za který se stydíme? Jsme s to světit mu své hořkosti, nespravedlnosti a zklamání, které nás v životě potkaly a narušily náš vztah k němu i některým lidem?

Svatý rok nám dává velkou příležitost přijít před Boha na místa, která jsou i u nás určena k modlitbě v tichu či ke společné modlitbě, k odevzdání naší minulosti Hospodinu, který snímá viny a vrací pokoj, lásku a naději. Žalmista volá: „Blaze člověku, který u tebe nalézá pomoc... Až půjdou vyschlým údolím, v pramen je změni... Půjdou se silou stále větší...“ (Žalm 84,6nn).

2. To druhé, čemu bychom měli věnovat pozornost, jsou naše vztahy k druhým, blízkým i vzdáleným. Jak snadno se rozmělní naše vztahy v rodině, mezi sousedy, ve farnosti či v zaměstnání. V dnešním čtení z evangelia zazněl známý příběh o tom, jak dvanáctiletý Ježíš zůstal v chrá-

mě a jeho rodiče to zjistili až po dlouhé době. Když jej pak Panna Maria a svatý Josef, plní úzkosti, konečně našli, vyslechli jeho vysvětlení a, ačkoli mu neporozuměli, přijali je. U nás to tak klidně někdy nebývá. Z kolika běžných situací v našich rodinách a vztazích se zrodí zlo, které vede k tomu, že manželské či třeba sourozenecké vztahy jsou léta přetřhány a místo lásky v nich vládne lhostejnost nebo dokonce nenávisť? Víím, že příčiny těchto konfliktů jsou mnohdy složité a zamotané a nedokážou je urovnat ani sebelepší poradci. Je tu však jiná cesta. Podle biblické tradice chce Hospodin ve Svatém roce obvázat rány zlomených srdcí, rozetnout řetězy, které nás drží v otroctví hříchu a vrození nenávisť, a darovat nám radost. Ale Bůh nic nezmůže, pokud my sami neuděláme ten rozhodující krok a nedáme souhlas, že chceme s tím, co bylo v našich vztazích špatné, skončit a osvobodit se od toho, co nás poutalo. Bratři a sestry, jako váš biskup vás vyzývám: Využijme Svatého roku k nápravě pokřivených vztahů! Nežijme dál ve stavu neodpuštění! Vám, milí spolubratři v kněžské službě, děkuji za to, že půjdete kajcínkům v duchu Božího milosrdenství naproti.

Srdce rodičů a dětí, které pociťují zranění a bolest z rozpadu a ztroskotání jejich rodin a vztahů, mohou pookrát při pohledu na Svatou rodinu a nalézt posilu v náruči církve. Zvu vás na setkání párů s břemenem

rozvodu, které proběhne 1. března 2025 v Olomouci. Více informací najdete na stránkách Centra pro rodinu.

3. To třetí, čemu se chceme v tomto Svatém roce učit, je, aby náš pohled do budoucnosti byl nesen nadějí. Papež František v bule k zahájení Svatého roku píše: „Všichni doufáme. V srdci každého člověka se skrývá naděje jako touha po dobru a očekávání dobra, ač nevíme, co přinese druhý den... Často se setkáváme s lidmi, kteří jsou skleslí, kteří do budoucnosti hledí skepticky a pesimisticky, jako kdyby jim nic nemohlo přinést štěstí... Už jsme si zvykli, že ve světě, kde se spěch stal konstantou, chceme všechno a teď. Člověk už nemá čas, aby se setkal s druhými, a často je i v rodinách složité se sejít a v klidu si promluvit. Trpělivost ustupuje spěchu, což je lidem k velké škodě... Pokud znovu objevíme trpělivost, uděláme mnoho dobrého pro sebe i pro druhé...“ A na jiném místě Svatý otec poznamenává: „Naděje se totiž rodí z lásky a stojí na lásce, která tryská z Ježíšova probodeného srdce na kříži.“ Pokusme se tedy, bratři a sestry, společně v tomto Svatém roce cvičit v trpělivosti a lásce, z nichž se rodí naděje, která nekla-me. Budu rád, když se k těmto myšlenkám v průběhu tohoto roku budete vracet a využijete času milosti. Děkuji vám za to!

*Ve vzájemné modlitbě a s požehnáním
Váš arcibiskup Josef Nuzík*

Skončilo plenární zasedání České biskupské konference, jejím novým předsedou byl zvolen olomoucký arcibiskup Nuzík

Na Arcibiskupství pražském jednali 21. a 22. ledna 2025 biskupové Čech, Moravy a Slezska. Hlavním bodem 142. plenárního zasedání byla volba nového vedení České biskupské konference. Novým předsedou byl zvolen olomoucký arcibiskup Josef Nuzík, místopředsedou litoměřický biskup Stanislav Příbyl. Dále se volila Stálá rada ČBK, jejímiž členy byli na další funkční období, které začne platit od 29. dubna 2025, zvoleni ostravsko-opavský biskup Martin David a českobudějovický biskup Vlastimil Kročil. Jednání předcházelo 20. ledna studijní den biskupů na téma synodalita, jehož hlavním hostem byl kardinál Mario Grech, generální sekretář biskupské synody ve Vatikánu. 142. zasedání ČBK se účastnil i apoštolský nunciatus v ČR, arcibiskup Jude Thaddeus Okolo a rovněž zástupci mužských a ženských řeholí, sr. Krista Chládková a arcipat Prokop Siostrzonek, kteří informovali o novinkách z mužských a ženských řádů.

Biskupové se dále věnovali otázkám Charity ČR. Schválili její rozpočet i rozpočet České katolické charity pro rok 2025. Jmenovali na další funkční období stávajícího ředitele Charity ČR pana Lukáše Curylo; prezidentem na další funkční období byl potvrzen rovněž její stávající prezident, pomocný biskup českobudějovický Pavel Posád. Členové ČBK schválili také prodloužení každoroční sbírky na pomoc pronásledovaným křesťanům a dalším potřebným v zahraničí. Věnovali se rovněž ekonomickým záležitostem a diskutovali o podnětech z komisi rad ČBK i o přípravách a programu Národní pouti do Říma ve dnech 28.–30. března 2025, která je společná pro všechny diecéze v rámci jubilejního roku. Schválili rovněž zřízení Rady pro prevenci a ochranu před zneužíváním a Centrum proti násilí a zneužívání v církvi v rámci ČBK, které se bude zabývat problematikou ochrany nezletilých a zranitelných v církvi, což bude obsahovat

mimo jiné přípravu a rozvíjení preventivních programů pro pastorační, vzdělávací a formační prostředí v církvi; informování a poradenství pro zaměstnance církvi zřizovaných institucí, zvyšování povědomí o této problematice a spolupráci a vytváření sítě mezi všemi církevními organizacemi. Rovněž schválili zřízení nové Rady do synodalitu, které bude předsedat Mons. Prokop Brož. Celý přehled nového obsazení všech komisí a rad ČBK bude zveřejněn v samostatné zprávě. Biskupové se dnes ještě zúčastní pravidelného lednového oběda s apoštolským nunciem na apoštolské nunciaturě, kterému bude předcházet přísaha a slib věrnosti Mons. Prokopa Brože před jeho biskupským svěcením, které přijme 22. února. Odpoledne budou členové ČBK koncelebrovat zádušní bohoslužbu za zesnulého biskupa Ladislava Hučka, apoštolského exarchy v řeckokatolické katedrále sv. Klimenta v Praze.

Nově zvolený předseda ČBK, Mons. Josef Nuzík, arcibiskup olomoucký, se ujme funkce k 29. dubnu 2025

Metamorfózy: výstava v Arcidiecézním muzeu Olomouc

Příběhy z osmé knihy Ovidiových „Proměn“ představí nová výstava v Arcidiecézním muzeu Olomouc. Vedle samotných uměleckých děl se přitom tématem výstavního projektu stane také jejich materiál, který podléhá neustálým proměnám vlivem prostředí a času, což si návštěvníci budou moci ověřit vlastními smysly prostřednictvím edukačních exponátů. Vernisáž se konala ve čtvrtek 30. ledna 2025 od 18.30 hodin. Výstava zde bude k vidění až do 6. dubna 2025.

Společným jmenovatelem rozsáhlého básnického díla se staly fyzické nebo duchovní proměny, kterými jsou v mýtech postiženi bohové, lidé, zvířata a další živá i neživá příroda. Tyto metamorfózy ovšem vedle zázračné proměny hmoty představovaly především důsledky božského či lidského jednání (lásky, žárlivosti, nenávisť, zášti, sobeckosti, sebeobětování, odvahy, hrdin-

ství), a tak čtenáři rovněž ukazovaly morální poučení či etický příklad. Vystavená umělecká díla vás provedou celkem čtyřmi navzájem propojenými příběhy (Labyrint, Boj Thésea s Mínotorem, Ariadna, Daidalos a Ikaros), které v jisté formě zůstávají přítomné i v kulturním povědomí dnešního člověka. Na výstavě jsou prezentovány také speciální edukační exponáty, které vás blíže se-

známí s materiálem vybraných uměleckých děl. Nabídnou vám možnost ověřit vlastními smysly, že takový materiál podléhá neustálým proměnám vlivem prostředí a působením času. Jsou zde umístěny mimo jiné jako připomínka věčného boje o zachování či záchranu vzácných artefaktů, kterou mají muzea, a tedy i muzea umění, jako své poslání. Jejich neodlučitelnými partnery v tomto snažení jsou konzervátoři a restaurátoři, jejichž práce je na výstavě rovněž podrobněji představena.

Vystavující umělci: Karíma Al-Mukhtarová, Annibale Carracci, Carlo Cignani, Emil Filla, Vladimír Fuka, Monika Havlíčková, Xénie Hoffmeisterová, Zdeněk Hůla, Angelika Kauffmannová, Eva Kmentová, Vlastimil Květenský, Rupert Kytka, Ivana Lomová, Josef Mařatka, Otto Placht, Jiří Rathouský, Jaroslav Róna, Zbyněk Sekal, Josef Síma, Josef Štursa, Adriana Šimotová.

Daimler Truck Česká republika s.r.o. se opět stal jedničkou mezi dovozci nákladních automobilů v ČR za rok 2024

Značka Mercedes-Benz obhájila po třinácté v řadě celkové prvenství v registracích nákladních automobilů nad 6,5 tuny celkové hmotnosti v České republice. Přesvědčivé první pozice ve své kategorii dosáhla i značka Fuso.

hodnotě o téměř 1300 vozidel nižší, než v roce 2023. Přesto rok 2024 můžeme hodnotit jako úspěšný. Těšíme se na to, že v roce 2025 budeme našim zákazníkům moci dodávat nové modely našich osvědčených vozidel. Děkuji všem

znam. Telematické služby pod hlavičkou FleetBoard a MB Uptime patřily vždy k těm hojně využívaným. Služby FleetBoard mají za sebou náročný přechod na nový portál, který využívá cloudové prostředí, což zákazníkům přináší modernější uživatelské rozhraní a podporuje nové možnosti konektivity. Službu MB Uptime využívá přibližně 60 % zákazníků, což představuje aktuálně kolem 2400 aktivních vozidel.

Přístup do digitálního světa divize Mercedes-Benz Trucks nabízí nový portál My TruckPoint. Společnost vychází tímto zákaznickým portálem vstříc přání mnoha klientů, kteří požadovali jednodušší správu vozového parku. Kompletně digitalizované pracoviště poskytuje zákazníkům 360° přehled o vozidlech, relevantních informacích, podkladech a procesech – a to s jedním jediným přístupem. Na portál se od jeho spuštění v roce 2024 již zaregistrovalo přes 200 zákazníků s více než

1100 vozidly a registrace rychle přibývají. Prostřednictvím zákaznického portálu mají zákazníci přístup také ke službě TruckLive. Registrovaným uživatelům služby My TruckPoint umožňuje přístup k řadě funkcí, které jsou spojeny s vysokou přidanou hodnotou jak pro provozovatele vozového parku, tak pro řidiče, a to jak dieselových, tak elektrických vozidel. Například Maintenance Management může vylepšit plánování údržby na základě aktuálních predikcí intervalů údržby. Provozovatelé vozových parků současně dostávají aktuální informace o stavu svých vozidel prostřednictvím příslušných dat a zpráv o událostech,

a mohou tak rychle reagovat nezbytnými opatřeními, ať se jedná o údržbu, nebo opravy. Live Traffic se osvědčuje jako užitečný modul využitelný na cestách a pro rychlá opatření v oblasti dispečinku. Dodávaná data o silničním provozu v reálném čase umožňují dynamický výpočet trasy v navigačním systému ve vozidle. Díky tomu lze zkrátit doby jízdy a precizněji plánovat doby příjezdu. Connected Traffic Warnings přispívá ke zvyšování bezpečnosti rozpoznáváním nebezpečí a předáváním výstražných upozornění na rizikové úseky vozidlům v blízkém okolí. Pomocí služby Service24h Connected mohou manažeři vozových parků nahlásit poruchu vozidla jednoduše online prostřednictvím portálu My TruckPoint for Mercedes-Benz Trucks. Vzhledem k tomu, že jsou relevantní data již předem vyplněna, ušetří online hlášení poruch cenný čas v porovnání s voláním na servisní horkou linku. V budoucnosti budou navíc přenášeny údaje o aktuální poloze vozidla a jeho diagnostická data, což zlepší přípravu případného zásahu havarijní služby. Služba Over-the-Air Updates umožňuje udržovat software vozidel v nejaktuálnější podobě – bez námahy a nezávisle na čase i místě. Přístrojová deska Multimedia Cockpit Interactive druhé generace, která je sériovou výbavou modelu eActros 600 a během roku 2025 se začne dodávat i do Actrosu L, poskytuje řadu nových digitálních funkcí a mimo jiné též návod k uskutečnění aktualizace. Mercedes-Benz Trucks Remote 3.0 je mobilní aplikace, která umožní přístup k důležitým informacím o stavu vozidla.

Rok 2024 se také stal významným milníkem ve výrobě elektrických bateriových nákladních vozidel, protože od konce října byla zahájena výroba dlouho avizovaného modelu Mercedes-Benz eActros 600, čerstvého nositele prestižního titulu „International Truck of the Year 2025“, určeného především pro silniční dálkovou dopravu. První testovací vozidlo v České republice od podzimu vyzkoušela řada zákazníků, během roku 2024 jsme zaznamenali první objednávky a sériová zákaznická vozidla dorazí do ČR během prvního pololetí 2025.

V tradičním portfoliu vozidel se vznětovými motory je největší novinkou inovovaný Actros L, který se vyznačuje především novou kabinou řidiče, jejíž design a výbavu sdílí s elektrickým eActrossem 600. Výroba výrazně inovovaného vozidla též začala koncem roku 2024 a první vozidla přijela do ČR v prosinci. Velmi pečlivě vyladěná aerodynamika přináší další až 3% snížení spotřeby a s novou konfigurací hnacího agregátu s novou převodovkou a těžším stálým převodem vozidlo nabízí opět vyšší hospodárnost provozu. Řidiči pak ocení nové materiály, funkce a prvky výbavy v interiéru.

2x archiv Daimler Truck ČR

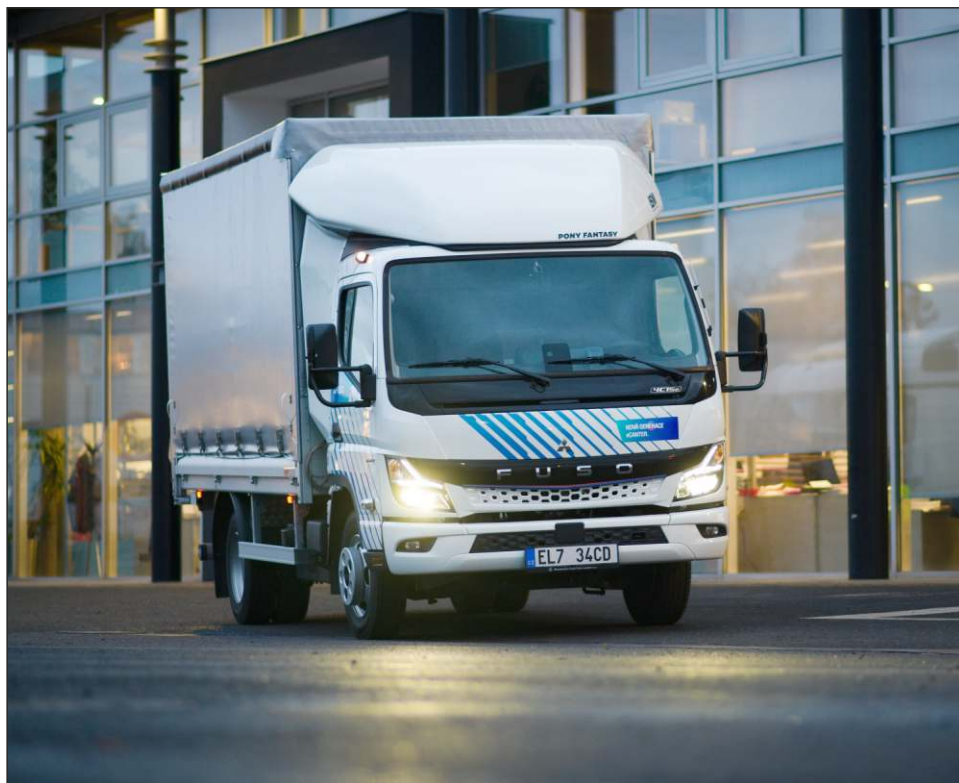
V roce 2024 bylo podle údajů z registru vozidel z 2.1.2025 v ČR nově registrováno celkem 8671 nákladních automobilů nad 6,5t celkové hmotnosti, tedy o přibližně 1.200 vozidel méně, než v roce 2023. Z toho bylo 1646 nákladních vozidel značky Mercedes-Benz, což znamená podíl na celkovém relevantním trhu 19 %. Značka tím dosáhla opět prvního místa mezi dovozci a výrobci nákladních vozů v počtu nově registrovaných vozidel v ČR.

V České republice bylo registrováno 839 tahačů návěsů značky Mercedes-Benz, což znamená tržní podíl 17,7 %. V podvozích pro různé druhy speciálních nástavb značka registrovala 623 vozidel, což znamená tržní podíl 20,8 % a taktéž tradiční první pozici v této kategorii.

Prodej malých nákladních vozů Fuso Canter, který též spadá do portfolia koncernu, zaznamenal vítězství v kategorii relevantních lehkých nákladních vozů. Prodejem 68 ks dosáhl v kategorii srovnatelných produktů tržního podílu lehce přes 40 %. Elektrický z baterií poháněný Fuso eCanter je v počtu registrací lídrem před všemi ostatními produkty v kategorii N2 a N3. Již několik exemplářů slouží u prvních zákazníků a vzhledem k situaci na trhu má eCanter reálné šance se stát prvním elektrickým nákladním vozidlem v řadě vozových parků v ČR, a to především v branžích zásilkových a komunálních služeb.

Josef Mařík, ředitel společnosti Daimler Truck ČR, k úspěchu řekl: „Rok 2024 byl dosti turbulentní. V prvním pololetí ještě dobíhaly zakázky z doby silné poptávky v roce 2023. Od 1.7.2024 legislativa předepsala pro všechna nově registrovaná vozidla nové prvky bezpečnostní výbavy GSR, což mělo vliv na zvýšenou poptávku v prvním pololetí. Druhé pololetí se vyznačovalo značnou opatrností zákazníků v objednávkách nových vozidel, což se pak projevilo na celkovém trhu na hranici 9000 vozů, tedy na

našim zákazníkům za přízeň a důvěru a přejí nám všem, aby rok 2025 přinesl úspěchy a pokud možno stabilní ekonomiku v dynamicky se vyvíjejícím oboru nákladní automobilové dopravy.“ Jedním z hlavních argumentů pro vozidla značky Mercedes-Benz Trucks jsou jejich nízké provozní náklady a bohatá nabídka doprovodných služeb. V posledních letech se velmi dynamicky rozvíjí nabídka digitálních služeb a funkcí vozidel, které předznamenávají vstup do nové éry nákladní dopravy. Vzhledem k rostoucímu síťovému propojení vozidel a stále většímu počtu asistenčních systémů ve výbavě vozidel získává software vozidel rozhodující vý-

Připravil
David Chleboun
Daimler Truck ČR

Na konci prosince finišovala Zlatá liga stolního tenisu 2024

Poslední třetí a zároveň závěrečný turnaj Zlaté ligy stolního tenisu 2024 konaný pod patronací a s podporou Obce Velký Týnec se uskutečnil v tradičním vánočním termínu 27. prosince.

Turnaje se tentokrát zúčastnilo méně hráčů, než bývá v tomto termínu běžné. Vliv na to bezesporu má fakt, že v okolí v termínu okolo konce roku vzniklo mnoho nových turnajů. A tak se hráči rozptýlili. Turnaje se tentokrát zúčastnilo 24 registrovaných a 36 amatérských hráčů a hráček.

Výhodou menšího počtu účastníků byl

svižný průběh turnaje. Malou kaňkou pak byla porucha výčepního zařízení. Bez vzduchu to pivo ze sudu ale fakt nejde dostat!!! Kde jsou ty staré dobré časy, kdy k sudu byla potřeba jen pípa a pumpa na kolo. Inu, pokrok prostě nezastavíš. Při případném blackoutu zajdeme na žízeň!

Ale teď k výsledkům. Ve třetím kole se umístili na prvních třech místech tito hráči:

Děti: 1. Kristýna Suhomelová, 2. Ondřej Foltas, 3. Jan Podivinský

Ženy: 1. Lucie Kuchařková, 2. Dagmar Slezáková, 3. Ivana Kubíková

Open: 1. Jiljí Šimíček, 2. Jaroslav Štábl, 3. Jaroslav Dvořáček

Registrovaní: 1. Radovan Šolle, 2. Pavel Gorecki, 3. Tomáš Kabelík

Celkovými vítězi ročníku Zlaté ligy stolního tenisu 2024 se stali:

Děti: Kristýna Suhomelová

Ženy: Lucie Kuchařková

Open: Jiljí Šimíček

Registrovaní: Ondřej Hynek

První turnaj ročníku 2025 je předběžně plánován v polovině dubna, plákat s přesným termínem konání turnaje bude v předstihu zveřejněn na webových stránkách obce a v některém z následujících vydání Týneckých listů. Budeme se těšit na vaši účast

Děkují.

*Za Pinec Týnec s úctou Josef Vrána
Autor je manager a hráč*

© 5x archiv Pinec Velký Týnec

Fotbalisté se připravují na jaro

Po krátké odmlce si vás dovoluji informovat o dění ve fotbalovém oddíle TJ Sokol Velký Týnec. Na konci měsíce ledna začali s přípravou na jarní část naši muži, kteří pro své tréninky využívají umělé trávy v našem areálu. Postupně se do přípravy zapojí všechna naše mužstva s tím, že ti nejmenší využívají v zimních měsících obě tělocvičny v ZŠ Milady Petřkové.

Mužstvo mužů má již naplánováno také několik přípravných zápasů:

13. února v 18:30 hodin:

Velký Týnec-Kožušany/UT Řepčín

22. února v 19:00 hodin:

Velký Týnec-Slavonín/UT Holice

1. března v 15:00 hodin:

Velký Týnec-Chválkovice/UT Řepčín

8. nebo 9. března (termín a čas bude upřesněn):

Velký Týnec-Hlubočky/UT Holice

Pozvánka na fotbalový ples

Jméno fotbalového oddílu si vás dovoluji pozvat na Fotbalový ples 2025, který se koná opět v podobném termínu jako v předešlých letech, tedy 15. února od 20:00 hodin. Občerstvení a spousta zábavy je zajištěno. Předprodej vstupenek poběží od 5. února ve Smlíšeném zboží Lexovi.

Robert Prečan

*Autor je předseda fotbalového oddílu
TJ Sokol Velký Týnec*

© archiv TJ Sokol Velký Týnec

FOTBALOVÝ PLES

TJ Sokol Velký Týnec

15. února 2025 od 20⁰⁰

Společenský dům ve Velkém Týnci

Bohatá tombola | Občerstvení zajištěno | Vstupné 150 Kč

DJ SYRUŽKA

Předprodej vstupenek od 5. 2. 2025 ve Smlíšeném zboží Lexovi

Srdečně Vás zvou pořadatelé

POHÁDKA

O sněhulákovi, který oživil

Už dva dny sněžilo a bráškové Vojta a Matěj byli ve škole jako na trní. Nemohli se dočkat, až odpoledne vyběhnou na zahradu a postaví pořádného sněhuláka. Zvonek na konci poslední hodiny ještě dozníval a oni už na sebe ve spěchu soukali čepice a rukavice a utíkali domů.

V běhu shodili ze zad aktovky, překvapené mamince zpod rukou vzali svačiny a mířili rovnou do nejvzdálenějšího rohu zahrady, kde bylo nejvíc sněhu a z malého kopečka tam šlo parádně válet koule. Jak už to tak se sněhuláky bývá, také ten jejich měl tělo složené ze tří sněhových koulí, místo nosu měl mrkev a v ruce koště. Vypadal skoro jako opravdový. Kluci si spokojeně svého nového kamaráda prohlédli, zamávali mu a klepali ze sebe sníh. Byl nejvyšší čas, na stole už totiž na celé kolo voněla výborná hříbková polévka. Navečeření kluci si zachumlaní v postýlkách ještě chvíli povídali, představovali

si, jaké by to bylo, kdyby jejich sněhulák oživil, ale brzy samou únavou usnuli. Oběma se tu noc zdál stejný sen. Na nebi v něm svítila spousta hvězdiček a měsíc osvětloval přesně ten roh zahrady, na kterém odpoledne postavili sněhuláka. I ten v tom snu byl. Najednou to zapraskalo, jedna z hvězd zablyskla a sněhulák jako by oživil. Pohyboval se sice trochu nemotorně, také měl místo nohou jen velikou kouli. Ale kolébal se po zahradě ze strany na stranu, od skleníku k terase, pusu z uhlíků měl úsměvem roztaženou od ucha k uchu a koštětem mával směrem k oknu, za kterým oba bráškové klidně pochruovali. Ráno u snídaně si kluci nadšeně vyprávěli, jaký sen se jim zdál, a nestačili se divit, když zjistili, že se jim oběma zdálo úplně to stejné. A jaké teprve bylo jejich překvapení, když vyběhli na zahradu a sněhuláka našli na úplně jiném místě, než kde ho včera postavili – s úsměvem na tváři a rukou s koštětem

leonardo.ai

Děti, poznáte, co je na obrázku špatně? Obrázek nám vytvořila umělá inteligence na internetu podle požadavků z pohádky. Docela se jí barevně povedl, ale je v něm plno nelogických chyb. Dokážete je najít?

nataženou směrem k jejich pokojíku. Mamince nic neprozradili, dospělí často podobným věcem nevěří. Ale kluci už teď vědí, že když si člověk něco přeje

a sní o tom, často se mu jeho sen může totiž splnit. Schválně to zkuste i vy!

Připravila Vladimíra Hacsiková

ZIMNÍ HÁDANKY

Bez barev a bez palety, na zdech kreslí bílé květy, jeden známý malíř, nechce za to ani halíř.
(mráz)

Stojí stojí hrdina. chlubně břicho vypíná. přijde-li však na něj slunce. roztaje jak zmrzlina.
(sněhulák)

Kdy můžeš nosit vodu v košíku?
(v zimě)

Co roste směrem dolů?
(rampouch)

Stále kráká, nezná noty, samé peří, žádné boty.
(vrána)

Lehká jako peříčko, nemá ráda teplotku. Tančí něžně, snad i lehce, roztát v kapku vody nechce. Potká-li své sestřičky, světe je bílý celičký.
(vločka)

Venkovní aktivity pro děti:

ZIMA

<p>NAJDI</p> <p>___ Krmítko</p> <p>___ Stopy ve sněhu</p> <p>___ Rampouch</p> <p>___ Zamrzlou kaluž</p> <p>___ Havrana/vránu</p>	<p>DOTKNI SE</p> <p>___ Sněhu</p> <p>___ Jehličí</p> <p>___ Plodu šípku</p> <p>___ Studeného nosu</p> <p>___ Ovčí srsti</p>
---	--

POSLOUCHEJ

___ | Krákání

___ | Kapání tajícího ledu

___ | Padání sněhu

___ | Šustění saní

___ | Křupání čerstvého sněhu

Vyznač pastelkami správný počet slabik

Počítáme obrázky

Spočítej a správný počet zakresli do čtverečků:

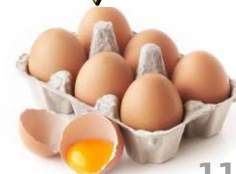
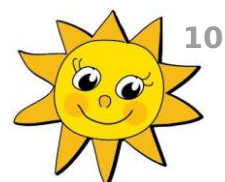

Zimní puzzle

Chceš si vyrobit a poskládat svoje vlastní zimní puzzle?
Stačí jen vystříhat obrázky podle čar, zamíchat je a pak složit.

SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA PRO DĚTI

1	2										
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

U DOKTORA

Pane doktore, co mi je? Co je to ta diagnóza ČVCMJ? Odpověď doktora najdete v tajence.

Podají-li se vám tajenku vyluštit, zašlete nám její znění do redakce na e-mail sekretariat@velkytynec.cz a my ze zaslaných odpovědí vylosujeme vítěze.

Správnou tajenku z minulého čísla (čekám na sekretářku) zaslal a vítězem se stal Mikuláš Palička z Čechovic. Gratulujeme!

ZA PLOTEM

CO SE DĚJE ZA HRANICEMI NAŠÍ OBCE

Přehled únorových kulturních akcí ve Velké Bystřici

1. - 28. 2. (galeriezet, so 17:00 - 18:00)

Božena Rossi: Uprostřed cesty, vernisáž - výstava obrazů

Božena Rossi se narodila 14. 3. 1957 v Podbrezové. Studovala malbu u Jana Blažka a Jana Gajdoše na Střední uměleckopřmyslové škole v Uherském Hradišti v letech 1972-1976. Později pokračovala ve studiu u profesora Karla Součka na Akademii výtvarných umění v Praze.

V její malířské tvorbě lze sledovat vývoj od klasických žánrových motivů k abstraktním a symbolickým strukturám, které často zpracovává technikou enkaustiky v jemných pastelových tónech. Postupně se přesunula k abstraktnímu vyjádření, kde hraje důležitou roli barva a samotný proces tvorby. Ve svých obrazech Božena Rossi hledá odraz všudypřítomné reality na podkladě vnitřní meditativnosti. Výsledkem je jedinečná autorská intimní výpověď souznící s jemnou magickou ikonovitostí výsledného díla. Je považována za představitelku současné české lyrické abstrakce a je členkou výtvarné skupiny Položená osmička. Jejím manželem je malíř, grafik a restaurátor Karel Rossi.

Výstava potrvá do 27. 3. 2024.

1. 3. / Zámecké náměstí, obchůzka městem / so 10:00 - 14:00

Bystřický masopust se zabijačkou

Od 10 hodin se na zámeckém náměstí můžete těšit na předání ostatkového práva, ukázkou zabijačky, vystoupení bystřických folklorních souborů, hostujícího souboru Výkvet i kejklíře. V prodeji budou studené i teplé zabijačkové dobroty, „prdeláčka“ i maso z kotla, masopustní koblihy a koláče, pivo TVARG a bystřické Tvargle a další dobroty. Děti v maskách mohou během masopustního dopoledne bruslit na kluzišti zdarma.

Ve 12 hod. vyrazí průvod maškar i s medvědem ulicemi 8. května, Křížkovského, Nad Skalou a Hliník.

Akce cyklu Hanácký rok v Bystřici, koná se za podpory Olomouckého kraje.

Předprodej vstupenek v Kulturním a informačním centru Kulturním a informačním centru Velká Bystřice, Zámecké náměstí 775, tel.: 734 236 502 (platba možná pouze v hotovosti):

● Hanácké Woodstock (2. 8. 2025). Vystoupí Alice & Dan Bárta, Wohnout, Mňága a Žďorp a další. Cena 650 Kč (platí do 17. 7. 2025). Možnost zakoupit vstupenky elektronicky: www.gout.cz

božena rossi uprostřed cesty

vážení milovníci umění,
srdečně vás zveme na výstavu obrazů
boženy rossi

koná se v prostorách galeriezet
zámecké nám. 775, velká bystřice

výstava potrvá do 27. 3. 2025
galeriezet je otevřena od pondělí do pátku 8.30 - 17.00 hodin,
v sobotu a neděli zavřeno | www.galeriezet.cz

galeriezet Město Velká Bystřice

8. 2. / KD NADAČNÍ / so 15:00 - 18:00

Dětský karneval

TJ Sokol Velká Bystřice zve děti, rodiče i prarodiče na odpoledne plné tance, her a zábavy. Tombola, rybolov, bohaté občerstvení. Vstupné 50 Kč, děti a masky ZDARMA.

15. - 16. 2. / sportovní hala Na Letné / so, ne 9:00 - 15:00

J.M.I.T. CUP - 13. ročník turnaje žáků v miniházené

15. 2. / KD Nadační / so 20:00 - 02:00

Ples Sboru dobrovolných hasičů

K tanci i poslechu hraje skupina YANTAR. Bohatá tombola a občerstvení.

22. 2. / KD Nadační / so 20:00 - 02:00

Školní ples

Spolek rodičů a přátel při MZŠ a MŠ Velká Bystřice zve na tradiční školní ples. Bohatá tombola a občerstvení. Předprodej vstupenek a rezervace míst v Kulturním a informačním centru Velká Bystřice.

T.J. SOKOL VELKÁ BYSTŘICE
srdečně zve na

DĚTSKÝ KARNEVAL

8. 2. 2025 OD 15:00
KD NADAČNÍ VELKÁ BYSTŘICE

zábava hry tančení
tombola rybolov
občerstvení

VSTUPNÉ 50 KČ, DĚTI A MASKY ZDARMA

XXX. HANÁCKÝ BÁL

*Schůze s lidovými tanečnicemi
a s lidovou hudbou Olomouckého kraje*
XXX. reprezentativní
HANÁCKÝ BÁL
sobota 25. ledna 2025 od 19 hodin
Regionální centrum Olomouc, Jerménkova 41b
Dělní program: dvouhodinová taneční a hudební představení, Hanácké klobáky a šampantka na vítězství obzvláště a barokové saraně
A ŠARMANTNÍ HANÁČKY S UROSTLÝMI HANÁČKY...
K TANCÍ A POSEDKU ZEMBAJ
SYRINK BAND se zpěvačkou Danou Chytilovou,
z Litvče **HANÁČKA MŮŽKA** a moderní ambientální musika **CIMBAL HELL BAND**
HOST BÁL
Folklorní soubor **DUNAJEC**
NA BÁLE BÁL VYSTOUPÍ
Folklorní soubor **HANÁČKA** z Litvče - Náródopisný soubor **CHOLINKA**
Folklorní soubor **MAJETNEK** z Ryžabřova - **RYCHTÁŘOVSKÁ CHASA**
Hanácký folklorní soubor **TRINKA** z Ujčova - Náródopisný soubor **TÝNEČÁCI**
PŘEDPOŘADÍ VYSTOUPÍ:
Olomoucký národní divadlo v podání režiséra
Branislava Brankovického, 20. 1. 2025
Olomouc, koncertní sál
www.prikladnik.cz
Národní divadlo Olomouc
KRAJ OLOMOUCKÝ RCO

2025 Město Velká Bystřice
Tradice, folklor a řemesla regionu

1.3.1 Bystřický masopust se zabijačkou |

10-12 h | Zámecké náměstí | 12-15 h | občůzka v ulicích města | Pořádá soubor Haná | www.souborhana.com

„Zhosta chaso, zhosta, konec masopusta, ostatke se krátíjő, jož se nenavrátíjő!“ bude znít Bystřici. Náměstí provoní zabijačkové dobroty i masopustní koblíhly. Vystoupí domácí soubor Haná a odpoledne vyrazí maškary i s medvědem do ulic.

Hanácký rok v Bystřici®

Starobylé tradice lidové kultury Hané zahrnují písně, lidovou hudbu, tanec, zvyky a obyčje, krojové bohatství, řemesla i gastronomii.

Rok života na hanáckém venkově.

Kulturní lázně regionu

Město Velká Bystřice

Kulturní a informační centrum Velká Bystřice
Zámecké náměstí 775, 783 53 Velká Bystřice, tel.: (+420) 734 236 502, e-mail: kic@muvb.cz, www.velkabystrice.cz

PŘESAHY

2
25

do světa historie a kultury

Kodl
Čep
Fiker
Přidal
Jirků
Hanuška
Jareš
Tuckerová
Špirit
Vránová

55 minut s Jakubem Kodlem

Na konci dne dojde na byznys

Když se svým bratrem Matyášem pořádal první Letní výtvarný salon, táta jim ve své galerii vyměřil drsný nájem. „Chtěl nás tak zklidnit. Současné umění na něj bylo dost divoké. Když ale viděl, že se to daří, zklidnil se sám – a teď spolupracujeme,“ směje se Jakub Kodl. Je mu pětadvacet, řídí KodlContemporary, má poměrně smělé plány. A sází nejen na sklo.

Vaše rodina má dlouholeté galerijní, sběratelské a mecenášské zkušenosti. Vyrostl jste doslova mezi obrazy. Který z nich vás provází dodnes?

Jedno zátiší od Filly mám zvlášť rád. Víselo u jídelního stolu u nás doma, ve vile, kterou postavil praděda. Mám rád tu architekturu, v domě je zvláštní šero. Hodně se tam vždycky kouřilo a všude byly obrazy. Specifická atmosféra, domov. Když jsem šel na univerzitu do Londýna, nechal jsem si udělat reprodukcí toho Fillova zátiší a pověsil jej zase k jídelnímu stolu.

Děti obvykle mívají tendenci se vzepřít rodinným vzorcům. Jak to, že vy jste se nevzepřel?

Možná jsem měl nějaká stádia vzepření, ale vždycky to vydrželo jen chvíli. Myslím, že bylo důležité, že rodiče mě k ničemu nenutili, táta o umění ale stále mluvil, žil jím, bral nás do galerie, na výstavy. V pokoji jsem měl nejprve obrazy od Buriana, pak Špálu, Kavana. Ty obrazy mě bavily a bavilo mě je také obměňovat. To jsme s tátou dělali moc rádi.

KodlContemporary

V roce 2017 založili Jakub a Matyáš Kodlovi projekt, jehož cílem je představovat veřejnosti novinky ze světa současného umění, tuzemského i zahraničního, a prezentovat špičkové české výtvarníky také na mezinárodní scéně. Začali tedy v prostorách Galerie Kodl na Národní třídě v Praze pořádat Letní výtvarný salon, který posléze přerostl v samostatnou platformu pro současné umění. Dnes KodlContemporary vlastní Jakub Kodl a se svým týmem pořádá výstavy, organizuje různorodé kulturní akce a zastupuje okolo 35 autorů.

Jak často?

Rekl bych tak dvakrát do roka jsme spolu šli do depozitáře a vybírali. Byl to náš koníček a společné téma, což mi přijde důležité, že jsme spolu takhle něco sdíleli. Obrazy jsou součástí tátovy osobnosti. A můj teď už asi taky.

V Londýně jste tedy studoval historii umění?

Když se rozhodnete pro historii umění, máte nalinkovanou cestu. A to já nemám rád. Po maturitě jsem šel v Praze tedy nejprve na mezinárodní vztahy a diplomacii, protože mě vždycky bavila historie, ale nechtěl jsem být historik. Protože to by byla zase jen jedna cesta. A po bakaláři jsem pak pokračoval na Westminsterské univerzitě v Londýně a studoval muzeologii a galerijní management, pak jsem přidal podnikatelský management na UCL School of Management. Mezitím ale, to mi bylo asi tak sedmnáct, jsme už s bráchou Matyášem založili KodlContemporary a začali pořádat Letní výtvarné salony. V roce 2021 jsem se rozhodl KodlContemporary přetavit na samostatnou platformu pro současné umění.

Co si máme pod tím představit?

Zastupujeme umělce, organizujeme výstavy, vymýšlíme různé projekty a instalace ve veřejném prostoru, dobročinné aukce, tiskneme katalogy, monografie. Poskytujeme umělcům, s kterými spolupracujeme, také PR servis, prezentujeme je na veletrzích, na místech, kam by se neměli šanci se normálně dostat. V poslední době jsme třeba uspořádali společnou výstavu sklářů Ronyho Plesla a Martina Janeckého, která začala v pražské, právě rekonstruovaném Savarinu a pokračovala v Clam-Gallasově paláci. Před nedávnem jsme byli také na veletrhu Positions Berlin Art a za instalaci, která představila tvorbu Iry Svobodové a Jana Kalába, jsme dostali cenu The Best Booth Award. Byl to náš vůbec první mezinárodní veletrh, takže vládla poměrně nervozita. Být prvními mezi 111 galeriemi z 24 zemí? To nás ovšem nakoplo. Success! Taký jsme v Berlíně takřka všechny obrazy prodali.

Jak to máte nastavené v rodinné firmě? KodlContemporary je nezávislá?

Jsem nezávislý, ale samozřejmě s Galeríí Kodl spolupracujeme, vždyť jsme jedna rodina, jedno jméno. V praxi to vypadá tak, že třeba aukce se konají pod hlavičkou Galerie Kodl, ale my do nich vybíráme díla současných autorů.

Před časem jste představili při velkolepé show, jejíž hlavním hrdinou bylo Porsche přemalované v ateliéru Jana Kalába, prostory v Pařížské ulici. Tam bude mít KodlContemporary svou vlastní galerii?

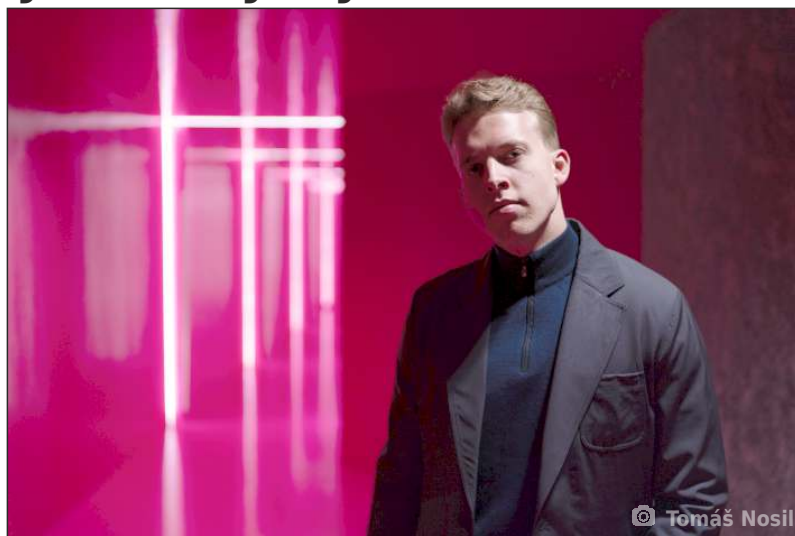
V Pařížské 25 budeme mít kancelář a showroom, o galerii nesmím mluvit, jsem dost pověřivý. Nicméně neviděl bych to jako to nejdůležitější. Galerie totiž dnes začínají fungovat už jinak. Nemusí být limitované konkrétním místem, často si sály pronajímají, organizují výstavy ve veřejném prostoru, přicházejí s nečekanými projekty, zajímavými variacemi. Tohle mě láká, přičemž zásadní je to, aby umělec i návštěvníci měli jistotu, že vždy se v naší režii bude jednat o kvalitní výstavu, akci.

Kolik teď zastupujete českých umělců?

Spolupracujeme zhruba s třiceti, pětatřiceti autory. Jsou mezi nimi hodně mladí umělci, ale také nestoři, jako třeba Theodor Pištěk.

Váš otec je známý svou vášní pro modernu. Jak se dívá na vaše podnikání se současným uměním?

Když mi bylo sedmnáct a přišla řeč na současné umění, bral to trochu jako punk. Bylo to na něj moc divoké, moc současné. Pak jsme s bráchou uspořádali první Letní výtvarný salon a všechny vystavené věci se prodaly ještě před vernisáží. Salon se konal v tátově galerii na Národní, museli jsme ovšem zaplatit nájem, dokonce vyšší, než jaký by táta dal jakémkoliv jinému nájemci. Myslím, že nám to záměrně napařil, aby nás zklidnil. Když ale viděl, že se to daří, že tohle umění lidí fakt zajímá, tak se naopak uklidnil sám. A teď mluvíme každý o svém byznysu a diskutujeme o tom, jak je propojit, jak spolupracovat. Nabízí se spousta možností, které dál můžeme rozvíjet i s bráchou. Ten už není v KodlContemporary, ale založil aukční platformu Artslimit, které se skvěle daří. A do rodinného byznysu už přispívá i sestra Adéla, která sice ještě studuje, ale

Jakub Kodl

Vyrostl v rodině, která po několika generacích sbírá umění, jeho otec Martin Kodl vlastní prestižní pražskou galerii a aukční dům.

Jakub studoval obor Mezinárodních vztahů a diplomacie na Angloamerické univerzitě v Praze a obor Galerijního managementu na Westminsterské univerzitě, posléze pokračoval na londýnské univerzitě UCL School of Management. Ještě jako sedmnáctiletý student se pustil s bratrem do projektu KodlContemporary, který přináší na českou galerijní scéně svěží vítr a trochu jiné formy, postupy. „Mou osobní misí je zajistit současným umělcům prostor pro růst a posouvat hranice ve vnímání, prezentaci a prodeji moderního umění,“ říká.

Je ženatý, žije v Praze.

už se účastní našich pracovních schůzek.

A jak si tedy ve vašem rodinném byznysu stojí současné umění?

Dvě sálové aukce do roka – to jsou tátovy vlajkové lodě. V každé je zařazeno vždy okolo 200 děl, z toho asi 20 procent současné tvorby. Samozřejmě, že výsledný obrat nekopíruje tento procentuální poměr. Není-li do dražby zařazeno zrovna dílo Theodora Pištěka, pohybuje se u současného umění v podstatně nižší cenové hladině než u moderny a starších děl. V aukcích Galerie Kodl má současné umění ale 100procentní úspěšnost.

Sázejí sběratelé spíš na jména, která jsou už prověřená, anebo rozhoduje autentický dojem, emoce?

Dnes, kdy už každý máme telefon s Instagramem, máme vlastně malou galerii v kapse a spousta lidí si umělecká díla najde touto cestou. Vždyť také drtivá většina umělců se na Instagramu prezentuje, někteří by se dali skoro až přirovnat k influencerům. Lidé je sledují na sítích jako konkrétní osoby – a sekundárně sledují i jejich tvorbu, až z fanoušků konvertní na klienty, sběratele.

A to je dobře, ne?

Z mého pohledu je samozřejmě lepší, když si lidi kupují umění než jen konzumní předměty. Takže, ano je to dobře...

... ale?

Ale! Nesnáším koncept influencerů a je to – podle mého názoru – trochu za hranicí, když se takové role zhostí malíř, sochař. Na druhé straně vím, že někteří výtvarníci jsou extrémně introvertní, odmítají jít s touto současnou vlnou a tím zase zbytečně trátí. I když...Vlastně je otázka je, jestli už jistá zdrženlivost není zase výhodou? Jestli tím, že nepanáčkují na Instagramu, nezískávají na zajímavosti, autenticitě, tedy i atraktivitě.

Nebere Instagram a další sociální sítě galeristům vlastně práci?

Do určité úrovně nám ji možná bere, ale Instagram je jen jeden potůček, který se vleývá do široké řeky. Je dobře, že existuje, že se tam potkáte s uměním a umělci, že díky němu můžete dorazit až do jejich ateliérů. Ale většina lidí stejně raději přijde na výstavu, na aukci, koupí si knížku, katalog. A to je naše doména, kde můžeme seriózně obchodovat s uměním. Mimořádně, lidé, kteří doslova žijí sociálními sítěmi, jdou spíše po perličkách, po zajímavostech. Takže se občas nadchnou pro umělecké dílo, ale pak zjistí, že nemají dost peněz. Nejsou to naši typičtí klienti.

Mám tomu rozumět tak, že většina skutečných sběratelů nesleduje sociální sítě?

Myslím, že ti, kteří systematicky nakupují, sledují také sociální sítě, ale nerozhodují se na jejich základě. Spíš porovnávají aukční výsledky, chodí na výstavy.

Takže co se teď nejlépe prodává?

Já osobně žiju sklem. To je hit. České sklo. Máme tady skutečně velmistry, kteří jsou ve srovnání se světem vlastně podcenění. Například Martin Janecký! Ultra objev! Když půjdete k němu do ateliéru, uvidíte, jak sám sklo fouká a tvaruje, a to vše unikátní technologií, kterou nikdo jiný na světě neumí. Ve skle je zakletá obrovská energie, spousta práce a umu, krása. Úžasné.

A kupují jej už zase sběratelé? Uměleci skláři to neměli v minulých letech zrovna lehké, ne?

Při Letním výtvarném salonu jsem objevil Martina Janeckého prodal úplně všechny a hned. Nutno podotknout, že má relativně malou produkci, jeho díla jsou velmi pracná, časově náročná. To sběratelé vědí a o to víc si jeho tvorby cení. Martin Janecký víc objektů vytvořit nemůže.

Naopak Jan Kaláb, kterého také už roky zastupujete, hodně maluje. Dokonce ve svém ateliéru už zaměstnává pomocníky.

Nelze to srovnávat už jen proto, že jde o sklo a o malbu. A dva velmi odlišné umělce. Co se týká Honzy Kaláby, je žádaný, hodně pracuje, a tak to může působit dojmem jisté nadprodukce. Ale to je relativní pojem. O Kalábova díla je totiž především velký zájem v zahraničí a on, aby tuto poptávku alespoň částečně uspokojil, prostě musí hodně pracovat. Nemůže galeristům odpovídat, že nestíhá, že nemá, co by teď vystavil, ať počkají. To by nebylo dobře. On musí teď hodně makat. Před nedávnem měl sólo výstavu v Londýně, byl to obrovský úspěch. Z Honzy mám radost, výborně se mi s ním pracuje. A jsem na něj taky naštvaný. Nestíhá, slíbil mi několik obrazů. Nicméně moji klienti si jeho úspěchu v zahraničí cení, rádi počkají. Vědí, že slovo dodrží. Naštěstí máme tu výhodu, že nám klienti i umělci věří.

Máte výhodu rodového jména a tedy prestiže, které se těšil váš děda a těší otec?

Jasně, jméno Kodl nám dalo obrovský náskok na startu. A pak slušné mravy, které se u nás dodržují, lpí se na nich. Nikdy mne nepřestane překvapovat údiv umělců, kteří žasnou nejen nad tím, že jsem jim třeba do týdne prodal obraz, ale i nad tím, že jsem zaplatil celou sjednanou sumu.

Jako že jiní galeristé neplatí?

Nechci jmenovat žádné konkrétní galerie ani instituce. Běžně si ale leckteré berou v Česku z prodeje víc, než je slušné, podtrhávají ceny, občas vůbec nezaplatí. A protože umělci nejsou většinou dobří obchodníci, nechtou ty smlouvy a nemají pak ani možnost obrany.

Vybrané reprodukcce děl současných českých autorů

Jan Kaláb: August Afterflow, akryl na plátně, 2020

Lukáš Novák: Sleepyhead, objekt (křemičitý písek, ručně broušené optické sklo), 2024

Pasta Oner: Dream, komb. tech na plátně, 2022

Ivan Pinka: Lacrima, D Print na fotografickém papíře, 2016

O svých špatných zkušenostech nám vyprávěli už mnohokrát.

Mimochodem - jako je tedy slušné procento, které si z každého prodeje bere galerista?

V Londýně si galerie berou až 70 procent u začínajících umělců, se kterými mají pochopitelně hodně práce, hodně vřadají, aby je zviditelnily, prodaly. Absolutní norma je pak 50 procent pro všechny ostatní. Můj názor? Těch padesát je fér, protože jedna věc je obraz namalovat, druhá věc je jej prodat. A snad to mohu říct, že prodat je skoro stejné umění.

Jak si vybíráte autory do svého portfolia?

V týmu máme lidi, kteří jsou - řekněme - hlídací psi, sledují umělce, dívají se na jejich výstavní historii a na aukční výsledky. A určitě mi nedoporučí autora, který je aukčními výsledky už hodně zkažený.

Co to znamená?

Představte si, že si prohlížíte obrazy v umělcově ateliéru. Jeden obraz vás nadchne, autor řekne, že stojí 150 tisíc. Co uděláte, jakmile za sebou zavřete dveře toho ateliéru? Naťukáte si umělcovo jméno do Google a vyjedou vám výsledky z aukcí. Ty jediné jsou dohledatelné, veřejné. No a když uvidíte, že se dílo dotyčného malíře nabízel desetkrát s vyvolávací cenou 90 tisíc a ani jednou to nikdo nekoupil, máte celkem jasno. Anebo si snad chcete ten obraz za 150 tisíc stále koupit?

Jinými slovy, v KodlContemporary sázíte na úspěšné umělce.

Zajímají nás aukční výsledky, výstavní historie, kvalita monografií a třeba jejich počet, zjišťujeme, kdo kurátoroval výstavy a jaké měly ohlas. Veřejné mínění je důležité, samozřejmě i mínění v umělecké komunitě. A když je tohle všechno OK, tak pro mne je stále nejdůležitější, když si s umělcem pak sednu a půl hodiny si povídáme a rozumíme si, jsme si sympatičtí. Vztah mezi galeristou a umělcem je vlastně velmi intimní. Musí tam být loajalita, musíte věřit, že spolu chcete docílit toho nejlepšího, musíte myslet i mluvit o sobě pozitivně. Protože na konci dne dojde na byznys a tedy někdy i na ošklivé věci. I o nich se musíte umět bavit, jinak vás to rozdělí.

Co jsou ošklivé věci?

Například přijde klient a řekne: „Tady z té výstavy беру všechno!“ Takže já všechny obrazy zablokuj, ale na konci výstavy klient řekne, že si to rozmyslel. A já to teď musím sdělit autorovi. To jsou těžké chvíle, těžká rozhodnutí a nemalé ztráty. Bavíme-li se o partnerství mezi

galeristou a umělcem, je to ale ještě dobré, vlastně mluvíme o pozitivních věcech. Úplně jiný svět je ovšem za dveřmi galerie. Tam už je jen galerista a džungle.

A co je nového v džungli? Zajímají se tam o současné umění?

Cím dál víc.

A touží po dekorativních obrazech do velkých designových ložnic, anebo sbírají už také z radosti, z vášně?

Za těch krátkých sedm let se nám podařilo konvertovat hodně laiků do opravdu přesvědčených sběratelů s významnými sbírkami.

Berou své sbírky jako investici?

To je složitější. Do naší galerie nezdírká přicházejí lidé, kteří jsou zdeformovaní z akcií, dluhopisů, kryptoměn, alternativních investic. Celý den koukají na grafy. Znáám to, také investuju. Jenže v galerii nekupujete cihlu zlata, ale obraz, sochu. A to je něco jiného. I když vím, že jednou z mých rolí je stavět lidem sbírku tak, aby se jim investičně vyplatila, určitě nechci, aby to byl primární důvod. Umění se člověku musí líbit. Když to tak není, nebvaví to jej, nebvaví to ani mě. Nemá to smysl.

Máte mezi klienty sběratele, kteří se zaměřují jen na jednoho autora?

Vždycky jim radím, aby diverzifikovali, rizika se tak třídí. Ale vlastně neznám nikoho, kdo by byl zaměřený jen na jednoho umělce. Někteří klienti k nám třeba přišli kvůli Pastovi Onerovi, a teď kupují další a další díla od jiných autorů.

Co si teď chcete vy sám koupit?

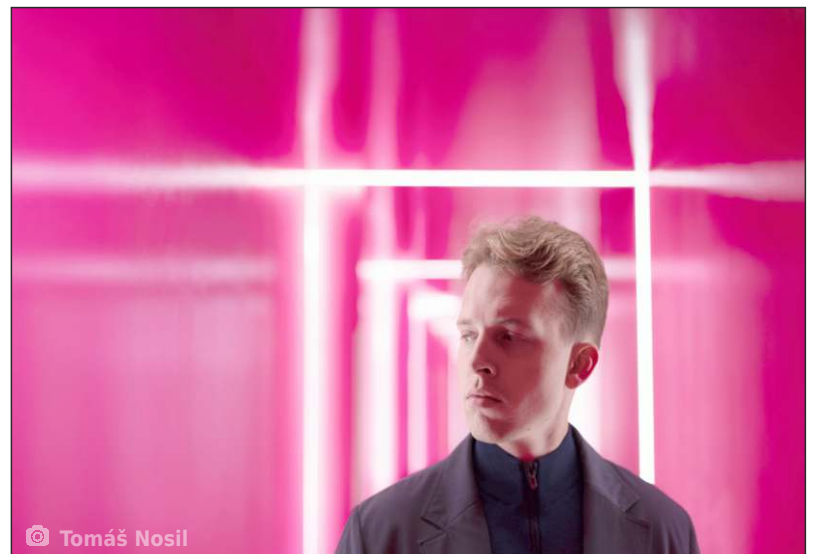
Něco od Martina Janeckého. Ale musím se hlídat. Když se takhle zabouchnu, ztrácím rozum. Vlastně bych tuhle práci neměl dělat, protože se také s oblíbenými díly špatně loučím.

Jste ještě velmi mladý. Kde byste se rád viděl touhle dobou tak za deset let?

Třeba ve Švýcarsku na veletrhu Art Basel. Sedím u úplně vyprodaného „boothu“ a volám do Prahy, jestli nemáme v depozitářích ještě nějaké současné české umění. Říkají mi, že nemáme. Tak volám do Londýna, do své druhé galerie, a ptám se, jestli tam něco nezbylo a jestli by mi to neposlali rychle do Basileje. To je poměrně hezká představa, hm.

Irena Jirků

Autorka je nezávislá publicistka, šéfredaktorka časopisu Finmag, pro nějž vznikl i tento rozhovor

Tomáš Nosil

KNIHA, O KTERÉ SE MLUVÍ

Úvahy emigranta

Jan Čep

**Dvojí směřování
Čepova angažmá ve Francii:
podat svědectví
a stavět mosty**
(úryvek z předmluvy)

Československé elity poúnorového exilu si za primární cíl kladly uchovat národní kulturní tradice, které se komunistickým převratem ocitly v bezprostředním ohrožení. Milan Burda, jehož práce o poúnorové emigraci je dosud nejucelenějším a nejzvrubnějším pojednáním o dané problematice, správně staví spisovatele v exilu do role strážců národní tradice, kterou se ze všech sil snaží uchovat, případně i rozhojnit pro budoucnost. (BURDA 1992: 23) Být strážcem národního jazyka a kultury, a tím i uchovatelem národní identity je ostatně tradiční úloha básníků a spisovatelů již od dob národního obrození. V podmínkách emigrace nabývá tato úloha mimořádné aktuálnosti. Pro většinu poúnorových exulantů zde sehrála svou roli i představa či spíše toužebné přání brzkého návratu do vlasti. Domnívali se totiž, že komunistický režim musí v dohledné době padnout ať už díky zahraniční intervenci zvenčí, nebo vnitřním hospodářským vyčerpáním, a oni, jakožto elita československé emigrace, se budou moci vrátit a navázat v podstatě tam, kde před odchodem přestali. S touto představou bylo pro exulanty snadné vžít se v cizině do role ambasadorů své země a považovat se za „legitimní nositele české literární tradice“, kteří mají

„suplovat českou literaturu, která byla ve vlasti redukována na vyjádření dominantní ideologie“. (BURDA 1996: 21) Výše řečené však neplatí tak docela o Janu Čepovi. Již svými četnými cestami do Francie a styky s tamními intelektuály přináležel Čep do kosmopolitního proudu meziválečného období. Otevřenost kosmopolity a snaha navázat styky s příbuzné uvažujícími francouzskými intelektuály je pro něj příznačná také v prvním období exilového života. Není pochyb o tom, že spisovatel Čep přichází do Francie s ambicí stát se francouzsky píšícím autorem, jenž touží dobýt francouzské publikum a zařadit se tak mezi další autory vzešlé z periferie, jimž se skrze Paříž, „hlavní město literatury“, dostane posvěcení. (CASANOVA 2012) To, jak byla tato iluze, v porovnání s některými dalšími emigranty ze střední Evropy, krutě zklamána, by představovalo námět na jinou knihu. Budiž však jasně řečeno, že Čep vnímá exil, alespoň na začátku emigrace, jako novou příležitost, jako nový začátek. Neuzavírá se nostalgicky do minulosti ani se neizoluje v diaspoře českých exulantů. Naopak budoucnosti hledí vstřícně s nadějí, že bude platným hráčem svobodného intelektuálního milieu, kterému bude moci předat něco ze svých zkušeností, kterých západní inteligence ze své podstaty nemohla nabýt. Emigraci vnímá spíše jako „kvas“, který má potenciál obohatit a obnovit západní společnost novými impulzy. Emigrant je pro něj tím, kdo má sehrát roli mostu mezi porobe-

nou vlastní a svobodnou západní společností. V Čepově podání je tedy emigrant minimálně stejně, ne-li více než na svou vlast zaměřen na populaci adoptivní vlasti. To se změní až s nástupem do mnichovského vysílání Svobodné Evropy, které bylo pro Čepa v podstatě řešením z nouze, tehdy se jeho začlenění plně přesune zpět do vlasti sužované komunismem. Až do té chvíle totiž ruku v ruce s úsilím vydobýt si místo mezi francouzskými literáty napíná veškeré své snahy dvojitým směrem: musí vydat svědectví a chce stavět mosty.

Několik úvah

českého spisovatele v exilu

Projev na závěrečném shromáždění
Kulturní rady v Paříži 8. července 1956

Když mě požádali pořadatelé tohoto shromáždění, abych na něm promluvil, dlouho jsem váhal. Přiznám se, že cítím vždycky jisté rozpaky, mám-li mluvit před Francouzi jménem emigrantů. Můžeme jim říci ještě něco, co by už nevěděli? Nebudou mít nakonec dost našich nářků a našich stížností? Co po nich vlastně chceme?

Nebylo snad na nás, abychom zůstali, nebo abychom odešli? Kdybychom byli zůstali doma, vydávali jsme se zřejmě vážnému nebezpečí; je jenom spravedlivé, že jsme podstoupili nebezpečí jiného druhu, když jsme se rozhodli odejít.

Nebylo by třeba říkat nic víc, kdybychom odešli jenom proto, abychom zachránili svůj život. Ale i když jsme na sebe vzali existenční nejistotu spisovatelů a intelektuálů v exilu, nemůžeme se zbavit tajného břemene, skryté úzkosti, která svírá naše srdce ve dne v noci: nemůžeme se zbavit ani v jediném okamžiku svého života neodbytné přítomnosti těch, které jsme nechali za sebou a kteří trpí za mřížemi žalářů, mezi jejich tlustými a vlhkými zdmi, nebo v podzemních chodbách dolů.

Já sám například vím zcela jistě, že kdybych byl zůstal, byl by můj osud stejný jako jejich. Toto pomyšlení se může proměnit v utkvělou myšlenku, v jakousi závrať: nebylo moje místo spíše po jejich boku nežli zde, v této svobodě velmi vratké, ale přece jenom velmi skutečné?

V dubnu a v červenci roku 1952 došlo k dvěma procesům asi s patnácti českými intelektuály, mezi nimiž bylo aspoň osm básníků a spisovatelů inspirované katolické a křesťanské. Vyslovím jména některých z nich, tak jako je vyslovuji při vzpomínce na živé při každé mši, které jsem přítomen:

Jan Zahradníček, katolický básník velkého nadání a vysoké úrovně, jeden z mých nejdražších přátel; literární kritik Bedřich Fučík, mně stejně osobně drahý; básníci Renč a Kostohryz; romanopisci Křelina, Knap a Prokůpek; významný historik Zdeněk Kalista.

Podle úředních zpráv byli všichni odsouzeni k trestům od jedenácti let až na doživotí, a to na stereotypní obvinění: že se dopustili špionáže ve prospěch Vatikánu a imperialistických mocností. Někteří dokonce učinili spontánní přiznání; ne všichni, sotva polovina. Bylo to tím, že „vědeckých“ metod, kterými se taková přiznání vynucují, nebylo použito u všech se stejnou tvrdostí, anebo snad tyto metody v některých případech ztroskotaly? Na tuto otázku nemůžeme odpovědět.

Buď jak buď, na těchto sebeobžalobách

zaráží především to, že ti, kteří se přiznávají, opakují doslova terminologii státního žalobce. Nad tím jsme ostatně žasli už za procesů s církevními hodnostáři a řeholníky: jak si vysvětlit, že tyto teologové a filozofové se najednou vyjadřují slovníkem komunistických úvodníků?

Ostatně už předtím se stali jiní spisovatelé a básníci obětmi ideologie a policie komunistického režimu; například Josef Palivec, český překladatel Valéryho, ten sice neměl veřejný proces, ale víme, že chátrá v jedné vězeňské pevnosti. Je mu přes sedmdesát let.

I mezi těmi, kteří se chtěli poddat disciplíně strany, došlo k náhlým úmrtím, ba k sebevraždám: básník Konstantin Biebl spáchal sebevraždu, štván malými komunistickými sekretáři, kterým se tam říká „desítkaři“: oněmi negramotnými desátníky, kteří mají za úkol dohlížet na své nejbližší sousedy.

Teď byste snad mohli říci, že od té doby, co byla začata ofenzíva za „destalinizaci“, se musilo něco změnit. Vskutku, na posledním sjezdu Svazu československých spisovatelů se ozvaly statečné hlasy, které žádaly, aby uvěznění spisovatelé byli propuštěni. Zatím víme jenom to, že prezident lidové demokratické československé republiky, který je sám novopečeným spisovatelem a členem Svazu, odpověděl na tuto žádost, že mezi odsouzenými z politických důvodů není nevinných; že jsou to vesměs zločinci, kteří se provinili velezradou.

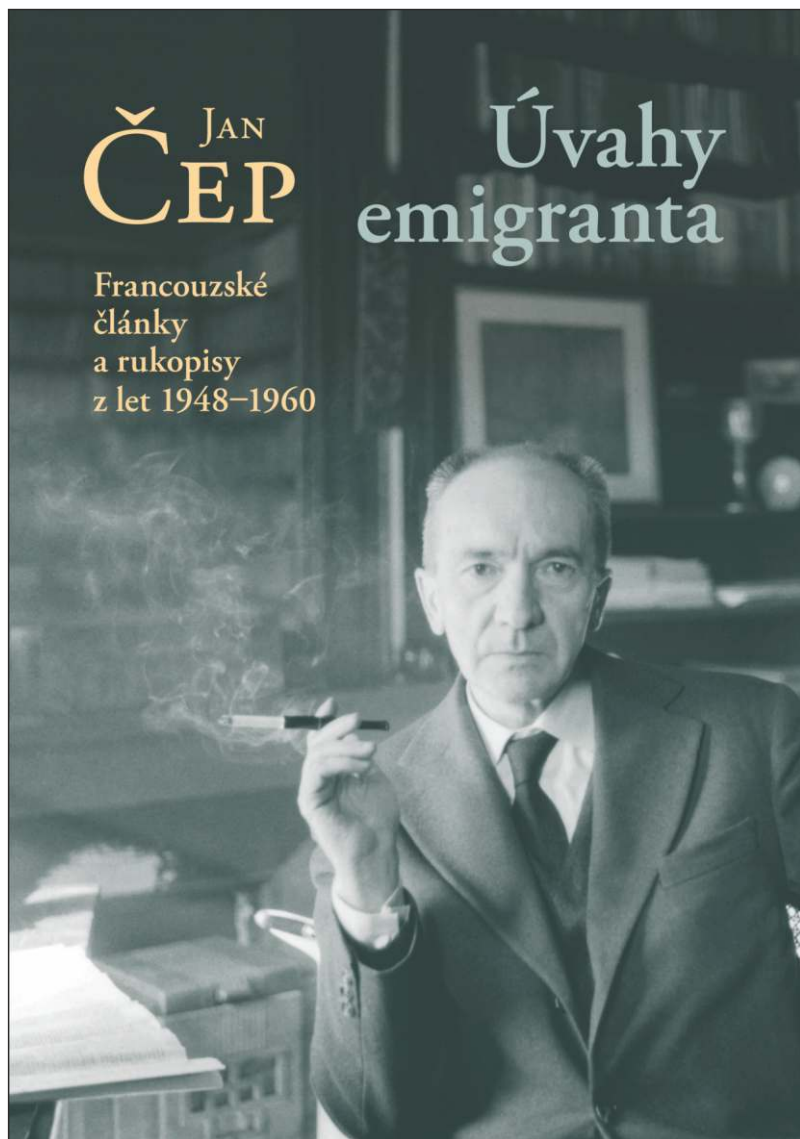
Podle jistých zpráv odmítl týž představitel „moci lidu“ několik žádostí o milost pro odsouzené spisovatele, ačkoliv byly tyto žádosti podepsány i některými spisovateli komunistickými. – Nanejvýš – stále podle těchto zpráv – byl poněkud zmírněn režim některých, kteří jsou vážně nemocní.

Nežli uzavřu tuto bolestnou kapitolu – přísáhl jsem si, že budu co možná nejstručnější – zdůrazním ještě, že se nikdo z těchto odsouzených nekompromitoval s nacistickými okupanty, naopak: mnozí z nich se zúčastnili přímého odboje. Ať se jim připisovalo v oficiální obžalobě cokoliv, jejich jediný zločin záležel v tom, že chtěli ztělesňovat v svém díle jiné vidění světa než to, které vyplývá z marxistického materialismu. To se rozumí, že to svrchované stačí, aby byli obviněni z opozice proti komunistickému režimu a proti jeho vládním a výchovným metodám.

V poslední době se hodně mluví o jakémsi uvolnění a o demokratizaci komunistických režimů. To vše nemá pro nás smyslu, dokud nebude dána intelektuálům, básníkům a vůbec tvůrčím duchům svoboda, aby viděli a vyjadřovali svět na základě vnějších i vnitřních skutečností, které si zvolí sami.

Přestavte si – předkládám vám toto srovnání, jsa si vědom jeho neúměrnosti –: přestavte si, že by nějaký politický režim ve Francii surově umlčel nejenom autory jako Bernanos, Mauriac, Claudel, Péguy atd., – ale všechny ty, které by bylo možno obvinít ze „spiritualismu“, z „idealismu“ nebo z formalismu, a jejich řada by byla ve Francii nekonečná. Opakuji: uvádím tato jména, aniž chci srovnávat hodnoty; chci říci, že takto brutálně bylo umlčeno v Československu velmi mnoho básníků a intelektuálů, a tento zločin nebyl dosud napraven, ať se o tom říká cokoli.

Nyní přistupuji k problému českých spisovatelů v exilu, a to s úmyslem, že

Čep, Jan: Úvahy emigranta. Praha, Centrum pro studium demokracie a kultury 2025, 200 stran

bublinu, sunula si babička s holí židli a zase už překážela. Ludva a prababička Krňoch vynášeli vaničku do koupelny, otloukajíce ji všechny rohy a shodnutí v kroku tak, že dobrou polovinu cestou vycákali. Po prvním koupání se jim přihodilo, že do velké vany nevyšli z vaničky ani kapku. Postavili vaničku na okraj, Ludva navedl strejčka, aby to nahnul, a Gioglio Krňoch, jemuž se šátek na hlavě svezl přes oči, nahnul na druhou stranu. Ludva se pak šel přezout.

Paní Lola byla z babiček stále nervóznější. Jakmile se Ivanka probudila a mžourala, stály nad ní se smavým údivem, takže paní Lola se k ní musela protlačovat jako k obchodu s pavučinovými punčochami. Jinak šící babička s holí dávala užitečné rady, jichž se nedbalo, a prababička Krňoch prala pleny. Potom je také čistě vyzehnila a naskládala úhledně do skříňky. Naučila se bystře i jiným ženským pracím. Ludvovi se zdálo, že ji přestávají růst vousy. Jednou ji dokonce přistihl, že drbe s domovnící. „Bábo,“ oslovil ji v koupelně, když věšela, „zítra je středa. Pojecháte do Brna, jak jste řekla.“

„Zítra je čtvrtek,“ usmála se babička Krňoch, která se už ani nemusela líčit na tvářích, poněvadž šěstím jen kvetla. „Do Brna jsem měla jechat dnes.“

Zanedbala to schválně. Ludva se zlobil.

„Takhle to nejde!“ zahromoval.

„Proč by to nešlo,“ namítla babička Krňoch. „Příští středu určitě pojedu. Neměla jsem odvahy se utrhnout. Ta maličká je hrozně roztomilá.“

„Vy taky,“ řekl Ludva a udělal na zdi v koupelně červenou tužkou sedm čárek. „Den co den budete jednu umazávat. Až zmizí poslední, sbalíte si kufr.“

Gioglio Krňoch s povzdechem vyždímal plenku, protřepal a hodil ji přes šňůru.

„Tady to máte ještě nažloutlý,“ ukázal Ludva nemilosrdně, rozhodnut, že ho bude týrat.

Gioglio Krňoch strhl plenku, popadl kartáč a bez protestu začal drhnout znovu.

Holčička v košíčku, jako by se mu chtěla odměnit, špulila na něj pusinku a všelijak krčila knoflíkový nos, když na ni zbožně pohlížel. Tvrdil, že se na něj směje, což nemohl říci ani vlastní otec, na něhož se ostatně smál málokdo. Ani on se na nikoho nikdy nesmál, alespoň ne dobromyslně, a pokoušel-li se usmát se na Ivanku, dala se chápavě do pláče a paní Lola ho hnala pryč.

Jednoho dne se chopil Gioglio Krňoch sepranýma rukama opět psacího náčiní a vyrobil pro pana radu Ftáčka dopis. Sdětil mu krátce, ale zdvořile, že si ho dovolí navštívit příští čtvrtek dopoledne a že prosí, aby s touto návštěvou pan rada najisto počítal. Že běží o veledůležitou věc. Připojil jako obvykle rukolíb pro milostivou paní choť a spanilomyslnou slečnu dceru.

„Teď mám do středy pokoj,“ řekl Ludvovi šťastně, a věnoval se opět své práci. Uměl už krásně vyprat i košíku a kabátek, což byly věcíčky, které by se byly vešly do lískového oříšku. A když se a nim Ludva v neděli večer pohádal, vykázav ho hrubou silou z koupelny, kde si chtěl pořádit temnou komoru k vyhotovení obrázků, šel si Gioglio Krňoch paní Lole stěžovat.

„Já tam mám prát lajblíčky,“ mával mokrýma rukama, „a on mi tam bude plavit ty své rozmazaniny. Tyhle muský sou sobci, že to dál nejde, každá ženská s ním zkusí jako pes.“

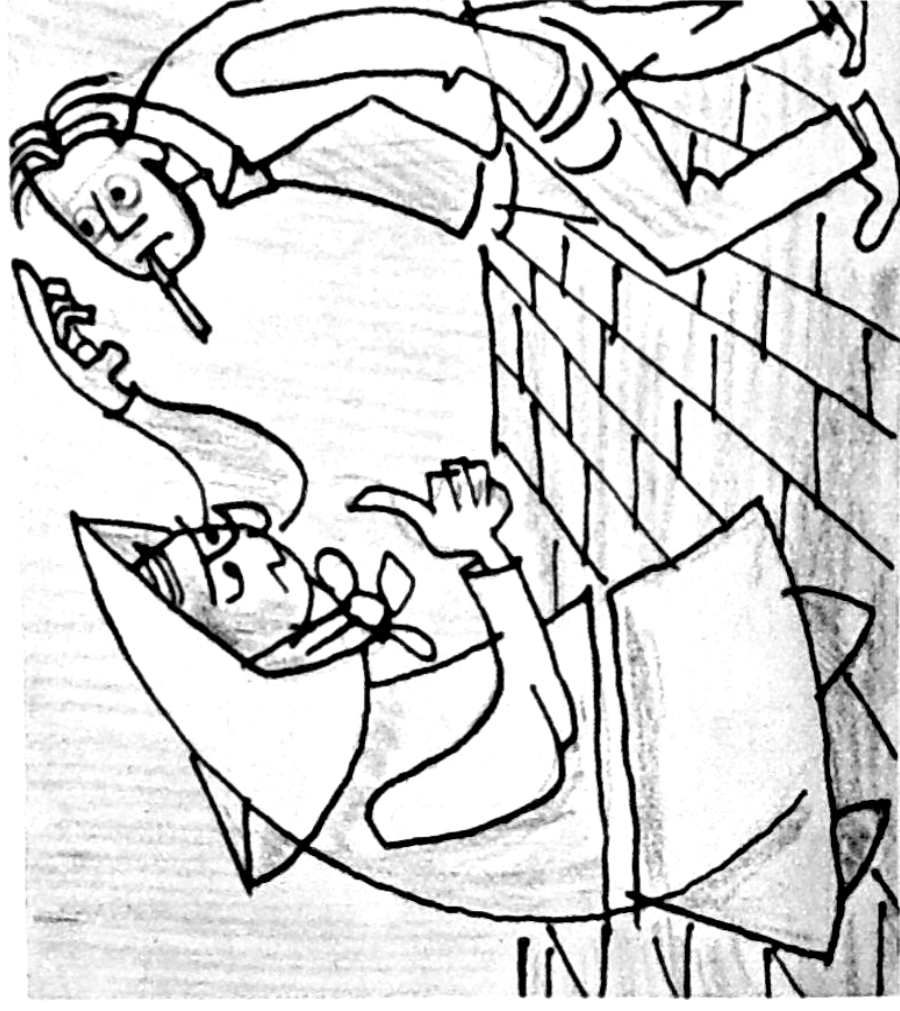
Paní Lola ho vyslechla, pak pravila: „Pochovejte mi holčičku, babičko, já mu domluvíím.“

Gioglio Krňoch zasytili vděčně očima a oťrel si ruce. Nikoli o boky, jak by to učinil muž, nýbrž zdvihl vpředu sukni a pěkně se osušil o podolek. Pak vzal holčičku do náručí jako svátost.

Jelikož se legitimovali, musel jim pan rada dát víry, a trpce pak žebrat na podvodníky, jejichž milionu tak ochotně uvěřil, nechav se zlákat potěšením, že toho „může dávat“ Giogliu Krňochovi víc. Nu – stalo se. Příště se bude jednat s rozvahou, a proto ani s vrácením koránu se nesmí spěchat. Záhadou ovšem ti dva podvodníci zůstali. Snad to byli přece jen členové té podzemní organizace, kteří alespoň takhle minili Giogliu Krňocha ponížit. Avšak pan rada nejenže nemohl nyní pražskou policii obrnit silnějšími útočnými prostředky, nýbrž spíše naopak musel do Prahy sdělit, že onen uloupený předmět možná tak velkou cenu ani nemá.

Zasvěcenci kolem pana rady začínali říkat penzistovi Krňochovi „Nepolapitelný Gioglio“. Pan rada se o tom doslechl a podráždilo ho to. Ale tou dobou měl už geniální myšlenku. Nepřijde-li Gioglio Krňoch dobrovolně, jak slíbil, nebo nebude-li přece jenom zatčen, musí si aspoň vyzvednout penzi, aby nezašel hladý, a pan rada se tedy honem informoval na příslušných místech, zdali byla penze tento měsíc Giogliu Krňochovi již vyplacena. Dověděl se, že nikoli. Přihodila se tedy ta neuvěřitelná věc, že Gioglio Krňoch vystačil se svými sty déle než měsíc. Anebo byl živ u Ludvy Láce.

K násilnému vniknutí do SPK se pan rada neodhodlal, to by bylo nešlo tak lehce jako vniknout do Krňochova bytu. A nyní, bylo-li na zprávě Giogliu Krňocha jen za pětníček pravdy, opatrnosti teprve nezbyvalo. Vilém Rozmajzl, klubový důvěrník, pana radu zřejmě nenáviděl. Z nešťastného výtvarníka ani z jeho choti, zachvácené před čas-

kem máni sprostoty, nebylo lze vytáhnout nic, ani jména a adresy členů. „Jednou jsem vystoupil a dost,“ prohlásil výtvarník panu radovi do očí. Připojili, že je dosti nešťastným mužem a že pan rada ani nikdo jiný už jeho nesnáze zvyšovat nebude, byť jen pouhým obtěžováním. Pan rada nedostal nic ani z číšníka Filipa ani z ostatního personálu hostince. U hroznové kapky, dostal však korespondenční lístek od Viléma Rozmajzla, obsahující hrozbu, že jestli pan rada s tím šikanézováním nepřestane, povede se na něj stížnost a ví se, kde – neboť hostinec U hroznové kapky není žádný zapadák nebo doupe gangsterů.

Pan rada potřel kiel a v potu tváře se snažil najít kodus pro dešifrování koránu. Giooglio Krňoch, jenž masku prababičky neodkládal, pokusil se vysvětlit pozorně naslouchajícímu Ludvovi způsob, jakým s panem radou zachází.

„Dám vám hádanku,“ pravil. „Na jezeře je patnáct labutí. Čtyři z nich uletí a dvě se utopí. Kolik jich pak na jezeře zbude?“

„Devět,“ odpověděl Ludva, spočítav si to krátce na prstech.

„Chyba,“ řekl Giooglio Krňoch. „Zbude jich patnáct, neboť ty, co uletěly, se zase vrátí, nehledíc ani k tomu, že si nejsem jist, zdali labuť vůbec lítá.“

„A co ty utopené?“ dopálili se Ludva.

„Labuť se neutopí,“ odtušil Giooglio Krňoch s přesvědčením a zavrtěl mírně hlavou.

Šicí babička brala věci klidně tak, jak byly, ale babička s holi se stále nemohla zbavit obav z budoucnosti. Giooglio Krňoch ji nevysvětloval mnoho, nýbrž jí vložil karty, což bylo pro ni pádňším důvodem.

Prohlásil Ludva za kulového filka, žaludské eso byl pan rada a zelený král on sám. Zamíchal, dal babičce vytáhnout tři karty, a hle, vytáhla kulového filka, žaludské eso a zeleného krále. Nestáčila se divit.

Giooglio Krňoch ani nemukl o tom, že celých pět let měl na starosti brněnské parlamentáře. Pak obracel karty a sám pleskal jimi rázně a s napětím na tři hromádky. Plácl s červenou devítkou.

„Stojí vám tu láska srdce matčina,“ pravil, pošoupnuv si šátek s koudelí na hlavě.

„Značí obavu o jediného syna.“

Šicí babička se nezdržela, aby zvědavě nepřihlížela, poněvaď tohle Giooglio Krňoch z karet přesně uhodl, a píchla se proto jehlou do prstu, což se při její obratnosti stávalo málokdy. Ludva se tvařil posupně.

„Zde vám stojí velká naděje,“ pravil Giooglio Krňoch, přílipnuv další kartu, aniž se už staral o to, jaká to je. „Hned uvidíme, na co ji karty kladou.“

Už nepodváděl. Položil žaludského krále a prohlásil ho směle za Úspěcha v podnikání. Dále přičaroval Ludvovi štěstí, radost, spokojenost, zdraví, čest a dokonce i bohatství. Pak myslil, že je toho dost, a obdařil sám sebe víladným přivítáním u dobrých lidí, jimž bude krajně prospěšný. Dále stanovil svůj příznivý vliv na vývin dětí a utěšené stáří všech. Nato lískl s červeným esem na pana radu Ftáčka a viditelně se zarazil.

„Co je?“ naklonily se obě babičky současně.

Giooglio Krňoch prohlásil, že tenhle strašný osud by panu radovi raději ústně ani nevyšlovi, a složil karty. Ludva si pomyslil, že něco nevinného říci mohl, například, že pana radu budou čtvrtit kolem. Ale zdálo se mu, že Giooglia Krňocha poslední karta zarazila opravdu z vážného důvodu.

Ukázalo se, že je tomu tak. Giooglio Krňoch si vzal Ludvu stranou.

„Pane Láce,“ řekl mu důtklivě, „červené eso je znamenáné podle všech pravidel mezi-národních parlamentářů.“

„To je toho!“ odpověděl Ludva podrážděně. „Jednou jsme tady hráli o čest ferbla.“

S tímto vysvětlením se Giooglio Krňoch spokojil.

O vzrůst jeho sebevědomí se zasloužilo také to, že se Ludva úspěšně domluvil se svou manželkou. Byl sice ostře pokárán za svůj slib sedmadvaceti kmoťrům, jakož i za všecku ztřeštěnost, která následovala, ale vypuknuvší spor mezi panem radou a Gioogiem Krňochem považovala paní Lola za malichernost. Vyjádřila se, že Giooglio Krňoch by učinil nejlépe, kdyby se přiznal. Soudila, že by se mu vůbec nic nestalo. Pak se jí Ludva snažil vyloužit, že běží vlastně o jakýsi sport. Gioogliu Krňochovi že je tato věc příležitost k pomstě za tucet let útisku, a že se mu bude jednou lehčeji umírat.

Paní Lola se vrátila domů se svou princezníčkou třetího dne po křtu. Holiččku vnesl do bytu Ludva. Učinil to a noseem tak hrdě zdvižený, že mu do něho svítilo podzímni slunce. Položil dcerku do košíčku na kolečkách. Tento košíček byl sice drahým, ale přiměřeně k tomu nedbalým výrobkem. Když jej dodavatel po jistém nevídaném muži poslal, vyjádřil se Ludva, že se na to musel při výrobě někdo křivě dívat. Avšak šicí babička poklesla neprodleně na kolena a začala košíček obdivovat. Za den se košíček pod jejíma rukama proměnil v kousíček něžného nebe. Měl třásnatou sukníčku, hebký baldachýnek a něžné stulhy, takže Ludva nadšeně prohlásil, že kdyby sám nebyl takový čahoun, musela by mu babička obložit taky jeden.

Ivanka otevřela modrá očička a všem se zdálo, že se bezzubou tlamičkou usmála. Pak tvrdě usnula. Tři babičky se sesedly kolem košíčku a podbaly se pak opravdu sudičkám.

„Já jí přeju,“ pravila babička s holi, „aby všichni zlí duchové se od ni odvrátili a dobří se přiklonili.“

„Já jí dávám do vínku,“ řekla šicí babička, „aby byla zdravá a spokojená a šťastná a aby se jí všecko dařilo.“

„To je to samý,“ podotkl nečesky Ludva, jemuž se to zdálo málo pestré.

„Já...“ řekl Giooglio Krňoch pohnutě, „jí přeju, aby se nikdy nedožila žádného zklamání a abych já byl poslední policista v jejím životě, který jí někdy někam povede.“

Mezi babičkami pak vznikaly spory. Všecky tři byly ochotny sloužit Ivance ve všem, co potřebovala i co nepotřebovala, takže rostla nezaměstnanost a vlastní matka dostala dítě do rukou jenom při kojení. Ačkoli se tvrdilo v jedné tiusté knize, že se novorozeně nemá kolbat ani strkat sem tam, strkalo se s Ivankou o všecko pryč. Dřevěná kolečka přitom ukrutně vzrala, a zběsílá trojka babiček byla tak umíněná, že strkala i když se Ludva snažil čepy koleček namazat, pročes ho jednou babičky přejevy. S vynaložením značné námahy namazal i Koberec a chvíli se motal všem pod nohama, než se mu podařilo vylézt.

Babička s holi a šicí babička odcházely večer do svých domovů, kdežto babička Krňoch zůstávala v bytě. To jí záviděly. Ráno přicházely co nejdřív a zůstávaly dlouho do večera, nevíšmajíce si Ludvových nevídaných pohledů. Kolem osmé večerní se Ivanka koupala, kteroužto chvíli očekávala paní Lola s hrůzou. Giooglio Krňoch si dělal nároky na teplotu, který věnoval, kdežto druhé dvě babičky závistivě propagovaly jako vhodnější nástroj nahý loket. Ludva cmrnda horkou i studenou vodu, polévaje bez milosrdenství Giooglia Krňocha, který šmejdil ve vaničce teplotěrem od severu k jihu. Holiččku odnášeli do vaničky čtyři, zatímco paní Lola jen lomila rukama. Osm paží bylo ovšem na to mrně až dost, a Ludva se velmi zlobil, když si jednou všiml, že křečovitě svírá místo holiččky prababičino zápěstí. To objevil až ve vaničce, kde už holiččka chvíli plavala a odkud Giooglio Krňoch nemohl ven. Babička s holi pak usedávala tak blízko hladiny, že by to byl i hastrman považoval za zbytečné. Šicí babička měla z počátku tu výsadu, že holiččku na stole mydlila a ve vaničce s ní manipulovala, neboť paní Lola se tomu teprve učila. Nebylo to stejně snadné, poněvaď holička bez přestání projevovovala úspěšnou snahu se utopit.

Když jí potom na stole otírali tak opatrně, jako by měli hladit plínkou mydlivou

budu ještě stručnější než v první části svého proslovu. Proti emigraci polské nebo maďarské je českých a slovenských spisovatelů v exilu mnohem méně. – Jsou mezi nimi takoví, kteří už měli za sebou jisté literární dílo, když opouštěli vlast, a takoví, kteří odešli velmi mládí a začali psát teprve v cizině. Situace všech je v jistém smyslu společná, ale není docela stejná. Staří – nebo poměrně staří – nemohli změnit svou vnitřní orientaci a své výrazové prostředky ze dne na den. Odchod do ciziny rozvrátil nejenom hmotné podmínky jejich existence, ale zejména její perspektivy vnitřní. Buď jak buď, nemohli vzít pero a psát dále na stránce, na které se zastavili v předvečer svého odchodu. Ostatně kolik je mezi nimi takových, kteří by neměli jiných starostí než vykonávat své spisovatelské povolání?

Situace mladých, u kterých se probudila potřeba slovesného výrazu až v exilu, by mohla vypadat na první pohled výhodněji: nemusejí odhazovat žádnou přítěž, zpřetrhávat žádné tradice ani zvyky, nejsou spoutáni orientací, tíhou, nebo jenom prostým mechanismem svého minulého díla. Otvírají prostě oči na skutečnosti své nynější existence, aniž litují čehokoliv, aniž se cítí morálně vázáni svou minulostí.

Mohli by ještě volit; mohli by se dokonce rozhodnout, že budou dokonce psát v jiné řeči než v své řeči mateřské.

Tady musím otevřít závorku a položit si otázku: do jaké míry je vázána umělecká hodnota literárního díla na melodické a citové kvality jazyka, v kterém bylo pojata? Nemohu se zde ani přiblížit k tomuto problému, který má odezvy metafyzické; tím méně se mohu pokusit o jeho řešení.

Existují ve světové literatuře velmi řídké a výjimečné případy, že spisovatel vytvořil své literární dílo v jiném jazyce než v svém jazyce mateřském. Nejznámější a nejtypičtější je případ Poláka Josefa Conrada-Korzeniowského, který se stal spisovatelem anglickým.

Na druhé straně máme příklady pozdních emigrantů, kteří se dávali překládat až do konce svého života; vyslovím jenom jedno jméno: Thomas Mann. Ale i mezi nejmladšími, kteří se prosadili ve Francii nebo jinde, se najdou takoví, kteří se (snad kromě několika příležitostných článků) nikdy neodhodlali psát v adoptivním jazyce: spokojím se s tím, že uvedu jména Poláka Czesława Miłosze a Čecha Egonu Hostovského. Valery-Larbaud říká v předmluvě ke své knize *Četba, neřest netrestaná* asi toto: (cituji z paměti): „Není zcela nutné, aby se spisovatel vyjadřoval svým mateřským jazykem; já sám bych byl mohl v jisté chvíli volit mezi francouzštinou, angličtinou, ba i španělštinou; záleží však na tom, aby se člověk rozhodl včas, a aby se rozhodl pro jazyk jediný (aspoň pokud jde o tvorbu ve vlastním slova smyslu slovesnou a básnickou); a když se jednou rozhodne, aby při své volbě zůstal.“

Vraťme se teď k mladým básníkům českým (nebo slovenským), kteří začali doopravdy psát teprve v exilu: proč nejsou mezi nimi – nebo skoro nejsou – takoví, kteří by se rozhodli vyjadřovat svoje vidění světa jazykem adoptivním? Proč píší dál tvrdohlavě česky, když je třeba potom druhí překládají? Na tuto otázku mohou odpovědět jenom oni sami.

„Ale kam s tím vším vlastně míříte?“ – mohli byste se mne teď zeptat; a mohli byste pokračovat: „Jsou-li mezi vámi opravdové talenty – nemluvic o geních – najdete vždycky překladatele, a snad dokonce i nakladatele; ne-li ještě dnes, tedy zítra nebo pozítří; za deset nebo za dvacet let.“

Na to vám neodpovím nic, neboť máte dokonale pravdu.

Jenomže... jenomže... snad by bylo možno přece jenom něco dodat, nevím dobře co; a kdybych to věděl, neuměl bych to – nebo neodvážil bych se to – vyjádřit.

Et fugit interea, fugit irreparabile tem-

pus. Nenahraditelný čas, který prchá. Pro ty z nás, kteří věříme, nemůže být času naprosto ztraceného – leda z naší vlastní viny. Ale jak to říci těm, kteří snad právě ztrácejí svou odvahu – nebo dokonce svou paměť, svou vnitřní totožnost – mezi čtyřmi úzkými a slizkými zdmi svého vězení? Jak necítit na vlastním srdci tíhu jejich utrpení a spár jejich úzkosti?

Tím vším nechceme říci, že snad litujeme, že jsme odešli. Odcházíme proto, abychom někam došli, i když se cíl ztrácí v nekonečnu. Odcházíme v každém okamžiku svého života, a odmítáme smrt jako místo svého přistání.

Ti z nás, kteří jsme se obrátili například do Francie, jsme věděli dobře, proč tak činíme. Francie pro nás nebyla cizí země. Mnozí z nás k ní byli už dříve připoutáni hlubokými duchovními svazky. Univerzálnost francouzského duchovního poselství nás odjakživa přitahovala; odjakživa jsme si rozuměli lépe s jistými Francouzi, šlo-li o věci podstatné, než s mnohými krajany.

Když jsem překládal do češtiny romány Bernanosovy, nebo, v jiné rovině, knihy Henriho Pourrata a Camille Mayranové, necítil jsem se cizincem v jejich duchovním ovzduší –; ani když jsem četl Claudela nebo Péguyho.

Přesto jsme byli ovšem nuceni opustit – nebo aspoň opravit – některé své iluze; například iluzi, že budeme s to vytvořit svou přítomnost na Západě jakýsi duchovní amalgam, símě těsnějšího duchovního sblížení mezi naší zemí a naší vlastní adoptivní.

Máme po osmi letech svého exilu čím dál tím méně odvahy, abychom se představovali svým západním přátelům jako poslové a vyslanci své země. Je nám čím dál tím těžší představit si, v jakém duchovním ovzduší se vyvíjejí city a myšlení těch, které jsme nechali za sebou. Doufáme, že se aspoň ti nejmladší z nás budou moci jednou vrátit. Bylo by zajisté omylem domnívat se, že najdou doma všechno tak, jak to bylo, když

odešli. Nelze si také představovat, že najdou něco jako *tabula rasa*. Přese všechno vnější násilí, přese všechno tyranii intelektuální a psychologickou se tam tvoří něco nového, a to i v oblasti duchovní a náboženské. Lidská srdce a lidské duše se musily uchýlit do hlubin, ve kterých prožívají svá nemá, ale velmi skutečná dramata. Tato dramata, rodící se z konfliktu mezi skutečnostmi duchovními a každodenní zkušeností, vytvoří bezpochyby způsob citění a myšlení, o kterém my už nevíme nic, anebo máloco, a ke kterému se nebudeme moci tvářit cize.

My, kteří jsme odešli, nemůžeme se držet stůj co stůj statického obrazu své vlasti, nemůžeme žít nadále jenom v minulosti. Řekl bych dokonce, že se náš problém neklade jako nějaká povinnost k naší vlasti; existuje-li pro nás nějaká povinnost nebo nějaký závazek – a taková povinnost zajisté v jistém smyslu existuje – nebudeme jí moci dostát jinak, než budeme-li prožívat pravdivě a intenzivně svůj vlastní život a vlastní osud.

Ti z nás, kteří jsou nadáni k tomu, aby se vyjadřovali slovy, aby vytvářeli obrazy a podobnosti lidského osudu, budou moci naplnit své poslání jenom skrze svou vlastní zkušenost vnější i vnitřní.

Což netkví povaha a smysl vši umělecké tvorby v tom: vyjádřit a ztělesnit něco obecně lidského na základě toho, co nám poskytuje osud individuální? Nejsou poezie, román a umění vůbec křížovatkou a ohniskem, v kterém se stýká naše nejosobnější tajemství s tím, co je společné všemu lidskému údělu? A kde lidský osud vyúsťuje do prostoru Tajemství, které nemá dna? –

Bulletin du Comité d'études culturelles franco-tchécoslovaques, červenec 1956 Sklizeň, prosinec 1956

K vydání připravil Jan Zatloukal. Překlad: Jitka Bednářová, Jan Zatloukal

BÁSEŇ MĚSÍCE Realita na míru

Tomáš Přidal

Realita na míru,
to je obraz všedního ideálu,
probouzí naši ztracenou víru,
z jasů pravdy mění lži v tmu.

Cítíme, jak čas dotýká se přítomnosti,
v duši nás hřeje srdečný svit,
našeho života se s chutí zhostí
láska, naděje i blahobyt.

Realita bývá někdy laskavá, jindy krutá,
dokáže pohladit i zasadit ránu,
prožíváme rozkoš, ale i muka,
umí v nás otevřít i uzamknout mysl jako bránu.

Dokáže se proměnit z bílé na černou,
je připomínkou radosti & smutku,
prokládá život úspěchy, jež dokáže setnout
ostří prohry a prudký jed nekalých skutků.

V její souměrnosti něco nesedí,
vždy musíme při sobě stát,
s kordy u pasu a s rytířským hledím,
v boji zlo vši silou vyčesat!

Láska a Víra nám neklamně praví,
důvěřuj svému vnitřnímu hlasu,
silní jsou ti, co věří, že ve zdraví
poznají krutost i údery mrazu.

V realitě nehledej vytoženou spásu,
dokáže obrátit skutečnost v něčí neprospěch,
těž nechat spadnout lidskost ze srázu,
kde mrtví nemohou pro pomoc zaupět.

Realita bývá někdy laskavá, jindy krutá,
dokáže pohladit i zasadit ránu,
prožíváme rozkoš, ale i muka,
umí v nás otevřít i uzamknout mysl jako bránu.

Dokáže se proměnit z bílé na černou,
je připomínkou radosti & smutku,
prokládá život úspěchy, jež dokáže setnout
ostří prohry a prudký jed nekalých skutků.

V její souměrnosti něco nesedí,
vždy musíme při sobě stát,
s kordy u pasu a s rytířským hledím,
v boji zlo vši silou vyčesat!

Jaký je objektivní slovní příklad,
že realita bude *pro jednou* vypočítavá?
Přežít zůstává lepší než navěky umírat
ve fiktivních představách...

Realitu na míru,
v jejím bezpráví i nečestnosti,
otiskni na prázdnu stránku papíru,
s jejími dokonalostmi i omylnou nepřesností.

SLOUPEK

(Ne) známý Kundera

Je ráno, pod okny se budí přístav. Přijíždějí lodky, rybáři vykládají zboží, pokřikují, dobírají si zákazníky... Rudolf Kundera stojí u okna, s úsměvem naslouchá, pak si zapaluje první viržinko a dává se do práce. Rozmáchlými tahy maluje to, co má nejradši.

Tenhle ranní rituál zůstal v paměti asi všem, kdo mohli navštívit jeho ateliéry v Marseille, nebo v nedaleké rybářské vesnici Cassis. Když jsem u dveří Rudolfa Kundery poprvé zazvonila já, vyzbrojila jsem se knížkou Jiřího Muchy Podivné lásky a doufala, že mne „moravský bodrý malíř“ (jak jej Jiří Mucha v knize zvesela charakterizoval) nevyžene, ale snad budu moci položit pár otázek. Kdyby jen pár otázek! Rudolf Kundera otevřel dveře dokofán, uvařil guláš a do noci vyprávěl. A pak další dny, týdny, měsíce.

Vyprávěl o svém dětství v Tuřanech u Brna, o studiu na brněnské uprumce a na pražské akademii, o setkání s Alfonsem Muchou, s jeho dcerou Jaroslavou a synem Jiřím. „Zatímco pro Alfonse jsem podmalovával plátna nebo s Jaroslavou opravoval jeho Slovanskou epopej, s Jirkou jsme běhali za holkami,“ smál se. A vyprávěl také o skladatelce Vítězslavě Kaprálové, houslistovi Janu Kubelíkovi a jeho synu – dirigentovi Rafaelovi, o klavíristovi Rudolfu Firkušném či skladateli Bohuslavu Martinů, s nimiž se potkal zase v roce 1939 v Paříži. Zatímco však většina umělců z této výjimečné umělecké generace směřovala po dobytí Francie do Ameriky či Anglie, Rudolf Kundera se rozhodl zůstat v Marseille. Válku tam prožil v ilegalitě, v Cassis, nebo v domě hraběnky Lili Pastré v Montredonu. A vstřícnost Francouzů, jejich země a moře mu učarovala.

„Po válce jsem se vrátil domů a uspořádal výstavu na Národní u Topiče. Přišla celá Praha včetně první dámy Hany Benešové a všechna plátna se prodala. Jenž pak spadla klec. Po komunistickém převratu mi bylo jasné, že musím zase emigrovat,“ vysvětloval bez velkých gest. V roce 1948 se vrátil tedy na jih Francie a tam se u něj pak zastavovali všichni staří přátelé, a to bez rozdílu, zda žili v zahraničí, nebo setrvali doma. Mucha, Martinů, Firkušný, Kubelík...

Svou pohostinností byl Rudolf Kundera pověstný. Snad každý uprchlík z komunistického Československa, který zaklepal, našel v jeho ateliéru pomoc. Malíř byl též známý svým vřelým vztahem k Brnu. Jak jinak, vždyť se narodil u Kunderů. Zatímco však s básníkem Ludvíkem si pravidelně psali a setkávali se, s druhým bratrance Milanem měl – jak sám říkal – vztahy spíše „umírněně nefunkční“. Na tom se nic nezměnilo, ani když spisovatel emigroval do Francie, respektive vše se ještě zdramatizovalo. Na Vánoce roku 1975 totiž Rudolf Kundera, toho času už francouzský občan, vzal své dva malé syny k rodině na Moravu. Stalo se však neštěstí, chlapci zemřeli společně se dvěma příbuznými při autonehodě. „Bylo to šílené. Na rovném úseku se do nich napasoval nákladák. A policie nic neřešila, nevyšetřovala. Moje zoufalá žena, francouzská novinářka, si myslela, že za smrti našich dětí stála státní bezpečnost. Možná si estébáci mysleli, že jsou to Milanovy děti? Manželka se uplna na to, že Československo dostane před mezinárodní soud. Já jsem se zhroutil, odjel jsem co nejdál,“ vzpomínal na okamžiky, při nichž se mu také rozpadlo manželství. „Dlouho jsem nemohl na domov

ani pomyslet. Ale pak jsem pochopil, že potřebuju vidět Prahu. Má zvláštní světlo. Potřebuju čas od času obejít svá místa, vidět přátele.“

Na začátku 90. let seděl Rudolf Kundera

v první řadě při koncertu na Pražském jaru a aplaudoval Rudolfu Firkušnému a Rafaelu Kubelíkovi. Po letech se sešli všichni tři pak u večeře v hotelu Paříž a tahle setkání „pěstovali“, dokud mo-

hli. Až zůstal jen Rudolf Kundera. Až do vysokého věku maloval. Každé ráno, s viržinkem, u otevřeného okna: přístav, provensálskou krajinu, uličky v Cassis. Maloval, co měl rád, stejně soustředěně ale dokázal pracovat i na portrétu ředitele banky či starosty. „Není vůbec lehké se štětcem živit,“ říkal. A byl hrdý, že ač byl ve Francii uprchlíkem, nikdy nemusel dělat jinou práci. Do Česka se umělecky vrátil až v roce 1996. Tehdy mu přátelé a příbuzní uspořádali retrospektivu v Moravském zemské muzeu, posléze následovala výstava plakátů (1998) a kreseb (2002); město Brno udělilo Rudolfu Kunderovi čestné občanství, vyšla životopisná knížka, vznikl dokumentární film... Dostalo se mu tedy nakonec i doma uznání, ale vždy už asi bude za toho „méně známého Kunderu“. Nevadilo by mu to, na pocty si nikdy nepotrpěl.

Rudolf Kundera zemřel před dvaceti lety, 9. ledna 2005 ve svém ateliéru v Cassis. Bylo mu 92 let.

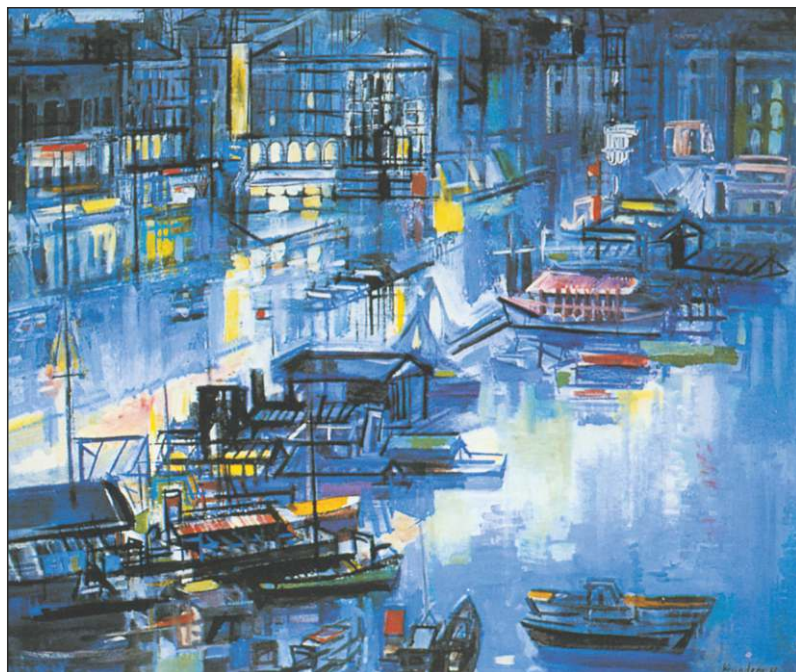
Irena Jirků

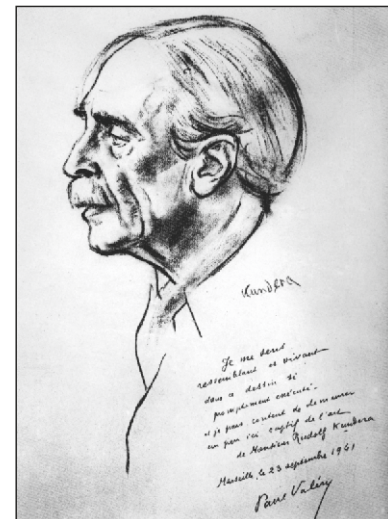
Rudolf Kundera portrétuje Bohuslava Martinů za války v Paříži, archiv Rudolfa Kundery

Rudolf Kundera: Bassin de carénage, Marseille, lavírovaná kresba, nedatováno

Rudolf Kundera: Starý marseilleský přístav v noci, olej na plátně, nedatováno

Rudolf Kundera: portrét Paula Valéryho z roku 1941

Rudolf Kundera v roce 1995 v Praze, archiv autorky

Rufolf Kundera - Vynikl jako všestranný malíř a portrétista – kromě českých osobností maloval třeba Pablo Casalse, Claru Haskil, Paula Valéryho, Mana Raye a další. Za svůj život uspořádal přes 50 samostatných výstav v Evropě a v USA, jeho dílo je zastoupeno v soukromých sbírkách, v muzeích a galeriích. Velkoformátový obraz Světlo pravdy z roku 1935 visí v kostele v jeho rodných Tuřanech u Brna.

KULTURNÍ KURÝR

NOVINKY ZE SVĚTA KNIH, AUDIOKNIH A HUDBY

KNIHY

Druhá dekáda české literatury 21. století

Publikace se věnuje nejnovější české literatuře prostřednictvím interpretací vybraných literárních děl vydaných v letech 2011-2020 a odborných studií.

Sidáková Fialová, Alena – Hruška, Petr – Jungmannová, Lenka: V souřadnicích nekřidu. Česká literatura druhé dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích. Praha, Academia 2025, 912 stran

Úvodní studie zkoumá problematiku literárního života druhého desetiletí 21. století, vztah literatury a společnosti, roli státu v literárním provozu, analyzuje postavení spisovatelů a popisuje jejich profesní sdružování. Všimá si literárních cen, festivalů a veřejných čtení, nakladatelství a literárních časopisů, literární kritiky, charakterizuje nejvýraznější trendy, jako byl nástup mainstreamové literatury, digitalizace a genderová problematika. Následující oddíly knihy jsou věnovány jednotlivým literárním druhům: próze, poezii a dramatu. Vstupní přehledová studie popisuje výchozí stav, typologii, proměny a nové trendy specifické pro ten který literární druh. Po studii následují interpretace básnických sbírek, prozaických děl a dramát vybraných tak, aby nejvýstižněji charakterizovaly sledované období. Způsob zpracování i struktura publikace navazují na svazky V souřadnicích volnosti (Academia, 2008) a V souřadnicích mnohosti (Academia, 2014), s nimiž tvoří celek zkoumající po jednotlivých desetiletích problematiku aktuální literární tvorby.

Literatura dvou jazyků...

O česky a německy psané literatuře z českých zemí se dosud vyprávělo v oddělených příbězích, které měly zdůvodnit svébytnost národních literatur. Tato kniha naopak poprvé nahlíží na vývoj literatury v českých zemích jako celek. Sleduje napříč česky i německy psanou literaturou způsob, jimiž literární díla znázorňovala a utvářela vnímání, jedná se o citění člověka dlouhého 19. století, tedy různé formy jeho subjektivity. Vypráví při tom o vzestupu, nacionalizaci a krizi sebeobrazu člověka spojeného od osvícenství s vírou ve schopnost kultivovat a harmonizovat své nitro. Vedle slavných osobností, jako jsou Karel Hynek Mácha, Josef Kajetán Tyl, Božena Němcová, Adalbert Stifter, Marie von Ebner-Eschenbach či Franz Kafka, se zde potkávají i stovky dnes méně známých a zapomenutých autorů a autorek, kteří inovovali literární

Budňák, Jan ad.: Tvoření literaturou. Společné dějiny česky a německy psané literatury českých zemí (1760-1920). Praha, Akropolis 2024, 664 stran

výrazové prostředky a společně utvářeli moderní obraz člověka.

Nejstarší česká dochovaná kronika ve verších i prozaizovaném překladu

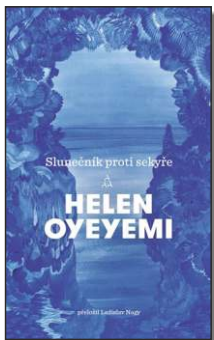
Dalimilova kronika z počátku 14. století reaguje na období bouřlivých politických změn v Českém království, kdy přemyslovský rod střídala na trůnu dynastie lucemburská. Programově navazuje na Kosmovu kroniku, neboť stejně jako ona začíná potopou světa a babylonským zmařením jazyků, vysvětluje původ zmařeného národa a postupuje chronologicky od bájí a legend přes christianizaci Čech k historicky doloženým panovníkům až po kronikářovu současnost. Z dochovaných verzí této nejstarší české rýmované kroniky byl pro přítomné vydání zvolen tzv. Vídeňský rukopis, znění patrně nejbližší autorovu prvotnímu záměru – vyprávět příběh. Staročeský text je navíc doplněn novým prozaickým překladem Evy Pasáčkové a Marty Spěváčkové, takže si čtenář může sám vybrat, bude-li číst kroniku ve staré či v moderní češtině, anebo na otevřeně dvoustraně knihy libovolně přecházet z jedné podoby do druhé. K hlubšímu porozumění dílu napomohou rovněž historické komentáře a literárněvědné analýzy medievistů Martina Nodla a Matouše Jalušky, ale i připojený diferencní slovníček a podrobné vysvětlivky dějinných reálií a textových pramenů.

Dalimilova kronika. Brno, HOST 2024, 536 stran

Mezi iluzí a skutečností...

Děj románu je – jak tomu je u autorčiných próz obvyklé – spletitý, ne-li přímo snový. Když protagonistka knihy Hero Tojosoa zdráhavě přijme pozvání své dávné přítelkyně Sofie a vydá se s ní a dalšími kamarádkami na dámskou jízdu do Prahy, netuší, že se ocitne ve městě, jež si s nic netušícími turisty rádo zahrává, ve městě, které je živoucí bytostí, jež si člověka snadno omotá

Oyeyemi, Helen: Slunečník proti sekyře. Praha, Argo 2024, 256 stran

kolem prstu nebo jej lhostejně odkopne. Kniha, kterou si s sebou Hero přiveze, jako by nějak podivně deformovala její mysl: text knihy se mění v závislosti na tom, kdy ji kdo čte, a odhaluje stále nové, překvapivé příběhy fiktivních Pražanů z minulosti i současnosti, jež se pak zvláště odrážejí v realitě. Na skupinku kamarádek se navíc nalepí nezvaní společníci; a když se pak nečekaně zjeví žena, na niž by Hero i Sofie nejraději zapomněly, začnou se dít podivuhodné věci. Fantaskní kaleidoskopický román se zamýšlí nad hranicemi mezi iluzí a klamem, skutečností a interpretací, a ukazuje, jak ošidné může být vyprávění o místech, o lidech i o historii. Nakolik je příběh ovlivněn svým čtenářem, a naopak? A je v roztržce mezi přáteli lepší být slunečníkem, nebo sekerou?

AUDIOKNIHY

Nemožné tlustá holka se nevzdává

Hledání sebe sama, svého sebevědomí i místa na světě a mezi přáteli. To jsou témata, která v dospívání řeší každý mladý člověk. Korpulentní Jitka se postaví posmívání svých spolužáků svou odhodlaností ukázat jim, že i „nemožné tlustá holka“ je v leccem předčí. Dospívání se v čase nemění, mění se jen to, v jakých kulisách je náš příběh zasažen. Metrářek je literární i filmová klasika, kterou znají naše maminky i babičky, a i když Stanislav Rudolf napsal Metrářka již roku 1974, má tento příběh co říci i dnešním dospívajícím dívkám. Hledání sebe sama, svého sebevědomí i místa na světě a mezi přáteli jsou témata, která v dospívání řeší každý mladý člověk. Stejně jako Jitka Pažoutová, korpulentní dívka, které dají ve škole přezdívku Metrářek. Jitka to ale nevzdává – když se jí na tělocviku posmívají, střílí doma ve sklepe tajemně míčem na zeď, aby si vybil vztek. Když na ni v turnaji ve vybíjené posměšně volají „Metrářku!“, dává míčem tak silné rány, že soupeřky nemají šanci. Jen díky tomu, že to Jitka nikdy nevzdala, se dostane do atletického oddílu, kde najde opravdové přátele a prožije první velkou lásku.

Rudolf, Stanislav: Metrářek. Praha, Tympanum 2025. Čte: Jaroslava Brousková. Celkový čas: 05:17:00 hodin

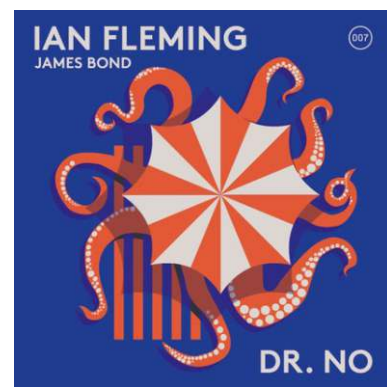
Bond, James Bond

Bond, vyslaný M, aby vyšetřil záhadné zmizení šéfa jamažské stanice MI6, očekával dovolenou na slunci. Když však v hotelovém pokoji objeví smrtící stonožku, je po dovolené. James Bond, vyslaný M, aby vyšetřil záhadné zmizení šéfa jamažské stanice MI6, očekával dovolenou na slunci. Když však v hote-

lovém pokoji objeví smrtící jedovatou stonožku, je po dovolené. Všechny podezřelé aktivity na tomto ostrově totiž neúprosně vedou k doktoru No, zlověstnému samotáři s mechanickými kleštěmi místo rukou a sadistickou fascinací bolestí. Aby Bond zjistil, co doktor skrývá, požádá o pomoc místního rybáře a svůdnou dívku Rider. Dr. No, který chce chránit své tajné operace před britskou tajnou službou, vidí příležitost, jak se zbavit nepřítele a pokračovat ve svém dábelkém výzkumu.

007 musí čelit nejtěžší zkoušce ze všech: překážkové dráze navržené samotným sadistickým doktorem No, která měří hranice schopnosti lidského těla snášet muka. Na ní se Bond stává štvancem v závodu se smrtí, strachem a momentem překvapení.

Fleming, Ian: Dr. No. Praha, Tympanum 2024.

Čte: Jiří Dvořák. Celkový čas: 10:16:00 hodin

HUDBA

Ringova zatím poslední...

Ke country se v poslední době přiklání poměrně dost umělců, dalším z nich je také ex-beatle Ringo Starr. Stalo se tak na albu „Look Up“, pro jehož nahrání se spojil s legendárním producentem T-Bone Burnettem, který má na svém kontě už deset Grammy, nejvíce za soundtrack k filmu „O Brother, Where Art Thou?“ nebo „Raising Sand“ Roberta Planta a Alison Krauss. A právě slavnou americkou bluegrassovou houslistku a zpěvačku uslyšíte na desce také po boku legendárního bubeníka a není zdaleka jedinou. Hned v několika písničkách se k němu připojili ještě hudebníci Billy Tuttle, formace Lucius a bluesové duo Larkin Poe. Sluší se ještě dodat, že se na kolekci dále produkčně podíleli i Daniel Tashian a Bruce Sugar a své muzikantské umění ukázal i houslista Stuart Duncan nebo kontrabasista Dennis Crouch.

Starr, Ringo: Look Up. Roccabella 2024. Celkový čas: 37:34 minut

Připravil Petr Hanuška

RECENZE

Čistá radost

I když to podle jména nevypadá, je Xerodoth Sigmus český básník, narozený v roce 1995 v Mělníku. Má za sebou řadu vystoupení v rámci slam poetry, ovšem přítomná nenápadná knížka s dosti nápadným názvem (*Inge si pomyslela, že je to vlastně smutné*) je próza. Básnická? Spíš hodně specifická, uvolněná a radostně všeživá.

Jako by se vracela odněkud vzdálená ozvěna avantgardy nebo toho, co psal před více jak sedmdesátí lety lety Boris Vian a okruh kolem francouzské poválečné „jazzové“ generace. To už tady dlouho nebylo, říkám si, a k tomu dodávám: Konečně! Zase se totiž objevuje po všech těch autobiografických textech nějaký barbar, který chce jen mluvit a vyprávět, i když je to mnohdy žvanění jen o tom, co mu slina na jazyk přinese. Je to nesmírně osvěžující, opravdu. I když je to celé pito-

Xerodoth Sigmus: *Inge si pomyslela, že je to vlastně smutné*
Nová Říše, Dobry důvod 2024

do celku: „*Na jednom statku se rozlíla přeplněná kráva. Lidé několik dní plakali, dokud na místě, kde došlo k incidentu, nezačal růst strom se sýrovými plody a máslovou kůrou.*“

Příběh hlavní hrdinky Inge je zhruba takový (pokud se tedy budeme snažit vytáhnout z nejrůznějších kapitol to hlavní): poté, co se pokusila o sebevraždu, aby zjistila, že to nebyl moc dobrý nápad – i když důvod proč to udělat najdeme v celé knize plno, například proto, že nesnesla chuť vzduchu – jde světem a potká beznohého chlapce s dřevěným okem jménem August. Inge má podle všeho „nejhezčí ušní lalůček, jaký byl kdy viděn“, ale zároveň je majitelkou těch „nejsmutnějších klíčnic kostí“. Takže jim to spolu s Augustem jde moc pěkně dohromady. Společně se vydají hledat jeho matku, která je stvol luční

květina... aby se po všemožném putování nejrůznějšími místy stal nakonec August stromem na místě louky, kde žila kdysi jeho matka–stvol, a kde se Inge na

jeho větvích houpe na houpačce. Aby se zase vrátila na začátek celého vyprávění, všechno se zacyklilo a spustilo znovu.

Je to bizarní novela, samozřejmě, ale osvěžující, tak osvěžující! Autor navíc celý svůj stostránkový opus malého formátu prokládá tu více tu méně podivuhodnými odbočkami, které se tváří jako filozofické nebo jako jakési mnohomluvné pravdy, aby to nakonec byly jen a jen další zvraty a zákruty, tvořené tu více a tu méně z fantaskních hovorů. Třeba ve chvíli, když kolem Inge proletí dvě zrnka geneticky modifikovaného obilí, přičemž jedno z nich na sobě „mělo rolák a baret, druhé kouřilo cigaretu a mělo v ruce mikroskopičku červeného čehosi.“

Jak vlastně přistupovat k takhle uvolněné próze? Tu a tam se v české literatuře objeví podivuhodná a nezařaditelná věc, někdy se vzpírající čtení (například absurdní groteska Ladislava Selepka *Raison d'être* z roku 2020), někdy naopak po četbě přímo volající – provokativní prozaické texty Petra Šmída (třeba jeho *Brazílské fotbalové legendy*, 2024), stejně jako třeba dnes už vlastně zapomenutý velký román Vlasty Třešňáka *Evangelium a ostružina*. Sigmusova „Inge“ je esenciální čistá radost, která byla na začátku vzniku celé novely, prolнула automaticky do textu a lze ji poznat i při čtení. Fascinující je na tom, jak příjemné je to čtení o panoptikálně

krutých věcech (sebevraždy, postavy postižené nejedním osudem a tragédií), a jak rychle se celé jejich příběhy zase vykouří z hlavy. Asi jako když navštívíte pimprlové divadlo... Něco jsou veskrze nesmysly už opravdu šílené, které by se v hlavě neměly usazovat (pes, co si myslí, že je kuřecí vývar), něco jsou vtipné miniatury (třeba popis obrazu s názvem *Portrét prodavače pomerančů v larválním stádiu*). Drží to pohromadě spíš náhodou, ale zároveň si opravdu místy připadám jako bych našel nějaký zapomenutý klenot z dílny již zmiňovaného Borise Viana nebo Raymonda Quenaua – jsou tu útky do smutku, aby se mu vzápětí další věta vysmála, jsou tu zábavné chvíle, které mají až mrazivou druhou půlku sdělení. Pokud si vzpomenete, tak ty rané texty francouzské avantgardy se většinou hodnotily jako téměř anti-příběhy, skoro šílené, ale přece jen drápkem zachycené v realitě. I tady je za tím nánosem volných asociací a vtipů nějaká další rovina. Jestli ale je sdělná, to je otázka, někdy je těch vrstev na ní nakladených až příliš. Zůstane ovšem důležitý, ne-li nejdůležitější pocit z celého díla: pozor, máme tady vyprávěče, kterému je potřeba naslouchat a těšit se na cokoli dalšího, co napíše.

Michal Jareš

MIXZÓNA

Rozhovor s Veronikou Tuckerovou

Veronika Tuckerová působí na slavné Harvardovy University v Cambridge, Massachusetts. Pracovala také jako redaktorka, překladatelka a publicistka, publikovala mj. v *Revolver* a v *Kritické Příloze RR*, *Lidových novinách*, *Respektu*, *Roš Chodeši*, *Harvard Review*, *New German Critique* a *Journal of World Literature*. Překládá z angličtiny a němčiny např. paměti G. Scholema *Od Berlína k Jeruzalému* (2003), k vydání připravila výbor z básní I. Blatného *The Drug of Art* (2007) a napsala doslov k prvnímu českému vydání *Hororů s Kafkou G. Janoucha* (2009). Redaktor její nové práce jí položil pár otázek.

Právě jste v nakladatelství *Revolver* vydala knížku *Bedekr Kafka, jejímž hlavními postavami jsou ti, kdo od třicátých do šedesátých let Kafku takřikajíc zasadili do českého prostoru, především Pavel Eisner, Emanuel Frynta, Jan Lukas a Zbyněk Sekal. Mohla byste u každého z nich vytknout to nejdůležitější?*

Tito autoři se o Kafku zajímali v době, kdy to vůbec nebylo běžné. Zároveň měli ke Kafkovi velmi rozdílné přístupy. Zkoušela jsem si představit jejich průkopnický, čerstvý pohled, odhrnout nejrůznější pozdější recepční „nánosy“ nebo vrstvy, a že jich bylo! Vždyť tehdy ani neexistovaly termíny jako *kafkovský*, *kafkárna*, *kafkismus*... Frynta objevil Kafkovo dílo v antikvariátu ve Skopecce v polovině čtyřicátých let, a pak se vydával po jeho pražských stopách a vytvářel sám pro sebe jakousi „skládku“ (jak to nazval Ivan Vyskočil), ko-

láž citátů z Kafky, svých dojmů a fotografií. Tyto průzkumy pak vedly ke knižní esejí, kterou vydalo v roce 1960 nakladatelství Artia pro export, tedy pouze německy a anglicky. o vydání se podle všeho zasadil Jan Lukas, který v Artii vydal fotografické knihy o židovském hrbitovu a židovském ghettu. V druhé polovině padesátých let doprovázel Fryntu na průzkumech kafkovskou Prahou, jeho fotografie se staly nedílnou součástí společné knihy.

Chronologicky vzato byl ovšem klíčovou postavou Pavel Eisner, který svou dvoudomostí zažil ještě Kafkovu Prahu, k níž měl Frynta už jen zprostředkovaný přístup. Eisner byl jen o pár let mladší než Kafka a byl, narodil se o Kafku, plně bilingvní. Každý žil v trochu jiném prostředí. Eisner chodil do českých škol, kde se nejspíš necítil úplně doma. Kafku prosazoval u nakladatelů už od konce dvacátých let, zasazoval se o překlad *Procesu*, pod titulem *Hrdelní pře*. Jeho zprostředkovatelská role je zcela zásad-

ní. Kafka byl sice z Prahy, ale z Prahy jiné, německé, a Kafka potřeboval prostředníky. Mezi nimi vynikal Eisner. V roce 1935 vyšel v překladu jeho *Zámek*, což byla důležitá událost české kafkovské recepce. Prostřednictvím Eisnerova překladu *Zámku* se seznámil s Kafkou mj. Josef Škvorecký a Josef Jedlička – oba to poutavě popisují. Eisner přeložil *Proces* podle vlastních slov koncem války, když se skrýval na infekčním oddělení nemocnice Na Bulovce. Jak známo,razil interpretaci „trojího ghetta“, kterou sice mnozí později kritizovali, ale skutečnost je, že měla po mnoha desetiletí obrovský vliv. I dnes, když někdo píše o Kafkovi a Praze, se s ní musí vyrovnat. U sochaře a překladatele Zbyňka Sekala šlo zas o něco jiného, a sice o bezprostřední vyjádření obdivu vůči Kafkovi, tak jak to později už nebylo běžné. V dopise Mikuláši Medkovi z roku 1955 například Sekal svědčil, že jeho vztah ke Kafkovi je „vrucí“, vžíval se do jeho situací a postav, Kafka mu nastavoval zrcadlo. Sekal Kafkovo dílo překládal, jeho překlady vyšly v roce 1957.

V knize se taky zastavujete u kafkovských „turistů“ cestujících do Prahy od padesátých do sedmdesátých let, jako byli Klaus Wagenbach, Marthe Robertová nebo Philip Roth. Německy, francouzsky a anglicky čtoucí čtenáři, zajímající se o Kafku, měli z jejich cest značný prospěch. Z čeho se na přínosu těchto autorů může radovat taky čtenář český?

Vaše formulace, že čtenáři na Západě měli z jejich cest značný prospěch, mě trochu zaskočila. V případě Wagenbacha to určitě platí, neboť tento západoněmecký badatel a později nakladatel objevil v pražském archivu *Dělnické*

úrazové pojišťovny Kafkův svazek, z nějž pak hojně čerpal ve své biografii Kafky (1958) – ta měla vliv na kafkovské badatele po celém světě. Čtenáři Marthe Robertové si sice mohli přečíst zápisky z její cesty do Prahy v roce 1960, ale jí samotné Praha mnoho o Kafkovi nevyjevila, spíš se jí potvrdilo její existencialistické pojetí Kafky, které na fyzickou realitu a kontext nehledí. Takže se nedá říct, že by se jejím prostřednictvím francouzští čtenáři příliš vzdělali, co se týká reálií na opačné straně „železného opony“. Philip Roth se sice zasloužil o uvedení českých a jiných východoevropských autorů v anglickojazyčném prostředí (jeho cesty inspirovaly založení edice *Writers from the Other Europe*), ale pod dojmy svých cest do Prahy a rozhovorů s místními spisovateli své mínění o Kafkovi nijak nezměnil.

Pro českého čtenáře je jako vždy užitečné zrcadlo, které jim tito cestovatelé nastavují. Důležité pro nás každopádně je, že svými zápisky, respektive vzpomínkami doplňují mozaiku povědomí o Kafkovi v Československu v době, kdy nevycházel ve státních nakladatelstvích, v době, o níž máme, co se týče Kafky, málo informací – omezují se na různé vzpomínky a hrstky samizdatových překladů. Teď mám na mysli padesátá léta a začátek let šedesátých (výjimkou jsou léta 1957–1958, kdy přece jen něco z Kafky a o Kafkovi vyšlo). Jde tedy jako vždy trochu o detektivku: kdo se skrývá pod iniciálami E. a J., jichž konspirativně užívá Robertová? Jsou to Eisner a Janouch?

Píšete, že Eisnerův překlad *Procesu* „neselhává více než překlady novější“. Mně se to moc líbí, jednak kvůli ocenění Eisnerova přínosu, jednak kvůli obtížnosti překladů

HISTORIE

ARCHEOLOGICKÁ AKTUALITA

Vědci zkoumají, kdy naši předkové začali jíst maso

Vědci zkoumají zkameněliny zubů Australopitheků, kteří žili asi před 3,5 miliony let v jižní Africe. Jejich výzkum nám může prozradit mnoho o stravě těchto dávných lidí. Pomocí nejnovějších technologií je dnes možné analyzovat stopy po potravě, které se v zubech uchovály po miliony let. Výzkum je zaměřen především na zodpovězení otázky, kdy a proč začali naši nejstarší příbuzní zařazovat maso do svého jídelníčku.

Australopithecus - je rod vyhynulých hominidů, který žil v období zhruba před 4,2 - 2 miliony let ve východní, jižní a střední Africe. Australopithecus patří k přímým předkům moderního člověka.

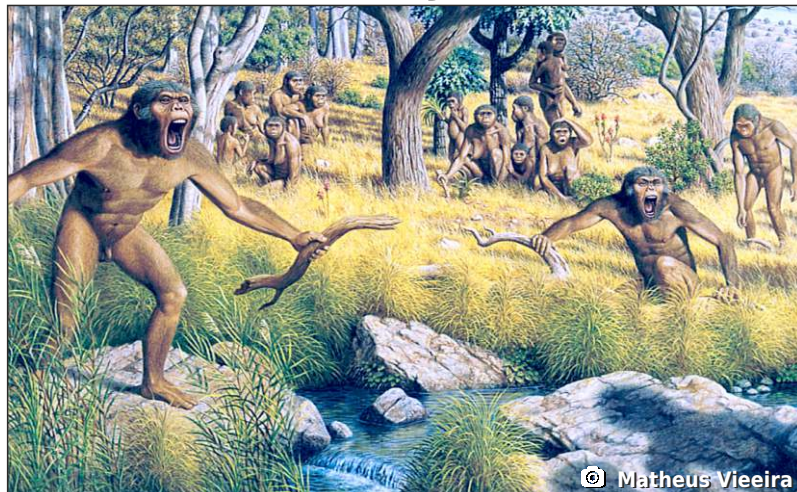
Konzumace živočišných zdrojů, zejména masa, je považována za zásadní zlom v lidské evoluci. Toto jídlo bohaté na bílkoviny bylo spojeno se zvýšením objemu mozku a schopností vyvinout nástroje. Přímé důkazy o tom, kdy se maso objevilo na jídelníčku našich raných předků a jak se jeho spotřeba vyvíjela v průběhu času, však ještě doteď nebylo možné získat. Tým výzkumníků z Institutu Maxe Plancka pro chemii v Německu a University of Witwatersrand v Jižní Africe nyní našel důkazy, že lidští předkové rodu Australopithecus se většinou živili rostlinami.

Výzkumný tým analyzoval stabilní izotopová data ze zubní skloviny sedmi Australopitheků nalezených v jeskyni Sterkfontein poblíž Johannesburgu,

kteří je součástí jihoafrické „kolébky lidstva“, oblasti známé svou bohatou sbírkou fosilií raných hominidů. Porovnali izotopová data Australopitheků s těmi ze vzorků zubů současně žijících zvířat, včetně opic, antilop a velkých predátorů, jako jsou hyeny, šakali a velké kočky.

Popis metody analýzy izotopových prvků: Když zvířata i lidé tráví potravu, biochemické reakce upřednostňují „lehký“ izotop dusíku (^{14}N). V důsledku toho produkty degradace, které jsou produkovány v jejich těle, obsahují vysoké podíly ^{14}N . Vylučování těchto „lehkých“ sloučenin dusíku močí, stolicí nebo potem zvyšuje poměr „těžkého“ dusíku (^{15}N) k tomuto „lehkému“ dusíku v těle ve srovnání s jídlem, které přijímá. To znamená, že býložravci mají vyšší poměr izotopů dusíku než rostliny, které konzumují, zatímco masožravci mají zase vyšší poměr izotopů dusíku než jejich kořist. Čím vyšší je tedy poměr ^{15}N ku ^{14}N ve vzorku tkáně, tím vyšší je pozice organismu v potravním řetězci.

Poměry izotopů dusíku se již dlouho používají ke studiu stravy zvířat a lidí, kdy se tyto izotopy ukládají ve vlasech, drápech, kostech, zubní sklovině a mnoha dalších organických materiálech. U fosilních materiálů se však tato měření dříve omezovala na vzorky staré jen několik desítek tisíc let kvůli degradaci

© Matheus Vieira

organického materiálu v průběhu času. V popisované studii byla použita nová technika vyvinutá v Ústavu pro chemii Maxe Plancka k měření poměrů izotopů dusíku ve zkamenělé zubní sklovině, která je stará miliony let.

Analýzami bylo zjištěno, že poměry izotopů dusíku v zubní sklovině jednotlivých Australopitheků se lišily, ale u všech byly trvale nízké, podobné jako u býložravců a mnohem nižší než u masožravců ze stejného období. Vědci došli k závěru, že strava těchto hominidů byla variabilní, ale skládala se převážně nebo výhradně z rostlinné stravy. Z toho vyplývá, že Australopithek ještě pravidelně nelovil velké savce jako například neandrtálci o 1,5 milionu let později.

Vědci nemohou zcela vyloučit možnost občasné konzumace zdrojů živočišných bílkovin, jako jsou vejce nebo termity, důkazy však jasně naznačují stravu, která byla převážně vegetariánská.

Výzkumný tým plánuje rozšířit svůj výzkum a shromáždit více dat od různých druhů hominidů a časových období. Jejich cílem je prozkoumat fosilie z dalších klíčových lokalit ve východní a jižní Africe a také v jihovýchodní Asii, aby zjistili, kdy začala konzumace masa, jak se vyvinula a zda našim předkům poskytla evoluční výhodu.

Vendula Vránová
Zdroj: sci.news

LIDOVÉ OKÉNKO

Mrazivá zima roku 1929

Lidé o počasí hovoří od nepaměti. Fascinuje nás jeho proměnlivost a nepředvídatelnost. Počasí ovlivňuje naše náladu, plány, a dokonce i to, co si oblékne. Česká republika, ačkoli je relativně malá země, se může pochlubit opravdu extrémními výkyvy teplot. Od horkých letních dnů až po mrazivou zimu je naše počasí velmi rozmanité. A měsíce leden a únor jsou nejchladnějšími v roce.

Únor se také může pyšnit titulem nejstudenějšího měsíce 20. století. Konkrétně je to únor roku 1929 s průměrnou teplotou $-11,0\text{ }^{\circ}\text{C}$. V tomto měsíci byla také naměřena prozatím nejnižší teplota na území České republiky $-42,2\text{ }^{\circ}\text{C}$. Mrazivý rekord padl 11. února 1929

v Litvínovicích u Českých Budějovic.

O kruté mrazy roku 1929 se zasloužila mohutná sibiřská tlaková výše, kolem které k nám nejprve pronikl arktický vzduch od severovýchodu, a která následně svým výběžkem zasahovala nad téměř celou Evropu. K zesílení mrazů přispěla i vysoká sněhová pokrývka, která se u nás udržovala po celé více než dvouměsíční období.

Za zmínku stojí i to, že zima na přelomu let 1928/1929 byla v Evropě nejstudenější zimou 20. století. Po vcelku mírném prosinci 1928 nastalo po Novém roce extrémní ochlazení, které vydrželo až do konce března: 62 dní po sobě nevystoupila teplota nad bod mrazu.

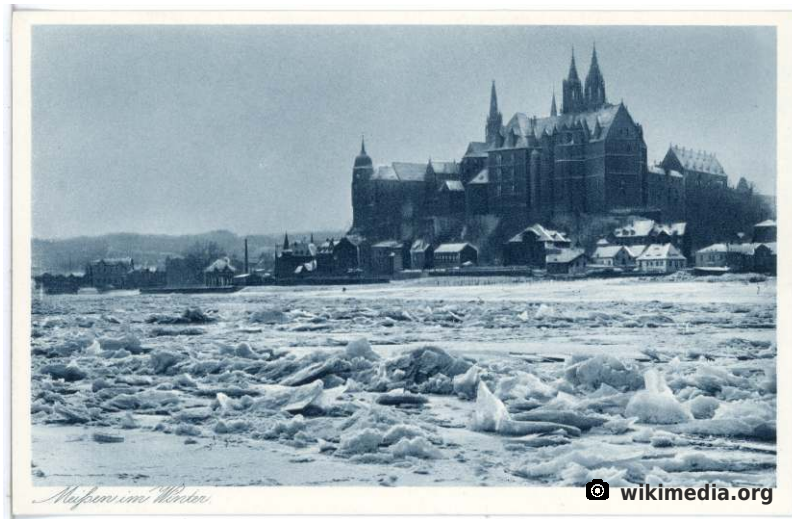
© rodina.cz

Zima roku 1929 v ČR

V únoru 1929 u nás zamrzly všechny řeky. A nejen u nás, zamrzl i Dunaj v Rakousku, Rýn a Labe v Německu, a dokonce i Baltské moře a kanály v Benátkách. V Československu zamrzaly (pod $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$) ložiska lokomotiv dopravující uhlí k vytápění. Zima způsobila mnoho požárů způsobených intenzivním topením i zamrznutím vody v hasičských stříkačkách, zničena byla většina ovocných stromů, významně také poklesly stavy

divoké zvěře. Dalším problémem byly velké přivaly sněhu (v centru Prahy i 120 cm, na horách přes čtyři metry), pod jeho vahou se prolomila mj. 25. února střecha Maroldova panoramatu. Byl velký nedostatek uhlí, železniční doprava byla paralyzována, takže byla ve druhé polovině měsíce února zrušena školní výuka.

Vendula Vránová

© wikimedia.org

Zima 1929, zamrzlé Labe v Míšni

KAPSÁŘ

Ochránáři varovali veřejnost před focením zedníků skalních, zimujících v Chráněné krajinné oblasti (CKHO) Pálava. Tito vzácní ptáci, nepřehlédnutelní díky svému červenému perí, žijí na vrcholcích Tater a Alp. Dva z nich našli útočiště v lomech u Mikulova. Fotografové ale v touze pořídit si jejich snímky šplhají po skalách a neuvěřitelně riskují.

Takové ponižení snad kolébka hokeje ještě nezažila. Téměř 18 tisíc domácích fanoušků v Ottawě jen nevěřicně zíralo s otevřenou pusou. Mistrovství světa hráčů do 20 let totiž právě zaznamenalo asi největší překvapení ve své historii. Kanada totiž poprvé v dějinách sensačně prohrála s trpaslíkem z Lotyšska, a to 2:3 po samostatných nájezdech. Další šok následoval ve čtvrtfinále po porážce s Českem 3:4. Rozhodující branka padla stejně jako vloni v poslední minutě.

Tanker Eagle S, který tento týden zadrželi Finové kvůli podezření, že má podíl na zničení podmořského kabelu EstLink 2, byl ruskou špiónážní lodí. S odkazem na své zdroje o tom informuje magazín Lloyd's List, který se specializuje na zprávy z námořní dopravy. Plavidlo bylo podle magazínu po část plavby vybaveno špičkovým zařízením na odposlech letadel a lodí patřících zemím Severoatlantické aliance.

Ve věku 89 let zemřel britský spisovatel David Lodge, který je znám mimo jiné humoristickými romány Hostující profesori a Svět je malý.

Ruské velvyslanectví v Praze na svém webu nabízí víza lidem, kteří „sdílejí tradiční ruské duchovní a morální hodnoty“. Podle inzerátu pak tyto osoby mohou v Rusku požádat o povolení k dočasnému pobytu.

Dva týdny nemělo Slovensko žádné oficiální informace o tom, kde se nacházel předseda vlády Robert Fico (Smer). Od prosincové návštěvy Kremli a setkání s ruským prezidentem Vladimírem Putinem zveřejňoval pouze videa na sociální síti.

Prezident Petr Pavel si „odsskočil“ do Saúdské Arábie fandit Čechům v závodu Rallye Dakar. Soukromě, informoval Hrad, který hlava státu vyměnila na pět dní za pouštní stan. A velmi brzké vstávání.

Česká republika loni po dvaceti letech splnila závazek vůči NATO vydávat minimálně dvě procenta HDP na obranu.

Papež František jmenoval poprvé do úřadu prefekta Vatikánu ženu, píše server Vatican News. Italská Řeholnice Simona Brambillaová povede oddělení odpovědné za všechny náboženské řády katolické církve. Brambillaová bude s vedením Dikasteria (dříve kongregace) pro společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života po-

máhat kardinál Ángel Fernández Artime. Svátý otec ho jmenoval jako „spoluvzdoucího“. Po teologické stránce je to nezbytné, protože prefekt musí být schoopen sloužit mši a konat další funkce, které v současné době mohou dělat pouze muži.

Období přelomu kalendářního roku už tradičně patří hokejovému šampionátu do 20 let, a jinak tomu není ani letos. Největší mládežnický turnaj, který hostila kanadská Ottawa, odstartoval ve čtvrtek 26. prosince a o medailistech se rozhodlo v noci z 5. na 6. ledna. A Češi berou bronz po vítězství nad Švédskem 3:2 na nájezdy, když rozhodl kapitán Šalé ve 14. sérii!!!

Po třech a půl letech se stěhuje fotbalista z české ligy přímo do slavné Premier League. Brankář Antonín Kinský z pražské Slavie podepsal smlouvu do června 2031 v anglickém Tottenhamu. Jedná se o rekordně vysoký transfer, který mezi českými gólmány nemá obdoby.

Ve věku 90 let zemřel přední český historik František Šmahel. Byl uznávaným znalcem lucemburské dynastie, husitství a české reformace. Stál v čele Historického ústavu Akademie věd ČR, byl předsedou Učené společnosti České republiky, založil a vedl Centrum mediévistických studií.

Více než šedesát milionů Američanů ohrožovala silná sněhová bouře, která způsobila nejsilnější sněžení a mrazy za posledních deset let. Sedm států proto vyhlásilo stav nouze. Extrémní počasí do USA přinesla bouře jménem Blair.

Canadian Prime Minister Justin Trudeau on Tuesday dismissed a suggestion by U.S. President-elect Donald Trump that he might use „economic force“ to make Canada the 51st U.S. state. A to ještě Donald nepřevzal oficiálně prezidentský úřad!

Dne 29. prosince zemřel ve věku 100 let 29. prezident USA Jimmy Carter. Oficiální pohřeb proběhl 9. ledna.

Série rozsáhlých požárů v Los Angeles a okolí se hasičům dlouho nepodařilo dostat pod kontrolu. Živel postupoval směrem k hustě obydleným oblastem a počet obětí vzrostl minimálně na čtyřřiadacet. Spálená území už přesáhla rozlohu Paříže.

Hořelo i u nás, v jedné restauraci v Mostě. Zřejmě nebyla dodržena bezpečnostní pravidla při používání plynových lamp...

K pozoruhodnému nebeskému setkání došlo v úterý 14. ledna ráno středoevropského času, kdy na obloze bylo možné pozorovat konjunkci planety Mars a Měsíce. Rudá planeta se dostala blízko k Zemi. O dva dny později navíc byla po dvou letech v opozici ke Slunci – byla tak na obloze dobře pozorovatelná. Zároveň v noci z pondělí na úterý nastal tzv. vlčí úplněk. Pro trpělivé pozorovatele to znamenalo, že mohli sledovat postupné přiblížení obou nebeských těles k sobě.

Dvě oběti – jedenapadesátiletou a osmnáctiletou ženu – si vyžádal útok v budově gymnázia ve východoslovenském městě Spišská Stará Ves v okrese Kežmarok. Další dva lidé byli zraněni. V budově měl podle policie útočit žák nožem, po útoku se dal na útěk, ale záhy byl zadržen.

Zemřel slavný americký scenárista a re-

žisér David Lynch. O smrti významného představitele postmoderní kinematografie se fanoušci dozvěděli na jeho facebookové stránce. Lynch byl několikrát nominován na Oscara a v roce 2019 získal čestného Oscara za celoživotní přínos kinematografii.

Nejen Ukrajinci a Slovinci se stěhují do Česka, nýbrž také Vietnamci, Rusové, Turci nebo Britové. Počet cizinců s povoleným pobytem za posledních deset let vzrostl o více než 142 procent. Na konci loňska jich ministerstvo vnitra evidovalo téměř 1,1 milionu. Ještě na konci roku 2014 jich bylo 452 tisíc. Za deset let jich přibýlo 642 tisíc.

Zrodila se senzace. České hokejistky při své teprve druhé účasti na zimní univerziádě získaly historické zlato. Na turnaji v italském Turíně ani jednou neprohrály a poté, co porazily v semifinále 3:1 Slovensko, šokovaly ve finále i největší favoritky. Kanadu zdolaly 2:1 v prodloužení. Neuvěřitelnými 51 zákroky zazářila brankářka Julie Pejšová.

Donald Trump je opět prezidentem Spojených států.

Devět gólů, famózní obrat Barcelony, hattrick útočníka Benfiky. Nevidané chyby brankářů, vlastenec, tři penalty, kontroverzní vítězný gól Barcy na 5:4 v 94. minutě. Vyloučený náhradník, pozápasová potyčka v tunelu za asistence policie. Fotbalová Liga mistrů zažila v úterý 21. ledna večer v Lisabonu dost možná nejbáznivější a nejšílenější zápas ve své historii.

Irácký parlament schválil zákon, podle kterého budou o rodinných záležitostech včetně manželství, rozvodů a péče o děti rozhodovat náboženské úřady. Tento zákon zároveň ruší zákaz sňatků lidí mladších osmnácti let platný od padesátých let minulého století a legalizuje manželství už od devíti let.

Petr Hanuška

Ne, je mi líto, ale plynově potrubí pro vaše cesty do Moskvy použít nelze...

Únor v Moravském

1.	so	16:00	ZO	●	Natěrač	D. Churchill	Činohra
2.	ne	16:00	YO	●	Ad Matrem Opera o hledání ztraceného chlapce / Arter -50% / Dramaturgický úvod od 15:15 hod.	H. Górecki	Opera***
3.	po	19:00	A	●	Jeníček a Mařenka	E. Humperdinck	Opera
4.	út	19:00	B	●	Kytice	K. J. Erben	Činohra
5.	st	18:00		●	Trio Aperto v Sedmičce / Sedmička		Koncert
8.	so	09:00		●	Víkendový workshop autorského divadla	Sedmička / Arter -50%	Herecký workshop
		19:00		●	Teror Červený kostel	F. von Schirach	Činohra ^o
9.	ne	10:00		●	Pohádka zakletá do cimbálu Výtvarné dílny ve foyer	K. Hanušová	Pohádka
		19:00		●	Sherlock Holmes: Vraždy vousatých žen	D. Drábek	Činohra
10.	po	19:00	K	●	Konečně jsi doma! aneb Papírové mauzoleum / Arter -50%	M. Sýkora	Činohra
11.	út	19:00		●	Královny / Sedmička	R. Vencl, M. Doleželová	Činohra ^o
12.	st	19:00	C	●	Jeníček a Mařenka Dramaturgický úvod od 18:15 hod.	E. Humperdinck	Opera
13.	čt	19:00		●	Dokud nás lež nerozdělí / Derniéra	J. DiPietro	Činohra
14.	pá	19:00	V	●	Manon Lescaut / Arter -50% / Senioři -30%	V. Nezval	Činohra
15.	so	19:00		●	Titus / Derniéra	W. A. Mozart	Opera*
16.	ne	14:30	NO	●	Liška B. Dramaturgický úvod od 13:45 hod.	R. Těsnohlídek, M. Krobot, L. Smékal	Činohra ^o
18.	út	19:30		●	Nedotknutelní	O. Nakache, É. Toledano	Činohra
20.	čt	19:30		●	Přelet nad kukaččím hnízdem Dramaturgický úvod od 18:45 hod.	D. Wasserman	Činohra
21.	pá	10:00		●	Divadelní hráničko pro nejmenší - O Červené karkulce		Dílna pro děti a rodiče
		19:00	P	●	Královský dvůr / Skrytá tajemství King's Court / Hidden Secrets / Premiéra	W. Kilar, P. Glass	Balet
22.	so	15:00		●	Workshop scénografie pro dospělé		Workshop
		19:00	X	●	Královský dvůr / Skrytá tajemství King's Court / Hidden Secrets	W. Kilar, P. Glass	Balet
23.	ne	09:30		●	Prožij den baletky		Workshop pro děti
		10:00	RPP	●	O chytrém Honzovi a krásné Madlence DAP Praha / Výtvarné dílny ve foyer	L. Procházková	Pohádka
		14:00	OPP	●	O chytrém Honzovi a krásné Madlence DAP Praha / Výtvarné dílny ve foyer	L. Procházková	Pohádka
24.	po	19:00		●	Dokonalá svatba / Ukrajinské titulky / Arter -50%	R. Hawdon	Činohra
25.	út	19:00	L	●	ELA! Rodinné divadlo / Dramaturgický úvod od 18:15 hod.	F. Tailor, T. Syrovátka	Činohra
27.	čt	19:00	D	●	Kytice Senioři -30% / Dramaturgický úvod od 18:15 hod.	K. J. Erben	Činohra
28.	pá	19:00		●	Královský dvůr / Skrytá tajemství King's Court / Hidden Secrets	W. Kilar, P. Glass	Balet

* v italském originále s českými a anglickými titulky

** v maďarském originále s českými titulky

*** v českém a polském originále s českými a anglickými titulky

^o představení bez přestávky

www.moravskedivadlo.cz
tel.: 585 500 500